

Gmina Wilkowice

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY WILKOWICE

Zespół autorów:

1. mgr. inż. arch. Sławomir Tront
- kierujący zespołem

2. mgr inż. arch. Katarzyna Bondek

3. mgr inż. arch. Sylwia Jendrysek

4. mgr Martyna Szweda

luty 2024 r.

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE.....	4
2. INFORMACJA O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ JEGO POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI.....	4
2.1. Charakterystyka obszaru objętego opracowaniem	4
2.2. Charakterystyka zamierzeń planistycznych.....	6
2.3. Powiązania projektowanego dokumentu z innymi dokumentami.....	7
3. INFORMACJE O METODACH ZASTOSOWANYCH PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY.....	7
4. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA ORAZ POTENCJALNE ZMIANY TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU.....	8
4.1. Ukształtowanie powierzchni terenu	8
4.2. Budowa geologiczna	9
4.3. Warunki glebowe.....	10
4.4. Warunki atmosferyczne.....	11
4.5. Wody powierzchniowe.....	13
4.6. Wody podziemne.....	15
4.7. Roślinność i zwierzęta.....	19
4.8. Korytarze ekologiczne	23
4.9. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego studium	23
5. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIETNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY	26
5.1. Formy ochrony prawnej	26
5.2. Zasoby wodne	33
5.3. Złoża kopalin.....	34
5.4. Osuwiska i obszary zagrożone ruchami masowymi	34
5.5. Rośliny i zwierzęta oraz obszary cenne przyrodniczo a nie objęte ochroną.....	34
5.6. Walory krajobrazowe	34
5.7. Klimat akustyczny	35
5.8. Grunty rolne i leśne	36
5.9. Promieniowanie niejonizujące	36
6. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU	37
7. PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA, W TYM ODDZIAŁYWANIA BEZPOŚREDNIE, POŚREDNIE, WTÓRNE, SKUMULOWANE, KRÓTKOTERMINOWE, ŚREDNIOTERMINOWE I DŁUGOTERMINOWE, STAŁE I CHWILOWE ORAZ POZYTYWNE I NEGATYWNE, NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU, A TAKŻE NA ŚRODOWISKO	41
7.1. Oddziaływania na ludzi.....	50
7.2. Oddziaływania na wody	51
7.3. Oddziaływania na powietrze	51
7.4. Oddziaływania na powierzchnię ziemi	51
7.5. Oddziaływania na krajobraz	51
7.6. Oddziaływania na zasoby naturalne.....	51
7.7. Oddziaływania na zabytki.....	51

7.8. Oddziaływania na dobra materialne	52
7.9. Oddziaływania na przedmiot ochrony obszarów Natura 2000: Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Beskid Śląski”(PLH240005) oraz Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Beskid Mały” (PLH240023).....	53
7.10. Oddziaływania na cele ochrony Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego oraz Parku Krajobrazowego Beskidu Małego.....	54
7.11. Oddziaływania na różnorodność przyrodniczą, w tym rośliny i zwierzęta, pomniki przyrody, stanowiska chronionych gatunków roślin, grzybów i zwierząt, lokalne ostoje przyrody istotne dla zachowania różnorodności biologicznej, funkcjonowanie korytarzy ekologicznych	56
8. STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM.....	58
9. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	58
10. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE WRAZ Z UZASADNIENIEM ICH WYBORU – Z UWZGLĘDNIENIEM CELU I GEOGRAFICZNEGO ZASIĘGU DOKUMENTU ORAZ CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU	63
11. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI USTALEŃ STUDIUM ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA	64
12. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO	64
13. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	65
14. DOKUMENTY WYKORZYSTANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY	69

1. WPROWADZENIE

Podstawą formalną do realizacji opracowania jest zlecenie Urzędu Gminy w Wilkowicach. Prognozę sporządził zespół firmy P.A. NOVA S.A.

Prognoza oddziaływania na środowisko została opracowana w celu określenia wpływu na środowisko planowanego sposobu zagospodarowania terenu objętego projektem Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wilkowice. Projekt studium sporządzony został na podstawie uchwały nr XLV/379/2018 Rady Gminy Wilkowice z dnia 28 lutego 2018 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wilkowice.

Artykuł 51 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U.2022 poz. 1029 z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o ocenach oddziaływania na środowisko”, wprowadza obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko. Jest ona jednym z elementów postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko dla dokumentów strategicznych, do których zaliczane są studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Wymagania, jakim powinna odpowiadać prognoza oddziaływania na środowisko dla projektów dokumentów strategicznych, w tym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy zawiera art. 51 ust. 2 powołanej wyżej ustawy. Stopień szczegółowości prognozy został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Katowicach (WOOŚ.411.103.2023.AB z dn. 7.06.2023 r.) oraz z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Bielsku-Białej (ONS-ZNS.9084.1.36.2023, lp. 5389.2023 z dn. 31.05.2023 r.). Oba uzgodnienia wymagają, aby informacje zawarte w prognozie były zgodne z art. 51 przywołanej wyżej ustawy o ocenach oddziaływania na środowisko.

Wymagania wynikające z artykułu 51 ust. 1 i ust. 2 ustawy o ocenach oddziaływania na środowisko zostały uwzględnione w niniejszej prognozie, w stopniu, na jaki pozwala stan współczesnej wiedzy oraz zawartość, szczegółowość i etap przyjęcia przedmiotowego dokumentu planistycznego. W przypadku wątpliwości, przy ocenie zagrożenia kierowano się zasadą przezorności przyjmując najbardziej niekorzystny z możliwych scenariusz wydarzeń.

W pierwszej części opracowania dokonano rozpoznania istniejącego stanu środowiska, a następnie istniejących problemów związanych z ochroną środowiska. Podstawowym źródłem informacji wykorzystanych podczas sporządzania niniejszej prognozy są dane zebrane podczas wizji terenowej. W prognozie wykorzystano również dokumenty wyszczególnione w wykazie literatury, przy czym głównie oparto się na Programie ochrony środowiska dla Gminy Wilkowice na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024 oraz „Opracowaniu ekofizjograficznym podstawowym, sporządzonym na potrzeby opracowań z zakresu planowania przestrzennego w gminie Wilkowice” (kwiecień 2009) i „Aktualizacji opracowania ekofizjograficznego dla czterech terenów położonych w granicach administracyjnych Gminy Wilkowice” (maj 2011).

W dalszej części prognozy przeprowadzono analizę zgodności ustaleń projektu studium z celami ekologicznymi wyrażonymi w dokumentach nadrzędnych. Następnie zostały przeanalizowane możliwe skutki środowiskowe, jakie potencjalnie może powodować realizacja ustaleń studium, w rozbiciu na poszczególne typy oddziaływań i przedmiot oddziaływania (komponenty środowiska).

Podstawowym sposobem wizualizacji informacji jest rysunek prognozy sporządzony na rysunku projektu studium, na którym przedstawiono prognozowane oddziaływania, które mogą wynikać z projektowanych kierunków przeznaczeń terenów.

2. INFORMACJA O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ JEGO POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI

2.1. Charakterystyka obszaru objętego opracowaniem

Gmina Wilkowice to gmina wiejska położona w południowej części województwa śląskiego w powiecie bielskim. Powierzchnia gminy wynosi 34,4 km², co stanowi 7,49% powierzchni powiatu.

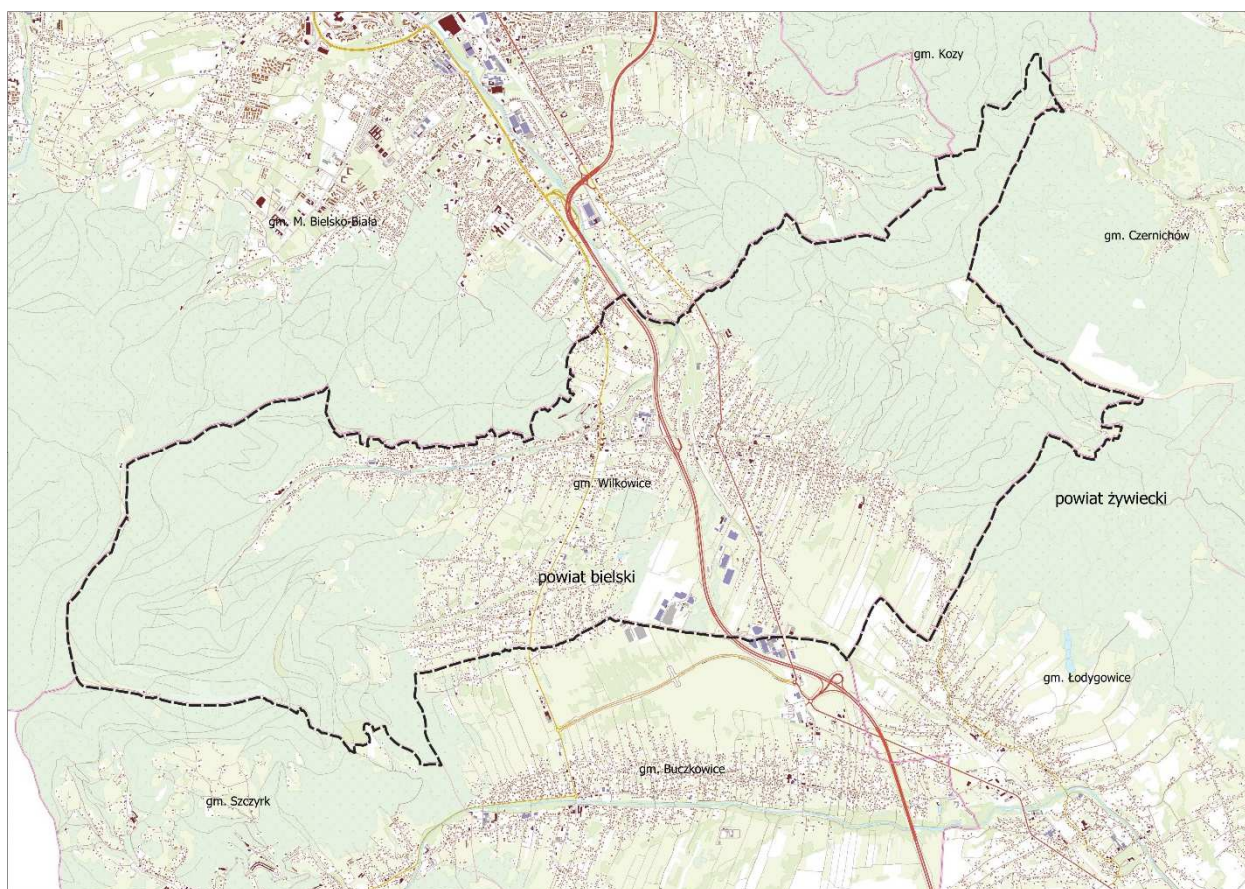
Gmina graniczy: od północy i zachodu z gminą Bielsko-Biała, od strony południowej z gminami: Szczyrk, Buczkowice, Łodygowice, od wschodu z gminą Czernichów, a od strony północno-wschodniej z gminą Kozy. Do gminy Wilkowice należą 3 sołectwa: Bystra, Mieszna i Wilkowice.

Przez gminę przebiegają: droga ekspresowa S1, droga wojewódzka nr 942, drogi powiatowe oraz linia kolejowa nr 139 relacji Katowice – Zawadoń. Na terenie gminy znajduje się stacja kolejowa Wilkowice Bystra, kończąca dwutorową część linii.

Według stanu na 31.12.2021, w 2021 roku gminę zamieszkiwały 13 381 osoby, z czego 51,4% stanowiły kobiety, a 48,6% mężczyźni.

Zgodnie z podziałem Polski na jednostki fizycznogeograficzne (opisane przez Jerzego Kondrackiego w „Geografii regionalnej Polski”), gmina Wilkowice położona jest na obszarze Europy Zachodniej w megaregionie Karpaty, Podkarpackie i Nizina Panońska. Biorąc pod uwagę rozróżnienie na prowincje, przedmiotowa gmina znajduje się w obrębie prowincji Karpaty Zachodnie z Podkarpaciem Zachodnim i Północnym, natomiast według podziału na podprowincje – na obszarze podprowincji Zewnętrzne Karpaty Zachodnie. Północna część sołectwa Bystra przynależy do makroregionu Pogórze Zachodniobeskidzkie i mezoregionu Pogórze Śląskie. Pozostała część gminy mieści się w makroregionie Beskidy Zachodnie i mezoregionach: Kotlina Żywiecka, Beskid Śląski (sołectwa Bystra i Mieszna) oraz Beskid Mały (sołectwo Wilkowice).

Walorem gminy Wilkowice jest ich malownicze położenie oraz wysoka wartość przyrodnicza. Obszar gminy częściowo objęto formami ochrony przyrody takimi jak parki krajobrazowe i Natura 2000 – obszary siedliskowe. Sieć szlaków turystycznych oraz bogata baza noclegowa umożliwiają rozwój turystyki.

Rys 1. Mapa obszaru objętego projektem studium

2.2. Charakterystyka zamierzeń planistycznych

W projekcie studium w strukturze funkcjonalno-przestrzennej gminy wskazano obszary funkcjonalne, którym następnie przyporządkowano kierunki przeznaczenia stref/terenów, kierunki zmian w zagospodarowaniu, zasady zagospodarowania oraz wskaźniki urbanistyczne do zastosowania w planach miejscowych. Do wyznaczonych obszarów funkcjonalnych należą:

- obszar komunikacji i infrastruktury technicznej,
- obszar zurbanizowany,
- obszar niezurbanizowany

W projekcie studium wskazano następujące kierunki przeznaczeń terenów:

• TERENY KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY:

- KDS – tereny dróg ekspresowych,
- KDG – tereny dróg głównych,
- KDZ – tereny dróg zbiorczych,
- KDL – tereny dróg lokalnych,
- KDD – tereny dróg dojazdowych,
- KK – tereny komunikacji kolejowej i szynowej,
- K – tereny obsługi komunikacji,
- IT – tereny infrastruktury technicznej,

• TERENY ZABUDOWY

- WJ – strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną,
- WW – strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną,
- MN – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
- U – strefa usługowa,
- UZ – teren usług zdrowia i pomocy społecznej
- UT – teren usług turystyki,
- UT/Z – teren usług turystyki oraz teren zieleni,
- US – teren usług sportu i rekreacji,
- US/UT – teren usług sportu i rekreacji oraz teren usług turystyki,
- US/ZN – tereny usług sportu i rekreacji oraz teren zieleni naturalnej,
- P – strefa gospodarcza,
- RZ – strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową,
- CC – tereny cmentarzy,
- ZP – tereny zieleni urządzonej,

• TERENY NIEZABUDOWANE

- RN – teren rolnictwa z zakazem zabudowy,
- ZN - teren zieleni naturalnej,
- L – tereny lasu.

W projekcie studium określono ogólne zasady zagospodarowania terenów dla celów inwestycyjnych: w pierwszej kolejności powinny być uruchamiane te tereny, które spełniają poniższe kryteria lokalizacyjne i techniczne:

- gwarantują zachowanie ciągłości i spójności planistycznej, oraz stanowią kontynuację istniejącej zabudowy, poprzez jej rozwijanie i uzupełnianie luk budowlanych;
- mają zgodną ze specyfiką nowych funkcji, obsługę komunikacyjną;
- mają pokrycie w zakresie infrastruktury technicznej, w szczególności sieci kanalizacyjnej i wodociągowej.

W projekcie studium na całym obszarze gminy wyłączono spod zabudowy grunty położone w granicach terenów o symbolach RN, ZN i L.

Dla poszczególnych kierunków przeznaczeń, w zależności od przynależności do obszaru funkcjonalnego, określono kierunki zmian w zagospodarowaniu, które są wytycznymi do planów miejscowych.

Studium zawiera również zasady:

- ochrony środowiska i jego zasobów w odniesieniu do następujących komponentów: powierzchni ziemi, klimatu, wód powierzchniowych, wód podziemnych, złóż kopalin oraz zakładów stwarzających zagrożenie,
- ochrony przyrody, krajobrazu, obiektów dziedzictwa kulturowego i zabytków,
- dla obszarów szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszarów osuwania się mas ziemnych,
- kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej z uwzględnieniem zasad ochrony przyrody,
- rozwoju komunikacji, w tym drogowej, kolejowej, pieszej i rowerowej oraz transportu zbiorowego i systemu parkowania w gminie,
- rozwoju infrastruktury technicznej należącej do zadań gminy: sieci wodociągowej, kanalizacji i gospodarki odpadami komunalnymi, oraz należących do zadań własnych dysponentów: sieci elektroenergetycznej, gazowej, ciepłowniczej, teletechnicznych, w tym sieci szerokopasmowej, z uwzględnieniem lokalizacji OZE, ograniczania energochłonności infrastruktury oraz uwzględnieniem zadań adaptacyjnych do zmian klimatycznych.

2.3. Powiązania projektowanego dokumentu z innymi dokumentami

Oceniany projekt studium realizuje ustalenia zawarte w obowiązującym ustawodawstwie. Ustalenia studium nie naruszają ustaleń nadrzędnych dokumentów planistycznych, tj.: Planu zagospodarowania przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+ przyjętego uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego Nr V/26/2/2016 z dnia 29 sierpnia 2016 r. (Dz. Urz. Woj. Śl. z dnia 13.09.2016r., poz.4619).

Zapisy studium są również spójne z zapisami zawartymi w „Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Wilkowice na lata 2017–2020 z perspektywą na lata 2021–2024”.

3. INFORMACJE O METODACH ZASTOSOWANYCH PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

Punktem wyjścia do prognozowania przyszłych potencjalnych zmian jest znajomość aktualnych warunków środowiskowych na terenie opracowania - ich rozpoznanie obejmuje cały obszar gminy Wilkowice. Przyjęte założenie ma za zadanie jak najlepiej zobrazować istniejące komponenty środowiska występujące na terenie gminy, pozostające pod wpływem ustaleń projektu studium.

W prognozie wykorzystano „Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe, sporządzone na potrzeby opracowań z zakresu planowania przestrzennego w gminie Wilkowice” (kwiecień 2009) i „Aktualizację opracowania ekofizjograficznego dla czterech terenów położonych w granicach administracyjnych Gminy Wilkowice” (maj 2011) oraz inne źródła, które wymieniono w wykazie literatury.

Zakres prac terenowych został dostosowany do stopnia skomplikowania struktury środowiska przyrodniczego oraz szczegółowości danych wejściowych. Kryterium zasadniczym wyboru metody kartowania terenu był utylitaryzm, czyli użyteczność uzyskanych danych z punktu widzenia ustalonych celów prognozy. Zwracano uwagę na źródła i skutki oddziaływań antropogenicznych (np. hałas, degradacja środowiska, przekształcenia rzeźby, konflikty funkcjonalne) oraz zmiany w środowisku przyrodniczym.

Opis sposobów i metod pozyskiwania danych przedstawiono szczegółowo w rozdziałach poświęconych poszczególnym eko-komponentom, natomiast do identyfikacji, analizy i oceny prawdopodobnych oddziaływań na środowisko planowanych funkcji terenu zastosowano metody optymalne dla stopnia szczegółowości prognozy. Do oszacowania skutków środowiskowych wynikających z realizacji projektu studium korzystano między innymi z ustaleń studium, takich jak powierzchnia terenów wskazanych pod zabudowę, charakter, wysokość i wskaźniki zabudowy, wskaźnik minimalnej powierzchni biologicznie czynnej, oraz ustaleń dotyczących rozwiązań infrastrukturalnych, które konfrontowano z wrażliwością terenów na poszczególne

rodzaje presji antropogenicznych (np. emisja pyłów do powietrza, emisja hałasu, wprowadzanie wód opadowych lub roztopowych do wód lub do ziemi, wykorzystywanie zasobów środowiska, zanieczyszczenie gleby lub ziemi, niekorzystne przekształcenia naturalnego ukształtowania terenu czy ryzyko wystąpienia poważnych awarii). W szczególności, przy opracowaniu prognozy zastosowano następujące metody: indukcyjno-opisową na podstawie danych archiwalnych, analogii środowiskowych, diagnozy stanu środowiska na podstawie kartowania terenowego i analiz kartograficznych.

Przy sporządzaniu niniejszej prognozy przyjęto podstawowe założenie, że zapisy ustaleń projektu studium przygotowane zostały tak, by w możliwie maksymalnym stopniu ograniczyć negatywne oddziaływanie przyszłych inwestycji na stan środowiska i zdrowie mieszkańców.

Szczegółowe lokalizacje nowych inwestycji muszą być ustalane z uwzględnieniem przepisów szczególnych, dotyczących m.in. ochrony środowiska, co stanowi dodatkowe zabezpieczenie przed potencjalną degradacją środowiska.

W celu otrzymania stosunkowo wysokiej przejrzystości prognozy oddziaływania ustaleń studium na środowisko przyrodnicze dokonano klasyfikacji poszczególnych terenów pod kątem potencjalnych zagrożeń stanu środowiska, mogących wystąpić w wyniku realizacji studium. Określono również przewidywany zasięg oddziaływania, jego rodzaj oraz trwałość i odwracalność. Przy zastosowaniu powyższej metodologii określono typy obszarów, które zostały wskazane na załączniku graficznym wraz z opisaniem potencjalnego oddziaływania i skutków realizacji ustaleń.

4. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA ORAZ POTENCJALNE ZMIANY TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Stan środowiska obszaru gminy Wilkowice poddano analizie w oparciu o rozpoznanie terenowe oraz o zapisy „Programu ochrony środowiska dla gminy Wilkowice na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024”.

4.1. Ukształtowanie powierzchni terenu

Zgodnie z podziałem na jednostki geomorfologiczne obszar gminy Wilkowice należy do Beskidu Morawsko-Śląskiego w makroregionie Beskidów Zachodnich, podprowincji Zewnętrznych Karpat Zachodnich i prowincji Karpat Zachodnich. Pod względem fizycznogeograficznym gmina leży na styku Beskidu Śląskiego, Beskidu Małego oraz Kotliny Żywieckiej. Wpływa to na znaczne urozmaicenie rzeźby terenu. Dolina rzeki Białej stanowi tzw. Bramę Wilkowską rozdzielającą pasma Beskidu Śląskiego od Beskidu Małego. Tworzy znaczne obniżenie terenu, który opada od zachodu i wschodu w kierunku centrum gminy. Deniwelacje zawierają się pomiędzy 380 a 1119 m n.p.m. Występują tu dwa typy krajobrazu górskiego:

- zajmujący część wschodnią i zachodnią krajobraz gór średnich związany z wzniesieniami Beskidu Śląskiego i Małego,
- charakterystyczny dla części centralnej płaski i lekko falisty krajobraz obniżeń śródogórskich Kotliny Żywieckiej.

Wysokość terenu Gminy waha się między 363 m n.p.m. (koryto Białej na granicy z Bielskiem-Białą), a 1119 m n.p.m. (szczyt Klimczok). Najwyższym punktem gminy jest szczyt Klimczok (1119 m n.p.m.) wznoszący się w bloku Beskidu Śląskiego ograniczającego gminę od strony zachodniej. Od szczytu Klimczok odchodzą, w kierunku wschodnim i północnym boczne odgałęzienia. Wilkowice są bogato ukształtowanym obszarem otoczonym pasmem gór o łagodnych, kopulastych formach szczytów i silnie nachylonych, przeważnie południowych stokach. Góry te zbudowane są z fliszu karpackiego - twardego piaskowca godulskiego, poprzedzianego warstwami łupków.

Grzbiety Beskidu Śląskiego mają zaokrąglone wierzchowiny, a ich stoki rozcięte są dolinami dopływów Białki i Mesznianki. Większe, nieckowate doliny powstały w plejstocenie a ich dna zostały odmłodzone w holocenie. Mniejsze, wciosowe doliny powstały w holocenie. Największą dolinę grupy Beskidu Śląskiego

tworzy rzeka Białka. W górnym odcinku jest to dolina o charakterze erozyjnym, na dalszym odcinku ma charakter akumulacyjny. Biegowi rzeki towarzyszy pas terasy zalewowej, ponad którą widoczny jest fragment terasy wyższej, a u wylotu z Beskidu Śląskiego rozległy stożek napływowy.

Beskid Mały w stosunku do Beskidu Śląskiego jest blokiem niższym i płycej rozciąłym. Najwyższym pasmem w obrębie gminy jest garb Magurki Wilkowskiej (909 m n.p.m.), które rozciąga się wzdłuż wschodniej granicy gminy. Podobnie jak w Beskidzie Śląskim wierzchowiny garbu są zaokrąglone, ale stoki rozcięte płytszymi i krótszymi dolinami.

Kotlina Żywiecka jest formą inwersyjną - oknem tektonicznym, które odsłania się w płytko wciętych dolinach rzeki Białej i jej dopływów. Północny fragment Kotliny to tzw. Brama Wilkowska. Tworzy ona znaczne obniżenie terenu, znajduje się na wysokości 350 - 400 m n.p.m. i rozcięta jest dolinami Białej i jej dopływów: Białki, Mesznianki i Wilkówki. Wyższe działy obniżenia wznoszą się do wysokości 450 m n.p.m.

Główne rysy rzeźby powstały w okresie zlodowaceń w skutek oparcia się lodowca o próg denudacyjny Beskidów. Wycofując się ukształtował wzniesienia i garby z wyraźnymi zrównaniami wierzchowinowymi, poprzecinany szerokimi dolinami o przebiegu południkowym, wypełnionymi utworami akumulacji wodnej. Do nich należy wymodelowany przed okresem zlodowaceń odcinek pra-Białej (Brama Wilkowska). Proces erozji i akumulacji rzecznej w okresie plejstocenu i współczesności uformował trzy systemy stożkowe w obrębie kotlin. Ważnym elementem rzeźbotwórczym są głębokie wąwozy i wcięcia erozyjne potoków o kierunku zbliżonym do prostopadłego w stosunku do osi dolin głównych rozcinające stoki wzniesień Beskidów. Na ogół zaczynają się nieckowatymi lejami źródłiskowymi z gęstą siecią wąskich wciosowych dolin. Na odcinkach środkowych i dolnych doliny są szersze i płaskodenne o wyraźnie zaznaczonych krawędziach. Obszary garbów i wysoczyzn pokryte są utworami pochodzenia eolicznego (piaszczyste i piaszczysto-gliniaste) z fragmentami utworów lessopodobnych powstałych na przedpolu lodowca. Strome stoki pokryte są pokrywami gruzowymi i gruzowo-gliniastymi. W dolinach występują osady aluwialne (w przewadze piaszczysto-gliniaste i gliniaste) – mady.

Współcześnie teren kształtują ruchy masowe i erozje. Obszary garbów i wysoczyzn modeluje głównie: wietrzenie chemiczne, splukiwanie i ługowanie, osuwanie i erozja wsteczna i boczna cieków powierzchniowych. Obszary den dolin rzecznych i głównych potoków są nadbudowywane podczas dużych wezbrań o meandrujących korytach potoków z tendencją do lokalnej erozji bocznej. Duże znaczenia dla zmian rzeźby terenu gminy mają także: ulewne deszcze, obfite pokrywy śnieżne oraz działalność antropogeniczna przejawiająca się szczególnie w podcinaniu stoków czy ich obciążaniu budowlami. Według opracowań specjalistycznych szczególnie podatne na tworzenie się osuwisk oraz zagrożone intensywnym spełzywaniem zwietrzeliny są na terenie gminy obszary związane z: podcięciem stoków przez rzekę Białkę w środkowym biegu, strefy nasunięć płaszczowin i strefy zaburzeń tektonicznych.

4.2. Budowa geologiczna

Obszar Gminy Wilkowice zbudowany jest w całości z utworów należących do jednostki śląskiej. Występujące w obrębie gminy utwory to:

- piaskowce i łupki godulskie okresu kredy dochodzące do 1000 m głębokości - zajmują większą część gminy, piaskowce krośnieńskie oraz margle trzeciorzędowe,
- czwartorzędowe osady pochodzenia rzecznoego budujące tarasy rzeki Białki oraz przykrywające stoki zbudowane z piaskowców kredowych i trzeciorzędowych,
- utwory żwirowo - piaszczyste (plejstoceńskie z okresu zlodowacenia krakowskiego i środkowopolskiego) ciągnące się wzdłuż rzeki Białki pasmem do 300m szerokości,
- gliny o niewielkiej miąższości zalegające na zboczach w kotlinie Żywieckiej.

Podłoże zbudowane jest głównie z serii fliszu karpackiego. W skład jego budowy geologicznej wchodzi głównie kredowe kredy dolnej i górnej oraz trzeciorzędowe utwory fliszu karpackiego, czwartorzędowe utwory lessopodobne, zboczowe, deluwialne oraz czwartorzędowe utwory rzeczne (aluwia).

Obszar ukształtowany jest podczas orogenezy alpejskiej, sfałdowany w postaci płaszczowin nasuniętych z południa na północ. Z południa nasunęły się wówczas kolejno płaszczowiny zbudowane z fliszu karpackiego - występujących na przemian ławic zlepieńców, piaskowców, mułowców i iłowców oraz dodatkowo wapieni, margli i skał krzemionkowych. W miarę przesuwania się ku północy, wiek skał budujących płaszczowiny jest coraz starszy. Utwory podłoża w procesie wietrzenia tworzą wietrzeliny kamieniste zaglinione oraz wietrzeliny spoiste. W dolnych partiach stoków oraz na zboczach dolin zalegają utwory zboczowe powstałe wskutek przemieszczania się materiału skalnego w dół stoku. Należą do nich rumosze łupków i piaskowców zaglinione gliną piaszczystą, gliną pylastą, gliną pylastą związłą bądź łem. Na powierzchniach płaskich występują warstwy mało spoistych glin pylastych oraz pyłów lessopodobnych, łatwo wchłaniających wodę.

W obrębie gminy wyższą jednostkę stanowi płaszczowina śląska, która tworzy pasma Beskidu Śląskiego i Beskidu Małego. Skały fliszowe płaszczowiny śląskiej wykazują jednostajny upad w kierunku południowym, stąd Bloki Beskidu Śląskiego i Beskidu Małego mają budowę monoklinalną. W obrębie płaszczowiny śląskiej wyróżnić można niższą płaszczowinę cieszyńską oraz wyższą płaszczowinę godulską. Płaszczowina godulska jest nieznacznie sfałdowana i tworzy centralną część Beskidu Śląskiego i Małego po dolinę Soły. Lokalnie doszło do powstania okien tektonicznych, w których spod płaszczowiny można śledzić jednostkę podległą. Na wschód od Beskidu Śląskiego i na południe od Beskidu Małego znajduje się wielkie, podwójne okno tektoniczne Żywca, w którym spod płaszczowiny godulskiej ukazuje się niższa płaszczowina cieszyńska, a spod niej - płaszczowina podśląska.

4.3. Warunki glebowe

Rzeźba terenu, właściwości czynników glebotwórczych, warunki klimatyczne, stosunki wodne i szata roślinna uwarunkowały znaczne zróżnicowanie topologiczne i rodzajowe gleb w gminie. Budowa podłoża z serii fliszu karpackiego, a szczególnie w obrębie wierzchowin, szerokich płaszczowin i na łagodnych stokach, wpłynęła na występowanie gleb pseudobielicowych, brunatnych wylugowanych i brunatnych deluwialnych wytworzonych z lessów i utworów lessowatych. Gleby te wykształcone są w postaci glin lekkich, średnich lub ciężkich i występują na całym obszarze gminy. Na stokach o średnich i wysokich spadkach występują także gleby pseudobielicowe oraz brunatne właściwe i brunatne kwaśne, które wytworzone są z glin powstałych ze zwietrzenia skał osadowych o spoiwie niewęglanowym, na piaskowcach i łupkach fliszowych.

Wprowadzenie monokultur świerkowych na terenach roślinności leśnej uwarunkowała występowanie gleb skrytobielicowych, a także bielicowych właściwych i brunatnych bielicowanych. Fragmentarycznie występują także gleby brunatne kwaśne powstałe pod wpływem pierwotnych lasów liściastych.

W dolinie Białej występują przede wszystkim gleby aluwialne, a w tym mady brunatne o przewadze różnych frakcji od gliniasto-piaszczystej do pylasto-piaszczystej, wytworzone z dolinnych glin i żwirów. W sąsiedztwie cieków i bezodpływowych spłaszczeniach podstokowych, gdzie odpływ wody jest utrudniony występują gleby pochodzenia hydrogenicznego a w tym gleby torfowe, mułowo-błotne i murszowe, a także gleby glejowe, które wytworzyły się z lessu i pyłu iłastego w warunkach środowiska stale podmokłego.

W przestrzeni rolniczej terenu gminy dominują gleby klas III – IV. Są to gleby o właściwych na ogół stosunkach wodno-powietrznych i korzystnych warunkach dla większości roślin uprawnych. Zwarte przestrzenie powierzchni gleb klas III i IV występują w środkowej części gminy, w obniżeniu Bramy Wilkowskiej oraz na wysoczyznach i na spłaszczeniach stokowych. Są to najczęściej zarówno najwartościowsze kompleksy dla gospodarki rolnej jak i potencjalne osadnicze tereny rozwojowe. Kompleksy te wytworzone są z utworów lessowych iłastych w środkowej części Wilkowic, w południowej części gminy z glin ciężkich pylastych, a w środkowej części Bystrej z glin średnich pylastych. Najsłabsze grunty leżą w górskich częściach gminy, w szczególności w partii szczytowej Beskidów. Spośród typów kompleksów glebowych na terenie Wilkowic występują: zbożowy pastewny mocny, pszenno-górski, zbożowo-pastewny górski, owsiano-pastewny górski.

Udział użytków rolnych w powierzchni gminy wynosi 29,29% (1010 ha), z czego 19,23% to grunty orne, a 7,98% stanowią łącznie łąki i pastwiska trwałe. Jest to druga największa grupa gruntów, po gruntach leśnych.

Udział poszczególnych klas bonitacyjnych wśród gruntów ornych przedstawia się następująco:

III B – 1,9%,
IV A – 47,9%,
IV B – 29,3%,
V – 21%,
VI – 12,2%.

Udziały użytków zielonych są następujące:

III – 0,6%,
IV – 13,5%,
V – 35,7%,
VI – 50,2% użytków zielonych.

Pozostała część gruntów rolnych zajęta jest przez grunty rolne zabudowane, grunty pod stawami, grunty pod rowami i nieużytki. Z kolei pozostałą część ogólnie gruntów niezurbanizowanych w Wilkowicach stanowią lasy i grunty zadrzewione (52,7%).

Stan czystości gleb

Brak jest aktualnych badań zanieczyszczenia gleb na terenie Wilkowic. Działalność rolnicza oraz wzrost zabudowy spowodowały znaczne przekształcenie gruntów na części gminy. Zmiana stosunków wodnych i zanieczyszczenie atmosfery na degradację gleb. Intensywna gospodarka rolna powoduje wzrost zawartości metali ciężkich w glebie. Do głównych źródeł zanieczyszczeń gleb na terenie Wilkowic zalicza się: przenawożenie upraw rolnych, brak kanalizacji, zanieczyszczenia komunikacyjne.

Intensywna uprawa roślin stanowi zagrożenie dla naturalnej równowagi składników mineralnych gleb. Nadmiar nawozów może prowadzić do zasolenia, zakwaszenia, nadmiernego wzrostu zawartości związków azotu i fosforu. Intensywna uprawa powoduje „zmęczenie gleby”, które charakteryzuje się ograniczeniem pobierania przez rośliny substancji pokarmowych z gleby oraz zmniejszenie ich odporności na choroby i powoduje spadek plonów i pogorszenie ich jakości.

Systemem kanalizacji objęte jest około 69% ludności (dane GUS z 2020 roku). Oznacza to, że około 31% ludności gromadzi ścieki bytowe w osadnikach przydomowych, które często bywają nieuszczelne. Może to powodować przenikanie nieoczyszczonych ścieków do gruntu i jego zanieczyszczanie. Odsetek ludności korzystającej z instalacji kanalizacyjnej jednak stosunkowo rośnie na przestrzeni lat, dzięki czemu ryzyko to spada.

Przez teren gminy przebiegają ciągi komunikacyjne, w tym znacząca dla regionu droga S1 obsługująca wzmożoną liczbę pojazdów. Ponadto, według ogólnego trendu wzrasta również liczba pojazdów na pozostałych drogach gminy. Stanowi to zagrożenie zanieczyszczeniami komunikacyjnymi dla gleb w otoczeniu dróg. Podwyższona zawartość metali ciężkich w glebie ogranicza uprawy ze względu na obawy chemicznego zanieczyszczenia roślin.

4.4. Warunki atmosferyczne

Według podziału rolniczo-klimatycznego Polski R. Gumińskiego obszar gminy Wilkowice zlokalizowany jest w obrębie dzielnicy podkarpackiej (XIX). Teren gminy położony jest w regionie klimatów górskich i pogórskich, na dwóch piętrach klimatycznych: umiarkowanie ciepłym (poniżej 670 m n.p.m.) i umiarkowanie chłodnym (od 670 m. n.p.m. do 980 m. n.p.m.). Na polanach i lasach szczytowych Klimczoka występuje także klimat chłodny, jednakże nie ma on istotnego znaczenia dla charakterystyki klimatu lokalnego w Wilkowicach. Dodatkowo, na obszar gminy docierają masy powietrza wilgotnego znad Atlantyku i masy suchego powietrza kontynentalnego ze wschodu. Ścieranie się tych mas oraz zróżnicowana rzeźba terenu powoduje przejściowość klimatu w regionie, wyrażającą się dużą zmiennością warunków pogodowych. Z zurbanizowaną częścią gminy

związane są warunki klimatu umiarkowanie ciepłego charakterystycznego dla kotlin. Klimat kotliny charakteryzuje się następującymi parametrami:

średnia temperatura roku:	6 - 8°C
suma roczna opadów:	800 - 1000 mm
liczba dni z pokrywą śnieżną:	90 - 140 dni
długość okresu wegetacyjnego:	220 - 190 dni
liczba dni z wiatrem bardzo silnym:	ok. 5 (>15 m/sek)
przeważające kierunki wiatru:	pd. - zach. i zach.
liczba dni pogodnych:	55 - 60 dni
liczba dni pochmurnych:	160 - 175 dni
liczba dni z mgłą:	40 - 50 dni

Przy charakterystyce klimatycznej szczególnie istotne są warunki opadowe na analizowanym obszarze, od których zależy ilość wody pozostającej w obiegu. Ogólne średnie roczne sumy opadów atmosferycznych w rejonie Wilkowic kształtują się w granicach od 800 mm do 1100 mm. Na terenie gminy duże znaczenie mają nawalne letnie opady deszczu. Według monografii Wilkowic, sumy opadów atmosferycznych w gminie podlegają zmienności czasowej w przebiegu miesięcznym, sezonowym i rocznym, a także zmienności przestrzennej, charakteryzującej się zróżnicowaniem w zależności od warunków fizycznogeograficznych. W Wilkowicach czynnikami decydującymi o zmienności opadów atmosferycznych są: rzeźba terenu, wysokość, ekspozycja zboczy i stoków. Najwięcej opadów występuje w najwyższych położonych częściach gminy w okolicach Klimczoka i Magury, mniej we wschodniej części, a najmniej na terenach położonych niżej w obszarze doliny Białej. Najbardziej deszczowe miesiące to czerwiec i lipiec.

Warunki anemologiczne, szczególnie istotne dla przewietrzania obszaru i stanu sanitarnego powietrza (przemieszczanie zanieczyszczeń), są uzależnione od kierunku napływu głównych mas powietrza oraz modyfikowane przez rozkład zasadniczych elementów orograficznych w analizowanym obszarze. Na terenie gminy zauważa się dużą sezonowość zjawisk cyrkulacyjnych w przebiegu rocznym. Przez ponad 60% dni w roku pogodę kształtuje powietrze polarno-morskie, a przez 20% powietrze polarno-kontynentalne. Są to kolejno wiatry zachodnie oraz wschodnie. Ponadto, okres wczesnej wiosny i późnej jesieni charakteryzuje się silnymi wiatrami fenowymi, które mogą osiągnąć prędkość ponad 30m/s. Naturalne przewietrzanie jest bardzo dobre, w szczególności na terenach otwartych dolin o kierunku wchód-zachód.

W obrębie całej gminy występuje znaczne zróżnicowanie elementów klimatycznych ze względu na specyficzne położenie i ukształtowanie powierzchni. Przyjmuje się, że różnice temperatur w pasmach Beskidu Śląskiego i Małego wynoszą 0,6 °C na każde 100 metrów wysokości. Północna część gminy znajduje się w strefie klimatów podgórskich i dolinnych. Średnia roczna temperatura wynosi tam od 8-10°C. Południowa część znajduje się w strefie klimatu górskiego, o średniej rocznej temperaturze od 4°C do 6°C.

Warunki solarne na terenie gminy także są zróżnicowane. Mają na to wpływ różnice wysokości nad poziomem morza oraz nachylenie i ekspozycja stoków. Na stopach i zamknięciach dolin o ekspozycjach zbliżonych do zachodniej oraz na dowiejtrznym stokach głównych wzniesień występuje duże zachmurzenie oraz wyższe opady. Uprzywilejowane pod względem usłonecznienia są stoki Beskidu Śląskiego i Kotlina Żywiecka. Warunki mezoklimatyczne korzystne występują na ciepłych i suchych zboczach i grzbietach pozostających poza zasięgiem mgieł radiacyjnych. Najbardziej nasłonecznione są południowe zbocza, gdzie występują najkorzystniejsze warunki mezoklimatyczne, zarówno dla zamieszkania, jak i dla wszystkich upraw.

Rejony dna dolin rzecznych, szczególnie w dna Białki, charakteryzują niekorzystne warunki mezoklimatyczne, odznaczające się silnym wychładzaniem związanym z inwersją temperatury, powstawaniem zastoisk zimnego powietrza, tworzeniem się mgieł radiacyjnych i zagrożeniem przymrozkami oraz znacznymi dobowymi wahaniami temperatury i wilgotności.

Jakość powietrza

Monitoring jakości powietrza w województwie śląskim prowadzony jest przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach w ramach ogólnopolskiego systemu monitoringu powietrza. W celu oceny jakości powietrza na terenie województwa śląskiego wyznaczono 5 stref, w ramach których dokonuje się corocznej oceny jakości powietrza. Wilkowice należą do strefy śląskiej, ale na terenie gminy brak jest stacji pomiarowej. Zgodnie z opracowaną przez WIOŚ na bazie pomiarów Roczną oceną jakości powietrza w województwie śląskim za rok 2021, strefa śląska pod względem ochrony zdrowia została zakwalifikowana do klasy C jakości powietrza z powodu wystąpienia przekroczeń poziomów dopuszczalnych dla pyłów zawieszonych PM₁₀ i PM_{2,5} oraz poziomu docelowego benzo(a)piranu i do klasy D2 z uwagi na przekroczenie poziomu celu długoterminowego dla ozonu. Pod względem ochrony roślin gminy leżące w strefie śląskiej zostały zakwalifikowane do klasy A z uwagi na przekroczenie poziomu docelowego ozonu oraz do klasy D2 z uwagi na przekroczenie poziomu celu długoterminowego.

Źródła zanieczyszczeń powietrza występujące na terenie gminy Wilkowice można podzielić na obszarowe, punktowe i liniowe. Podstawowym obszarowym źródłem zanieczyszczeń powietrza na terenie gminy Wilkowice jest sektor komunalno-bytowy pod względem niskiej emisji powstałej na terenach zabudowanych z indywidualnym ogrzewaniem. Według informacji w Programie Ochrony Środowiska stosowane urządzenia grzewcze w budynkach indywidualnych w gminie są nieefektywne, a stosowane paliwo jest niskiej jakości. Źródłami punktowymi są emisje przemysłowe, powstające w trakcie procesów technologicznych. Emisje pochodzą z zakładów przemysłowych, elektrowni, elektrociepłowni i ciepłowni zlokalizowanych zarówno na terenie gminy, jak i poza jej granicami, w szczególności z Ostrawsko-Karwińskiego Okręgu Przemysłowego w Czechach. W przypadku zanieczyszczeń liniowych głównym źródłem jest emisja komunikacyjna pochodząca ze spalania paliw w silnikach samochodowych zarówno w ruchu lokalnym, jak i tranzytowym, związanym z obecnością dróg wojewódzkich i krajowych.

4.5. Wody powierzchniowe

Wilkowice leżą w zasięgu zlewni rzeki Wisły. Większość obszaru jest odwadniana przez źródłowe odcinki rzeki Białej i jej dopływów. Pasma Magurki Wilkowickiej w Beskidzie Małym odwadniane jest bezpośrednio przez prawostronne dopływy rzeki Białki w jej górnym biegu: Wilkówka, Skleniec i Straconka. Masyw Klimczoka i Szyndzielni w Beskidzie Śląskim odwadniają bezpośrednio lewostronne dopływy Białej: Mesznianka i Białka. Niewielki fragment południowo zachodni (Huciska) odwadniany przez potok Wieśnik dopływy Żylicy i dalej Soły.

W granicach gminy występuje gęsta i dobrze rozwinięta sieć rzeczna. Jej układ i gęstość są uzależnione od rzeźby terenu. Przeważają cieki stałe zasilane głównie bezpośrednio z opadów atmosferycznych i roztopów, w mniejszym stopniu z zasilania podziemnego.

Dział wodny II-rzędu na odcinkach beskidzkich przebiega wyraźnymi grzbietami pomiędzy rzekami Białą i Solą. W części centralnej, na wysoczyźnie Bramy Wilkowickiej jest słabo zaznaczony. Działy wodne III rzędu rozdzielają zlewnie dopływów Białej.

Rzeka Biała jest głównym ciekim w gminie Wilkowice. Jest to prawobrzeżny dopływ Wisły o długości 28,6 km, a jej powierzchnia dorzecza wynosi 139 km². Swoje źródło ma na stokach góry Klimczok. Rzeka ta jest uregulowana na długości około 25 km czyli od Bystrej (jako potok Biała na terenie gminy Wilkowice i dalej jako rzeka Biała) do ujścia do rzeki Wisły w Kaniowie. Biała charakteryzuje się:

- zasilaniem śnieżno-deszczowym z dwiema kulminacjami: wiosenną (roztopową) i letnią (opadową),
- szybkim spływem powierzchniowym (częściowo przekształconym w wyniku zabiegów hydrotechnicznych w korycie),
- w ciągu roku równowaga odpływu półroczna zimowego i letniego,
- analiza współczynników przepływu i nieregularności pokazuje, że w przekroju rocznym maksymalny miesięczny przepływ na Białej odprowadza 134% przepływu średniorocznego, a minimalny miesięczny odprowadza 66%,

- wysoka wartość współczynnika odpływu wskazuje na duży spływ jednostkowy i małe straty na parowanie.

Zgodnie z obowiązującym podziałem wód powierzchniowych na obszarze gminy znajdują się następujące rzeczne JCWP:

- Biała (kod JCWP: PLRW200012211499) – w środkowej części gminy,
- Żylica (kod JCWP: PLRW200062132749) – w południowo-zachodniej części gminy.

Jakość wód

Ocenę stanu wód powierzchniowych wykonuje się w odniesieniu do tzw. jednolitych części wód. Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Katowicach, na podstawie monitoringu badań prowadzonych w 2012-2016 roku, dokonał klasyfikacji elementów jakości wód, stanu/potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz na oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych (źródło: Klasyfikacja stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych województwa śląskiego za 2016 rok, WIOŚ w Katowicach, 2017 r). Klasyfikacja JPWC przedstawia się następująco:

- Biała (kod JCWP: PLRW200012211499) – stan/potencjał ekologiczny dobry, stan chemiczny dobry, ocena stanu jcwp - zły stan wód,
- Żylica (kod JCWP: PLRW200062132749) – stan/potencjał ekologiczny dobry, stan chemiczny dobry, ocena stanu jcwp - zły stan wód.

W 2006 i 2007 roku dokonano także oceny jakości rzek pod kątem wymagań, jakim powinny odpowiadać wody śródlądowe będące wykorzystywane do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia (ocena wg rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać wody powierzchniowe wykorzystywane do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia. Pomiary zostały przeprowadzone przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach w dwóch punktach pomiarowych na obszarze gminy:

- na Białej, w 23,6 km biegu rzeki,
- na Białce, w km 1,3 biegu rzeki.

Jakość wód na rzece Białej zarówno w 2006, jak i 2007 roku była poza kategorią ze względu na obecność bakterii grupy Coli. Wody rzeki Białki zostały ocenione jako wody konieczne do uzdatniania w celu wykorzystania ich z przeznaczeniem do spożycia. Wyniki klasyfikacji uzyskane w 2007 roku wskazują, że decydujący wpływ na jakość badanych wód miały wpływy biogenne, tlenowe i zawiesina ogólna. Powodem niezadowolającej jakości wód powierzchniowych było: niedostateczne oczyszczanie ścieków w oczyszczalniach oraz niski stopień skanalizowania obszaru. Na przestrzeni lat stan infrastruktury kanalizacyjnej w Wilkowicach stopniowo się poprawia. Nadal jednak około 31% ludności korzysta ze zbiorników przydomowych, które często są nieszczelne. Ponadto indywidualne gromadzenie ścieków nie podlega kontroli, a brak świadomości mieszkańców w zakresie racjonalnej gospodarki wodnej może prowadzić do pogarszania się stanu wód powierzchniowych i podziemnych. Istnieje ryzyko, że część zanieczyszczeń jest zrzucana do sieci hydrograficznej i gruntu w sposób nielegalny.

Dla rozwiązania problemu zanieczyszczenia zasobów wód powierzchniowych podejmowane są przez gminę inicjatywy zmierzające do poprawy istniejącego stanu poprzez rozbudowę kanalizacji i oczyszczanie ścieków. Do prawidłowego spełniania funkcji konieczna jest zbiorcza sieć wodociągowa, kanalizacyjna, oczyszczalnia ścieków, sieć gazowa, drogowa, telefoniczna oraz zorganizowany odbiór wytwarzanych i segregowanych w miejscu wytwarzania odpadów komunalnych.

Mieszkańcy Gminy Wilkowice zaopatrywani są w wodę z lokalnych ujęć położonych na terenie Gminy. Eksploatacją ujęć oraz wodociągów zajmują się 4 spółki:

- Spółka Wodociągowa w Wilkowicach,
- Spółka Wodociągowa w Bystrej,
- Spółka Wodociągowa w Miesznej,
- przedsiębiorstwo wodociągowe AQUA S.A.

Stan techniczny sieci wodociągowej w poszczególnych miejscowościach jest zróżnicowany, w związku z czym planowana jest sukcesywna wymiana i modernizacja sieci wykonanej z żeliwa i stali. Ścieki komunalne systemem kanalizacji sanitarnej odprowadzane są do oczyszczalni ścieków w Bielsku-Białej – Komorowicach, administrowanej przez AQUA S.A. Ścieki z terenów nieskanalizowanych gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych, skąd są wywożone przez upoważnione firmy do oczyszczalni ścieków w Komorowicach, lub są oczyszczane w przydomowych oczyszczalniach ścieków.

4.6. Wody podziemne

Obszar gminy Wilkowice należy, zgodnie z regionalizacją hydrogeologiczną do regionu karpackiego i podregionu Karpat zewnętrznych. Warunki geologiczne wpływają na występowanie w obszarze gminy zwierciadła wód podziemnych w utworach fliszowych i czwartorzędowych. Wody podłoża kredowo-trzeciorzędowego poziomu wodonośnego związane z masami Beskidu Śląskiego i Beskidu Małego mają charakter szczelinowy lub szczelinowo-porowy. Występują w obrębie warstw piaskowców i łupków.

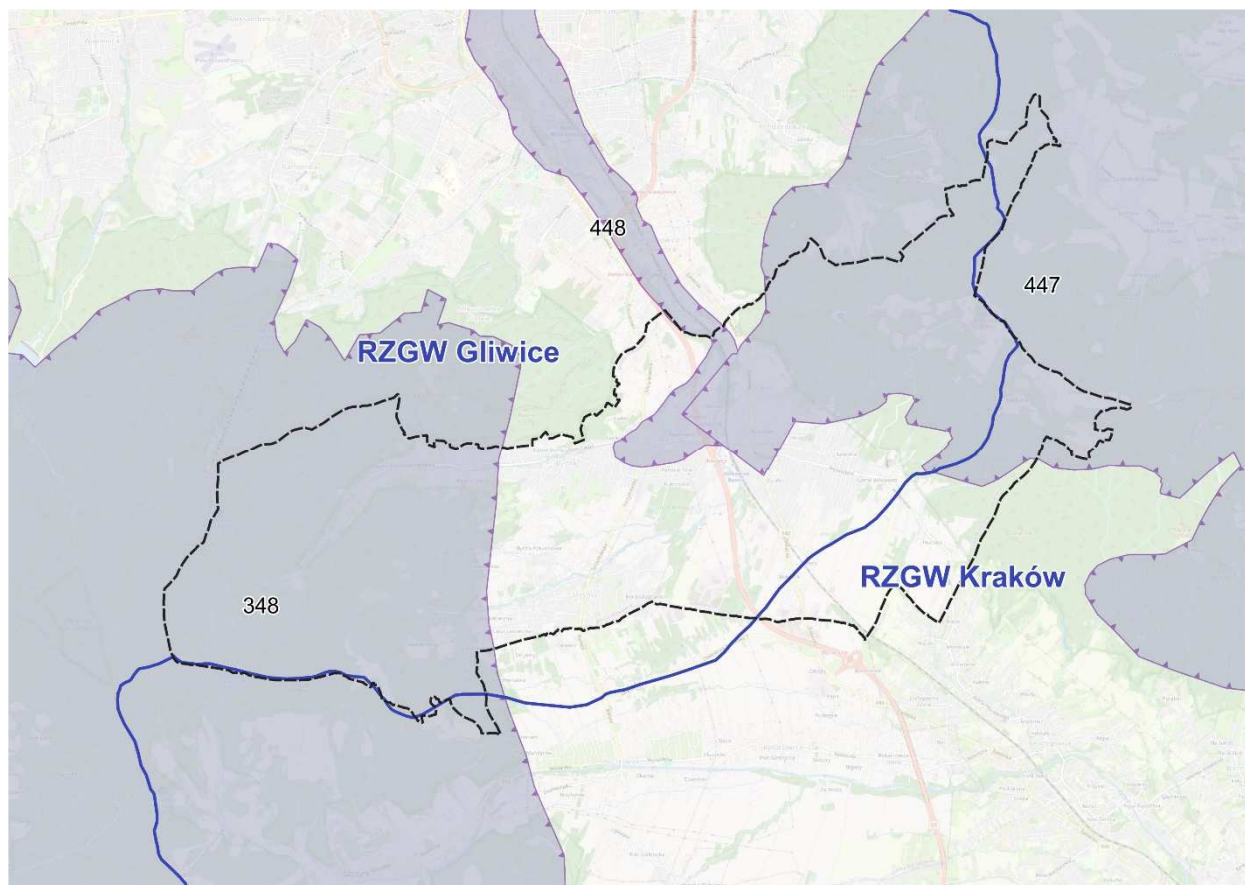
Poziom wodonośny jest nieciągły o zmiennej głębokości. W dnach większych dolin i w obrębie starych stożków napływowych zalega na głębokości 2 - 5 m, na stokach i grzbietach może zalegać nawet na głębokości 20 m pod powierzchnią terenu. Zbiorniki występujące w piaskowcach i łupkowych utworach fliszu karpackiego odznaczają się stosunkowo małą zasobnością. Ilość wód gromadzących się w utworach fliszowych zależy od litologii podłoża i systemu szczelin umożliwiających krążenie wody. Znaczenie gospodarcze mają głównie wody występujące w strefie spękań piaskowców oraz rzadziej łupków, głównie w pobliżu stref uskokowych ułatwiających krążenie wód podziemnych. Są to jednak zbiorniki otwarte, naturalnie nie chronione, silnie narażone na potencjalne zanieczyszczenia i drenowane przez rzeki, których zasilenie odbywa się głównie poprzez infiltrację opadów atmosferycznych oraz dopływy z wód powierzchniowych.

Pierwszy poziom wodonośny związany jest z czwartorzędowymi pokrywami zwietrzelinowymi. Zwierciadło wody występuje w aluwialnych dolinach rzeki Białej i jest w kontakcie hydraulicznym z wodami powierzchniowymi. Charakteryzuje się swobodnym zwierciadłem leżącym na głębokości 1 - 2 m pod powierzchnią terenu. Są to zbiorniki o porowym charakterze ośrodka, związane z utworami piaszczysto - żwirowymi, lokalnie zaglinionymi, wykazujące zróżnicowaną naturalną odporność na zanieczyszczenia. Kształtowanie się poziomu zwierciadła wody jest ściśle zależne od wielkości opadów atmosferycznych i izolacji od powierzchni terenu poprzez utwory spoiste. Głębokość zalegania wody gruntowej ma istotny wpływ na konsystencję gruntów, która w strefie płytkiego zalegania wody, przy braku spadku terenu, zwłaszcza w okresach powodziowych i opadowych jest często miękkoplastyczna. Wody w utworach czwartorzędowych pozostając w kontakcie hydraulicznym z wodami powierzchniowymi, w dużym stopniu narażone są na zanieczyszczenia związane z działalnością bytową ludności. Obszary dolinne są bardziej podatne na degradację antropogeniczną, co wynika z występujących gruntów, sprzyjających infiltracji zanieczyszczeń do płytko występujących wód gruntowych. Wody z czwartorzędowego poziomu wodonośnego związanego z utworami aluwialnymi rzek praktycznie, jako jedyne mają znaczenie dla zaopatrzenia w wodę. Potencjalna wydajność studni osiąga najczęściej 15 - 30 m³/h. Poza dolinami większych rzek studnie cechuje z reguły niska wydajność.

Bardzo istotne znaczenie hydrogeologiczne i gospodarcze dla obszaru gminy ma występowanie na terenie Bystrej Śląskiej wód mineralnych typu chlorkowo-sodowo-wapniowo-bromkowo-jodkowe (solanki) ze źródłem wody mineralnej „HANIA” o poborze 2,5 m³/h.

Obszar gminy należy do trzech następujących Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP):

- Zbiornik Warstw Godula (Beskid Śląski) o numerze K/1 348. Występuje na szczelinowo-porowym typie ośrodka, powstałym w utworach kredowych;
- Zbiornik Warstw Godula (Beskid Mały) o numerze K/2 447. Występuje na szczelinowo-porowym typie ośrodka, powstałym w utworach kredowych;
- Dolina rzeki Biała o numerze QII 448. Występuje na porowym typie ośrodka, powstałym w utworach czwartorzędowych.

Rys. 2 Rozmieszczenie GZWP

Ujęcia wód podziemnych

Istotną kwestią dla analizy uwarunkowań zasobów wód podziemnych jest występowanie ujęć wody z ustanowionymi strefami ochrony. W granicach gminy znajduje się:

- 1) ujęcie dla Sanatorium Kolejowego (studnia 1 i 2) wraz z proponowanymi strefami ochrony, według Dokumentacji hydrogeologicznej ujęcia wody podziemnej z utworów kredowych w miejscowości Bystra Wilkowice, zatwierdzonej decyzją Wojewody Bielskiego nr 3/89 z dnia 6 marca 1989 r.,
- 2) gminne ujęcie wody podziemnej w Miesznej wraz z proponowanymi strefami ochrony, według Dokumentacji hydrogeologicznej ujęcia wody podziemnej z utworów kredowych, zatwierdzonej decyzją Wojewody Bielskiego nr 169/94 z dnia 8 listopada 1994 r.,
- 3) ujęcie wody podziemnej wraz z proponowanymi strefami ochrony, według Dokumentacji hydrogeologicznej ujęcia wody podziemnej z utworów czwartorzędowych i kredowych, zatwierdzonej decyzją Wojewody Bielskiego nr 157/95 z dnia 7 września 1995 r.,
- 4) źródło „Hania” wraz z proponowanymi strefami ochrony, według Projektu stref ochronnych ujęcia źródła „Hania” w Bystrej Śląskiej wraz z weryfikacją zasobów, zatwierdzonego decyzją Wojewody Bielskiego nr 137/94 z dnia 31 sierpnia 1994 r., które po uwzględnieniu nowego ujęcia zostały zmienione zgodnie z Dokumentacją hydrogeologiczną ustalającą zasoby

- eksploatacyjne dla ujęcia wód podziemnych z utworów kredowych na terenie pgr 73/4 w Bystrej Śląskiej, przyjętą zawiadomieniem Starosty Bielskiego z dnia 4 czerwca 2010r.,
- 5) ujęcie wody powierzchniowej nr III na potoku Zimnik w Wilkowicach,
 - 6) ujęcie wody powierzchniowej z potoku Białka w Bystrej wraz z wyznaczonymi strefami ochrony według Rozporządzenia nr 1/2009 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gliwicach z dnia 5 sierpnia 2009r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody powierzchniowej z potoku Białka w Bystrej, gmina Wilkowice, powiat bielski, województwo śląskie,
 - 7) ujęcie wody powierzchniowej z potoku Mesznianka w Mesznej wraz z wyznaczonymi strefami ochrony według Rozporządzenia nr 1/2012 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gliwicach z dnia 12 lipca 2012r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody powierzchniowej z potoku Mesznianka w Mesznej, gmina Wilkowice, powiat bielski, województwo śląskie.

Na terenie gminy Wilkowice zlokalizowane są 3 spółki wodociągowe, które pozyskują łącznie wodę z ujęć powierzchniowych usytuowanych na rzekach i potokach, ze studni głębinowych oraz z ujęcia infiltracyjnego. Spółka Wodociągowa w Wilkowicach pozyskuje wodę z 3 ujęć powierzchniowych usytuowanych na rzekach Wilkówka oraz Zimnik. Dysponuje także trzema studniami głębinowymi, które uruchamia w czasie suszy. Każda ze studni ma głębokość około 100m, a ich łączna wydajność to 400 m³/dobę. Spółka Wodociągowa w Mesznej pozyskuje wodę z ujęcia wody powierzchniowej na potoku Mesznianka, a w sytuacjach wyjątkowych ze studni głębinowej mieszczącej się na terenie stacji uzdatniania wody. Dla ujęcia wody na potoku Mesznianka zostały ustanowione strefy ochrony bezpośredniej i pośredniej. Spółka Wodociągowa w Bystrej dysponuje jednym ujęciem wody powierzchniowej na potoku Białka, dla którego ustanowiono strefy ochrony.

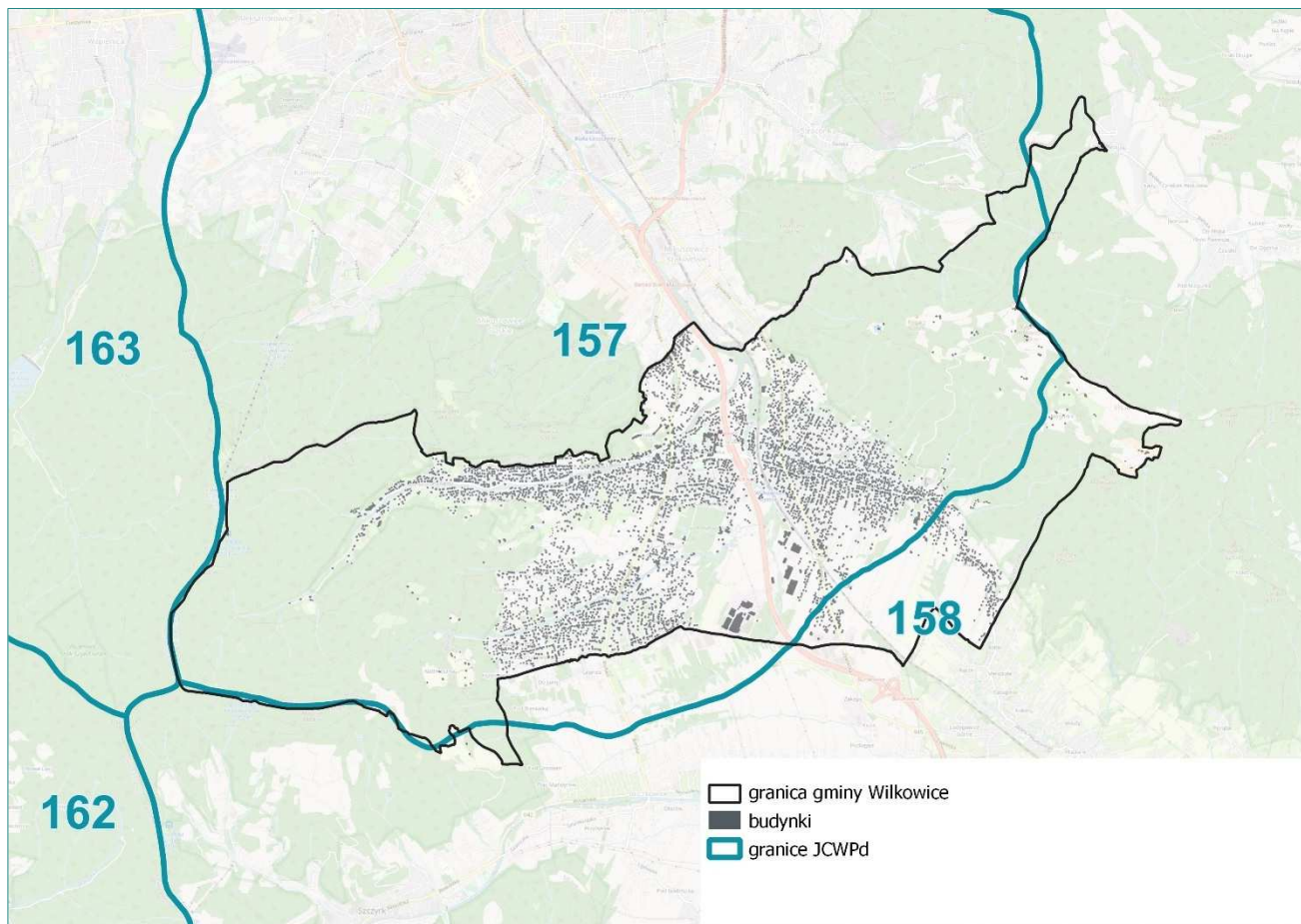
Ponadto, według Mapy wód podziemnych Państwowego Instytutu Geologicznego i Centralnego Banku Danych Hydrogeologicznych, na terenie gminy znajduje się 25 obiektów hydrogeologicznych - 4 z nich to źródła, 5 z nich to otwory badawcze i piezometr zlokalizowane na terenie składowiska odpadów w celu badania i kontroli przenikania zanieczyszczeń do gleb i wód, a pozostałe to studnie. 6 obiektów należy do spółek wodociągowych, a pozostałe to otwory użytkowane przez osoby prywatne lub ośrodki wypoczynkowe.

JCWDP

Teren gminy leży w zasięgu dwóch następujących Jednolitych Części Wód Podziemnych (JCWPd):

- 157 (kod: PLGW2000157) o powierzchni 359,4 km², na północnej części gminy, w Regionie Wodnym Małej Wisły,
- 158 (kod: PLGW2000158) o powierzchni 1482,80 km², na południowej części gminy, w Regionie Wodnym Górnej Wisły.

Rys. 3 Rozmieszczenie JCWPd

Jakość wód podziemnych

Jakość wód podziemnych w dużym stopniu uzależniona jest od stanu wód powierzchniowych. Podłoże gminy Wilkowice charakteryzuje się brakiem warstwy izolacyjnej w stropie czwartorzędu i małą grubością pokrywy zwietrzelinowej na utworach fliszowych. Wody podziemne nie mają zatem naturalnej ochrony i pozostają w kontakcie hydraulicznym z wodami powierzchniowymi, przez co w dużym stopniu narażone są na zanieczyszczenia związane z działalnością bytową ludności i przemysłem. Potencjalne zagrożenie dla jakości wód podziemnych stanowi również istniejące składowisko odpadów komunalnych przy ul. Woprowskiej w Wilkowicach.

Wody podziemne są monitorowane przez Państwowy Instytut Geologiczny oraz Państwowy Inspektorat Ochrony Środowiska. Na terenie gminy Wilkowice brak jest punktów monitoringowych jakości wód podziemnych. Najbliższe punkty znajdują się w Bielsku-Białej i Żywcu. Z badań przeprowadzonych w tych punktach wynika, że wody kredowe badane w punkcie w Bielsku-Białej były w 2006 r. i 2007 r. jakości III klasy, wody kredowe badane na Szyndzielni w 2006 r. wykazały jakość III klasy, a w 2007 r. II klasy jakości wód, natomiast w Żywcu badane wody czwartorzędowe zarówno w 2006 r. jak i w 2007 r. były III klasy jakości.

Jakość wód występujących na terenie gminy Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (w klasach czystości wg A. Maciorszczyka) przedstawia się następująco:

- GZWP nr K/1 348 Zbiornik Warstw Godula (Beskid Śląski) - kl. Ia, Ib.
- GZWP nr K/2 447 Zbiornik Warstw Godula (Beskid Mały) - kl. Ia, Ib.
- GZWP nr QII 448 Dolina rzeki Białej - kl. Ic.

W ocenie stanu JCWPd 157 określono stan ilościowy jako słaby, stan chemiczny jako dobry i stan ogólny jako słaby, a ocenę ryzyka niespełnienia celów środowiskowych określono jako zagrożoną (źródło: Karta

informacyjna JCWPd nr 157). Przyczyną słabego stanu jest przekroczenie zasobów dyspozycyjnych w skali roku z powodu poboru odwodnieniowego (rejon GZW). W ocenie JCWPd 158 określono stan ilościowy i chemiczny jako dobry oraz stan ogólny jako dobry.

4.7. Roślinność i zwierzęta

4.7.1 Charakterystyka siedliskowo-florystyczna

Obszar Wilkowic położony jest zgodnie z regionalizacją geobotaniczną Polski w Prowincji Karpackiej, Dziale Zachodniokarpackim, Krainie Karpat Zachodnich, Podkrajnie Zachodniobeskidzkiej, Okręgu Beskidu Żywieckiego oraz na trzech podokręgach: Beskidu Śląskiego, Kotliny Żywieckiej oraz Beskidu Małego. Szata roślinna została w znacznym stopniu przekształcona w wyniku antropogenicznej działalności człowieka. Eksploatacja lasów, a następnie preferowanie w gospodarce leśnej świerka, doprowadziło do prawie całkowitego zaniku grądów występujących pierwotnie w piętrze pogórza, zmniejszenia powierzchni zajmowanych przez dolnoreglowe lasy bukowe oraz wzrostu areалу borów jodłowo-świerkowych oraz świerczyn. Wypasane na terenie gminy polany i łąki kośne również są w większości pochodzenia sztucznego. Część polan, zbyt intensywnie wypasanych, porosła z czasem roślinnością zubożałą florystycznie tzw. psią trawką. Najlepiej zachowane i największe leśne zespoły znajdujące się na terenie gminy, będące częścią lasów Beskidu Śląskiego i Małego mają ogólnokrajowe znaczenie dla zachowania i ochrony zasobów roślin oraz zwierząt dziko żyjących.

Zbiorowiska leśne stanowią ponad 50% powierzchni gminy. Porastają głównie wschodnią i zachodnią część Wilkowic. Skupiają się w dwóch dużych kompleksach obejmujących głównie piętro regla dolnego w pasmach Beskidu Śląskiego (Grupa Klimczoka) oraz Małego (rejon Magurki Wilkowieckiej). Na terenie **Beskidu Śląskiego** wyróżniono 9 zespołów leśnych. W obrębie piętra pogórza i regla dolnego występuje: żyzna buczyna karpacka (*Dentario glandulosae-Fagetum*), kwaśna buczyna górską (*Luzulo luzuloidis-Fagetum*), nadrzeczna olszyna górską (*Alnetum incanae*), podgórski łęg jesionowy (*Carici remotae-Fraxinetum*), jaworzyna górską z miesięcznicą trwałą (*Zwznario-Aceretum*), jaworzyna karpacka (*Sorbo-Aceretum*) oraz dolnoreglowy bór jodłowo-świerkowy (*Abieti-Piceetum montanum*) i dolnoreglowa świerczyna na torfie (*Bazzanio-Piceetum*). W reglu górnym występuje zachoniokarpacka świerczyna górnoreglowa (*Plagiothecio-Piceetum tatricum*). Obszary leśne **Beskidu Małego** obejmują niemal wyłącznie siedliska **lasu dolnoreglowego**. Podobnie jak w przypadku kompleksu Beskidu Śląskiego, wśród naturalnych fragmentów zespołów leśnych najczęściej spotykane są: żyzna buczyna karpacka, kwaśna buczyna karpacka, dolnoreglowy bór jodłowo-świerkowy oraz lasy jodłowe i świerkowo-jodłowe. W niewielu miejscach zachowały się płaty zespołu jaworzyny górskiej. W części gminy obejmującej fragment **Kotliny Żywieckiej** lasy charakteryzują się dużym rozproszeniem.

Największą część gminy Wilkowice porastają: żyzna buczyna karpacka, kwaśna buczyna górską oraz bór jodłowo-świerkowy. Żyzna buczyna karpacka porasta głównie stokowe gleby brunatne do wysokości 1150 m. n. p. m, jej drzewostan składa się z buku (*Fagus sylvatica*) oraz jodły (*Abies alba*), jej warstwa runa jest bardzo bogata, a jej charakterystycznymi gatunkami są: żywiec gruczołowaty (*Dentaria glandulosa*) i paprotnik (*Brauna Polystichum braunii*). **W miejscach wilgotnych dużą rolę w obrębie żyznej buczyny karpackiej odgrywa czosnek niedźwiedzi (*Allium ursinum*).** Kwaśna buczyna górską wykształca się na glebach kwaśnych zajmując rozległe co najmniej kilkuhektarowe powierzchnie. W drzewostanie dominuje buk, a w runie: kosmatka gajowa (*Luzula luzuloides*), kosmatka olbrzymia (*Luzula syhatica*), konwalijka dwulistna (*Maianthemum bifolium*), narecznica szeroko-kolistna (*Dryopteris dilatata*), zachyłka oszczepowata (*Phegopteris connectilis*), cienistka (zachyłka) trójkątna (*Gymnocarpium dryopteris*), borówka czarna (*Vaccinium myrtillus*). **Dolnoreglowy bór świerkowy-jodłowy porasta mało żyzne i kwaśne gleby wyższych partii regla dolnego.** Drzewostany składają się ze świerka (*Picea abies*) i w mniejszym stopniu z jodły, buku i jaworu (*Acer pseudoplatanus* L.), a runo z: borówki czarnej (*Vaccinium myrtillus*), narecznicy szerokolistnej (*Dryopteris dilatata*), śmiałka pogiętego (*Deschampsia flexuosa*), szczawika zajęczego (*Oxalis acetosella*), wietlicy samiczej (*Athyrium filix-femina*). W dobrze rozwiniętej warstwie mszystej występują: płaszczceńce (*Plagiothecium denticulatum*) i (*Plagiothecium laetum*), widłoząb miotłowy (*Dicranum scoparium*), widłoząbek jednoboczny (*Dicranella heteromalla*), płozik różnolistny (*Lophocolea heterophylla*).

W otoczeniu rzek i potoków rosną kompleksy nadrzecznych zarośli wierzbowych i zalewnych łąk, zarośla nadrzeczne oraz zbiorowiska roślinności wynurzonej z nurtu rzeki. Wzdłuż cieków wodnych w Wilkowicach występują zbiorowiska leśne takie jak: nadrzeczna olszyna górską, podgórski łęg jesionowy oraz nadrzeczne narośla wierzbowe.

Łąki w Wilkowicach stanowią największy kompleks wśród roślinności półnaturalnej. Występowanie zbiorowisk łąkowych związane jest głównie z dolinami potoków. Wśród zespołów łąkowych i zaroślowych wyróżnić można: łąki świeże (*Arrhenatheretalia elatioris*) i pastwiska, łąki wilgotne, pastwiska z życią trwałą (*Lolium perenne*) i grzebienicą pospolitą (*Cynosurus cristatus* L.), ziołorośla nadrzeczne. Zbiorowiska zaroślowe występują wśród lasów, na większych spłaszczeniach terenowych o ubogiej formacji roślinnej charakterystycznej dla łąk grądowych powstałych na zakwaszonych glebach, w naturalnych obniżeniach terenowych zwykle podmokłych o bogatszym składzie gatunkowym. Występują także na zboczach dolin większych cieków i na obrzeżach pól. Zbiorowiska ziołoroślowe porastają obrzeża cieków wodnych. Charakterystyczną rośliną występującą na terenie łąk, polan, wyrębów, mieszanych zagajników, przydrożach i in. jest naparstnica purpurowa (*Digitalis purpurea*).

Zbiorowiska ruderalne charakteryzują się dominacją gatunków obcego pochodzenia i rozwijają się w nieustabilizowanych warunkach środowiska ze znacznymi powierzchniami pozbawionymi pokrywy roślinnej. Wąskie pasy roślinności ruderalnej towarzyszą ciągom komunikacyjnym, zabudowie i nieużytkom. Zbiorowiska składają się z m.in.: bylicy pospolitej (*Artemisia vulgaris*), trzcinika piaskowego (*Calamagrostis epigeios*), szczawiu tępolistnego (*Rumex obtusifolius*), podbiału pospolitego (*Tussilago farfara*).

Kępy zakrzewień i zadrzewień śródpolnych również są charakterystycznymi zbiorowiskami roślinnymi na terenie gminy o szczególnym znaczeniu dla zachowania bioróżnorodności obszaru. Zajmują naturalne obniżenia i skarpy. Zadrzewienia i zakrzewienia, podobnie jak tereny leśne wpływają na bioróżnorodność, równowagę ekologiczną, zatrzymują wodę i hamują erozję, są miejscem lęgowym wielu gatunków zwierząt: owadów, ssaków i ptaków, pełnią funkcje korytarzy ekologicznych oraz istotną rolę w krajobrazie gminy.

Wśród terenów zieleni urządzonej Wilkowic wyróżnić należy zieleni parkową, zieleni towarzyszącą obiektom publicznym, cmentarzy i prywatnych podmiotów. Występuje także zieleni przyuliczna i przydrożna. Spośród charakterystycznych dla Wilkowic terenów zieleni wyróżnia się:

- Gminny park w Wilkowicach zlokalizowany w pobliżu centrum gminy. Cały park obejmuje siedlisko grądu subkontynentalnego, zróżnicowanego ze względu na wilgotność i żyzność podłoża na grąd: wysoki, typowy i niski. Wśród drzewostanu dominują: lipa drobnolistna (*Tilia cordata* Mill.), dąb szypułkowy (*Quercus robur*), klon jawor (*Acer pseudoplatanus* L.), jesion wyniosły (*Fraxinus excelsior*) oraz olsza czarna (*Alnus glutinosa* (L.) Gaertn.), a w mniejszym stopniu występują również: brzoza gruczołowata (*Betula glandulosa*), dzika czereśnia (*Prunus avium* L.), klon zwyczajny (*Acer platanoides* L.), świerk pospolity, modrzew europejski (*Larix decidua* Mill.) i topola czarna (*Populus nigra* L.). Spośród krzewów występują: leszczyna (*Corylus*), czeremcha zwyczajna (*Padus avium* Mill.), dziki bez czarny (*Sambucus nigra* L.), jarzębina (*Sorbus aucuparia* L.), wierzba iwa (*Salix caprea* L.) i głóg jednoszyjkowy (*Crataegus monogyna* Jacq.), a spośród gatunków runa: zawilec gajowy (*Anemone nemorosa*), podagrycznik pospolity (*Aegopodium podagraria* L.), ziarnopłon wiosenny (*Ficaria verna* Huds.) i gajowiec żółty (*Galeobdolon luteum* Huds.). Na terenie parku występują gatunki roślin podlegające ochronie prawnej, takie jak: czosnek niedźwiedzi, lilia złotogłów (*Lilium martagon* L.), pióropusznik strusi (*Matteuccia struthiopteris* (L.) Todaro), barwnik pospolity (*Vinca minor* L.) oraz bluszcz pospolity (*Hedera helix* L.).
- Lasek Wilkowicki położony w pasie Bramy Wilkowieckiej, oddzielającej Beskid Śląski i Beskid Mały. Jest popularnym miejscem spacerów dla mieszkańców naszej Gminy. Na jego terenie występuje kilka typów siedliskowych lasów, takich jak: bór mieszany las grądowy, las łęgowy i inne. Występują także rzadkie gatunki roślin takie jak: liczydło górskie (*Streptopus amplexifolius* Rich.), ciemniężca zielona (*Veratrum lobelianum* Bernh.), goryczka trojeściowa (*Gentiana asclepiadea* L.) czy żurawiec falisty (*Atrichum undulatum* Web.et. Mohr.).

Na obszarze Wilkowic występują rośliny objęte całkowitą i częściową ochroną gatunkową. Gatunki objęte całkowitą ochroną to: śnieżyczka przebiśnieg (*Galanthus nivalis* L.), podrzeń żebrowiec (*Struthiopteris spicant*). Gatunki objęte ochroną częściową to: pierwiosnek wyniosły (*Primula elatior* (L.) Hill.), marzanka wonna (*Galium odoratum*), kopytnik pospolity (*Asarum europaeum* L.), bluszcz pospolity (*Hedera helix* L.), kalina koralowa (*Viburnum opulus* L.). Ponadto zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska dnia 14 sierpnia 2001 roku w sprawie określenia rodzajów siedlisk przyrodniczych podlegających ochronie, na analizowanym obszarze ochronie podlegają: dolnoregłowy las świerkowo-bukowy z domieszką jodły, nadpotokowa olszyna górską, źródliska, żyzna buczyna karpacka.

Fauna

Występowanie zwierząt uzależnione jest od dostępnych siedlisk oraz sposobów użytkowania terenu. Obszar Wilkowic w dużej mierze porośnięty jest kompleksami leśnymi, które stanowią siedlisko wielu gatunków zwierząt. Na terenie gminy wyróżnić można trzy główne typy siedliskowe: lasy, tereny otwarte (uprawy rolnicze, nieużytki, łąki) oraz siedliska wodne. Szczególne znaczenie mają tu siedliska związane z obszarami objętymi ochroną poprzez Obszary Natura 2000 (Obszary Beskid Śląski oraz Beskid Mały).

Wśród dużych ssaków na terenie gminy występują: jeleń (*Cervus*), dzik (*Sus scrofa*), sarna (*Capreolus capreolus*) i wilk (*Canis lupus*). Występują także ssaki pospolite takie jak: zając (*Lepus*), lis (*Vulpes vulpes*), kuna leśna (*Martes martes*) i łasica (*Mustela nivalis*), rzadziej borsuki (*Meles meles*). Z najmniejszych drapieżników występują ryjówki: górską (*Sorex alpinus*) i aksamitną (*Sorex areneus*) oraz rzęsorka rzeczka (*Neomys fodiens*). Wśród gryzoni najczęściej spotykana jest wiewiórka (*Sciurus vulgaris*). W dyrektywie siedliskowej obszarów Natura 2000 wymieniono także gatunki często występujące na obszarze takie jak: niedźwiedź brunatny (*Ursus arctos*), nocek duży (*Myotis myotis*), podkowiec mały (*Rhinolophus hipposideros*), ryś (*Lynx*), wydra (*Lutra lutra*).

Spośród gatunków płazów na obszarze Wilkowic występują: salamandra plamista (*Salamandra salamandra*), kumak górski (*Bombina variegata*), kumak nizinny (*Bombina bombina*), rzekotka drzewna (*Hyla arborea*), traszka karpacka (*Lissotriton montandoni*), traszka grzebieniasta (*Triturus cristatus*), traszka górską (*Triturus alpestris*), traszka zwyczajną (*Triturus vulgaris*), żaba jeziorkowa (*Pelophylax lessonae* syn. *Rana lessonae*), żaba trawna (*Rana temporaria*), żaba wodna (*Rana kl. esculenta*), ropucha zielona (*Bufo viridis*), ropucha szara (*Bufo bufo*), oraz kilka gatunków traszek, żab i ropuch. Gatunki te związane są przede wszystkim z terenami podmokłymi, wodami i oczkami wodnymi.

Gady reprezentowane są przez żmiję zygzakowatą (*Vipera berus*), jaszczurkę żyworodną (*Zootoca vivipara*) oraz jaszczurkę zwinkę (*Lacerta agilis*).

Na obszarze gminy występują duże ptaki drapieżne takie jak: myszołów (*Buteo buteo*) i jastrząb (*Accipiter gentilis*). Spośród kuraków wyróżnić można: głuszcza (*Tetrao urogallus*) oraz jarząbka (*Tetrastes bonasia*).

4.7.2 Ochrona prawna zasobów przyrodniczych

Na znacznej części Gminy Wilkowice występują punktowe i obszarowe formy ochrony przyrody:

- Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego wraz z otuliną,
- Park Krajobrazowy Beskidu Małego wraz z otuliną,
- Obszar Natura 2000 – Specjalne Obszar Ochrony Siedlisk „Beskid Śląski” (PLH240005) – zlokalizowany wzdłuż zachodniej granicy gminy, w paśmie Klimczok-Szyndzielnia-Kozia Góra,
- Obszar Natura 2000 – Specjalne Obszar Ochrony Siedlisk „Beskid Mały” (PLH240023) – zlokalizowany przy wschodniej granicy gminy, w paśmie Czupla i Magurki,
- pomnik przyrody nieożywionej – Jaskinia "Wietrzna Dziura", położona w Beskidzie Małym, w masywie Magurki,
- pomniki przyrody ożywionej.

Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego wraz z otuliną obejmuje zachodnią część gminy. Został utworzony Rozporządzeniem Nr 10/98 Wojewody Bielskiego z 16 czerwca 1998 r. Powierzchnia Parku wynosi 38 620 ha, a jego otuliny 22 285 ha. Park Krajobrazowy Beskidu Małego wraz z otuliną obejmuje część wschodnią. Został utworzony Rozporządzeniem Nr 9/98 Wojewody Bielskiego z 16 czerwca 1998 r. jego powierzchnia wynosi 25 770 ha, a powierzchnia jego otuliny 22 758 ha. Obszary parków obejmują naturalne i mało przekształcone przez człowieka ekosystemy lasów i pól uprawnych, razem ze znajdującymi się zabytkami kultury materialnej. Tereny parków są chronione ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe. Celem ich utworzenia było zachowanie, popularyzacja i upowszechnienie tych wartości w warunkach racjonalnego gospodarowania. W celu zapewnienia warunków dla właściwych form ochrony i kształtowania środowiska, przy równoczesnym rozwoju funkcji dydaktyczno-naukowych, turystycznych i rekreacyjnych, na terenie obu Parków i ich otulin obowiązuje stosowanie następujących ogólnych zasad i kierunków działania:

- ochrona dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego,
- ochrona środowiska i krajobrazu przed zakłóceniami stosunków wodnych, degradacją gleb i szaty roślinnej, zanieczyszczeniami powietrza, zakłóceniami harmonii w krajobrazie,
- czynna ochrona środowiska poprzez: likwidację lub ograniczenie na terenie Parku działalności gospodarczej szkodliwej dla środowiska, prawidłową politykę przestrzenną oraz utrzymanie, odnawianie i wzbogacanie zasobów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych.

Na terenie gminy znajdują się siedliska kluczowe o unikatowej wartości. Obszary te są elementem sieci NATURA 2000 ze względu na występowanie siedlisk chronionych (Dyrektywa Siedliskowa). Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk (SOO) wydzielono w paśmie Czupla i Magurki w Beskidzie Małym oraz w paśmie Klimczok-Szyndzielnia-Kozia Góra w Beskidzie Śląskim.

- Obszar Beskidu Małego, o kodzie PLH240023 obejmuje zachodnią część gminy. Ma on znaczenie przyrodnicze ze względu na największy i najlepiej wykształcony kompleks kwaśnych buczyn górskich górskich (*Luzulo luzuloidis*-Fagetum) w Karpatach. Występuje także zespół świerczyny górnoreglowej (*Plagiothecio-Piceetum*) (w piętrze regla dolnego – unikatowy fenomen synchorologiczny w Karpatach), jaworzyna miesięcznicowa (*Lunario-Aceretum*), świerczyna na torfie (*Bazzanio-Piceetum*). Na obszarze stwierdzono łącznie obecność 15 siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Ponadto, jest to miejsce występowania 2 gatunków mchów z załącznika II tej Dyrektywy, z tym, że stanowisko jednego z nich - bardzo rzadkiego mchu (*Buxbaumia viridis*) - wymaga potwierdzenia. Dla obszaru nie ustanowiono planu zadań ochrony oraz planu ochrony.
- Obszar Beskidu Śląskiego, o kodzie PLH240005 obejmuje wschodnią i północno-wschodnią części gminy. Obszar o dużym znaczeniu dla zachowania różnorodności biologicznej. Zidentyfikowano tu 17 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Stwierdzono tu 21 gatunków z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Na obszarze występuje fauna typowa dla puszczy karpackiej. Odnaleziono też liczne stanowiska rzadkich i zagrożonych roślin oraz bezkręgowców. Jest tu jedno z 4 stanowisk tojadu morawskiego w Polsce i jeden z 4 rejonów występowania tocji karpackiej.

W obszarze gminy istnieje 6 pomników przyrody ożywionej. Pomnikiem przyrody nieożywionej jest jaskinia „Wietrzna Dziura”, położona w Beskidzie Małym, w masywie Magurki w odległości około 1km na wschód od schroniska PTTK. Ochrona cennych obiektów przyrodniczych odbywa się zgodnie z przepisami ustawy o ochronie przyrody. Dla obszaru nie ustanowiono planu zadań ochrony oraz planu ochrony.

Tab. Pomniki przyrody na terenie gminy Wilkowice

L.p.	Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego	Opis pomnika przyrody	Obwód [cm]	Nr działki ewidencyjnej	Lokalizacja
1.	Decyzja PWRN w Katowicach z 10.11.1962 r. Nr RL-op-b/42/62.	Cis pospolity (<i>Taxus baccata</i>)	192	510/2	Rośnie na posesji przy ul. Klimczoka 209
2.	Nr VII/58/2007 Rady Gminy Wilkowice z dnia 28 maja 2007 r.	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	320	5533/1	Rośnie na terenie parku gminnego
3.	Nr VII/58/2007 Rady Gminy Wilkowice z dnia 28 maja 2007 r.	Buk pospolity (Buk zwyczajny) - <i>Fagus sylvatica</i>	276	5533/1	Rośnie na terenie parku gminnego
4.	UCHWAŁA Nr VII/58/2007 Rady Gminy Wilkowice z dnia 28 maja 2007 r.	Klon jawor (Jawor) - <i>Acer pseudoplatanus</i>	261	5533/1	Rośnie na terenie parku gminnego
5.	Nr LIII/440/2018 Rady Gminy Wilkowice z dnia 31 października 2018 r.	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	408	1900/9	Rośnie w Bystrej w gminie Wilkowice, obręb Bystra Krakowska
6.	Nr LIII/441/2018 Rady Gminy Wilkowice z dnia 31 października 2018 r.	Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	484	47/4	Rośnie w Bystrej w gminie Wilkowice, obręb Bystra Krakowska

źródło: Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska (crfo.gdos.gov.pl)

Na terenie gminy Wilkowice znajdują się oddziały Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe oraz oddziały będące współwłasnością lub własnością osób prywatnych. Obszar gminy znajduje się w zasięgu leśnictw Bystra, Biła, Czernichów i Straconka. Leśnictwa te wchodzi w skład Nadleśnictw Bielsko i Jeleśnia. Obszar gminy w całości podlega pod Regionalną Dyрекcję Lasów Państwowych w Katowicach. Lasy zarządzane przez Lasy Państwowe na terenie gminy zostały przyporządkowane do I grupy lasów ochronnych.

4.8. Korytarze ekologiczne

Przez teren gminy przebiegają korytarze ekologiczne:

- korytarz ichtiologiczny „Rzeka Biła” (R-9) o znaczeniu regionalnym
- korytarz ornitologiczny „Lasy Beskidu Śląsko-Żywieckiego” o znaczeniu ponadregionalnym, obejmujący całą zachodnią część gminy;
- korytarz ekologiczny Górna Wisła – Babia Góra obejmujący część masywu Szyndzielni i Klimczoka w zachodniej części gminy (GKPd-7),
- korytarze teriologiczne o znaczeniu ponadregionalnym dla ssaków kopytnych i drapieżnych: „Beskid Śląski” i „Beskid Mały”, obejmujące kolejno zachodnią oraz wschodnią część gminy;
- korytarz chiropterologiczny o znaczeniu lokalnym,
- korytarz spójności obszarów chronionych Beskid Śląski (GKPd-14) i Beskid Mały (KPd-13C).

Powyższe korytarze stanowią część Korytarza Południowego biegnącego od Bieszczadów poprzez Góry Słonne, Pogórze Przemyskie, Pogórze Dynowskie, parki krajobrazowe: Czarnorzecko-Strzyżowski, Pasma Brzanki, Ciężkowicko-Rożnowski i Wiśnicko-Lipnicki, następnie przechodzącego przez Beskid Wyspowy, Gorce, Beskid Makowski, Beskid Żywiecki, Beskid Śląski, Pogórze Śląskie, lasami wokół zbiornika Goczałkowickiego, Lasy Pszczyńsko-Kobiórskie, aż do Lasów Rudzkich. Korytarz Południowy jest jednym z siedmiu głównych korytarzy w Polsce, stanowi odcinek korytarza o randze paneuropejskiej, którego rolą jest zapewnienie łączności ekologicznej w skali kraju oraz kontynentu.

4.9. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego studium

Potrzeby i możliwości rozwoju gminy w ujęciu środowiskowym przeanalizowano biorąc pod uwagę elementy przyrodnicze prawnie chronione, elementy środowiskowe i krajobrazowe. W gminie ochronie prawnej podlegają obszary parków krajobrazowych wraz z otulinami oraz znajdujące się w ich zasięgu obszary Natura 2000 położone w zasięgu masywów górskich Beskidu Śląskiego i Beskidu Małego, a także punktowe pomniki przyrody położone w obszarze zurbanizowanym. Wśród największych walorów przyrodniczo-krajobrazowych

gminy należy wymienić atrakcyjny krajobrazowo rejon pasma Magurki Wilkowickiej oraz pasma Szyndzielni, Klimczoka i Magury, rozległość doliny, w której skupia się zabudowa, stosunkowo dużą ilość zieleni towarzyszącej zabudowie i dolinach potoków Biała, Białka i Mesznianka.

Środowisko zurbanizowanej części gminy Wilkowice jest środowiskiem antropogenicznym, którego przekształcenia mają swoje źródło głównie w prowadzonej od wieków i zanikającej gospodarce rolnej oraz postępującej urbanizacji – realizacji zabudowy, sieci drogowej oraz infrastruktury technicznej.

Z urbanizacją wiąże się zagrożenie zanieczyszczenia środowiska. Do głównych źródeł zanieczyszczeń na terenie gminy zalicza się niską emisję ze źródeł ogrzewania i zanieczyszczenia komunikacyjne z dróg. Zanieczyszczenia rolnicze nie stanowią dużego zagrożenia z uwagi na zanikającą działalność rolniczą. Środowisko gminy w przyszłości może podlegać dalszej degradacji w wyniku rozwoju zabudowy i zagospodarowania, z drugiej strony jednak następować będzie stopniowa poprawa poszczególnych składników środowiska, w tym jakości powietrza i wód powierzchniowych po wdrożeniu programów ograniczających niską emisję i rozbudowie układów infrastruktury technicznej.

Przydatność środowiska dla różnych form użytkowania i zagospodarowania

Rozpatrując potrzeby i możliwości rozwoju gminy w ujęciu środowiskowym wykorzystano *Ocenę ograniczeń i możliwości rozwoju oraz uwarunkowania ekofizjograficzne* przedstawioną w: „*Opracowaniu ekofizjograficznym podstawowym, sporządzonym na potrzeby opracowań z zakresu planowania przestrzennego w gminie Wilkowice*” (kwiecień 2009).

Wnioski z analizy oraz oceny uwarunkowań ekofizjograficznych wyciągnięto w celu wskazania zagadnień i terenów, których użytkowanie i zagospodarowanie (z uwagi na cechy zasobów środowiska i ich rolę w strukturze przyrodniczej obszaru) powinno być podporządkowane zachowaniu bioróżnorodności oraz w celu ustalenia ograniczeń w zagospodarowaniu.

Ochrona bioróżnorodności - wieloprzestrzenne formy ochrony przyrody i krajobrazu tworzące krajowy system obszarów chronionych, na terenie gminy nie zachowują ciągłości układu. Część obszarów leśnych oraz doliny rzeczne stanowiąc podstawowe korytarze ekologiczne zapewniające zachowanie powiązań biologicznych nie są objęte żadnymi formami ochrony przyrody i pozostają pod presją inwestycji zagrażających ich ciągłości i otwartemu charakterowi.

Kierunki ochrony i przekształceń:

- W zagospodarowaniu terenu należy unikać dalszej fragmentaryzacji zwartych kompleksów leśnych (szczególnie trasami drogowymi) oraz dążyć do łączenia rozdrobnionych poprzez dolesianie (szczególnie w obszarach korytarzy ekologicznych) w celu umocnienia bądź odtworzenia powiązań przyrodniczych.
- Podniesienie lesistości gminy uwzględnia również ochronę gatunkową i poprawę kondycji drzewostanów oraz odtworzenie ekosystemów leśnych.
- Zalesienia w krajobrazie rolniczym nie powinny prowadzić do utraty charakteru tych rejonów i ograniczać się jedynie do uzupełnienia zadrzewień.
- Na obszarach o wysokich walorach przyrodniczych, a będących terenem zainteresowania rozwojem funkcji wypoczynkowych i turystycznych, użytkowanie i zagospodarowanie powinno być podporządkowane potrzebom zapewnienia prawidłowego funkcjonowania środowiska i zachowania różnorodności biologicznej.

Ochrona krajobrazu i wartości kulturowych - rozpraszanie osadnictwa i lokalizacja dużych obiektów w sąsiedztwie i w obrębie cennych form krajobrazu kulturowego oraz swobodne, w kontekście krajobrazu, prowadzenie sieci infrastruktury naziemnej wpływa negatywnie na odbiór wizualny cennych form. Bardzo często obiekty źle korespondujące z otoczeniem prowadzą, z punktu widzenia obserwatora, do degradacji punktów widokowych i widoków z tras pieszych czy kołowych. Stopień degradacji krajobrazu jest znaczny i stale postępujący.

Kierunki ochrony i przekształceń:

- W celu zachowania walorów krajobrazowych, w zagospodarowaniu i zabudowie terenów należy dążyć do skupiania osadnictwa i przebudowy sieci infrastruktury w celu zminimalizowania ich długości oraz ich ukrycia w krajobrazie.
- Na obszarach szczególnie cennych, na których krajobraz ulega degradacji, należy podjąć działania zmierzające do przywrócenia równowagi środowiska przyrodniczego i harmonii krajobrazu.
- Na obszarach mniej cennych, a wskazanych do rozwoju funkcji gospodarczych, winny być one realizowane w myśl zasad zrównoważonego rozwoju.

Ochrona wód - zaszłości w braku systemowych rozwiązań w zakresie gospodarki ściekowej i utylizacji odpadów są główną przyczyną zanieczyszczenia cieków wodnych i czwartorzędowego poziomu wód gruntowych.

Kierunki ochrony i przekształceń:

- Rozbudowa istniejącego i realizacja nowych gminnych systemów kanalizacyjnych, modernizacja istniejącej i budowa nowej sieci kanalizacji deszczowych wraz z urządzeniami podczyszczającymi.
- Zwiększanie zdolności samooczyszczających rzek i strumieni poprzez preferowanie użytkowania łąkowego oraz właściwe kształtowanie pasów roślinności wzdłuż brzegów cieków wodnych,
- Wprowadzenie ograniczeń w zagospodarowaniu w obszarach zasilania ujęć wody.

Ochrona powietrza - ogólna ocena jakości powietrza wskazuje, że gmina położona jest w strefie „C”, w której występują stężenia zanieczyszczeń powyżej wartości dopuszczalnych. Zidentyfikowane podstawowe źródła zanieczyszczeń to zanieczyszczenia pochodzące z lokalnej niskiej emisji punktowej, ze środków transportu kołowego i przenoszone z obszarów sąsiednich.

Kierunki ochrony i przekształceń:

- Wykonanie odpowiedniego opracowania ustalającego obszary, na których występują przekroczenia wartości dopuszczalnych.
- Preferowanie zastosowania dla celów grzewczych systemów wykorzystujących czyste ekologicznie nośniki energii.
- Dla trasy drogi krajowej przyjęcie rozwiązań technicznych ograniczających powstawanie zanieczyszczeń oraz zastosowanie rozwiązań ograniczających rozprzestrzenianie się zanieczyszczeń i hałasu poza strefę jej uciążliwości.

Odpady - wdrożenie przyjętego przez gminę programu gospodarki odpadami.

Zagrożenie powodzią, osuwiskami i erozją gleb - związane głównie z wystąpieniem wód powodziowych, podtapianiem i osuwaniem przesyconych wodą mas ziemnych oraz degradacją warstwy glebowej. Ochrona wiąże się ściśle z problemem zagospodarowania terenów w dolinach rzek, na zagrożonych stokach i otwartych terenach przestrzeni rolniczej.

Kierunki ochrony i przekształceń:

- Ochrona przeciwpowodziowa - ustalenie rzeczywistej granicy i stopnia zagrożenia, w rejonach narażonych zalaniem bądź podtapianiem i zagospodarowanie terenów odpowiadające skali zagrożenia.
- Ochrona przed skutkami osuwania się mas ziemnych - na terenach zagrożonych możliwością wystąpienia zjawisk lub uaktywnieniem procesów osuwiskowych, dopuszczenie zabudowy oraz budowa dróg wymaga opracowań szczegółowych ustalających możliwości i warunki zagospodarowania.
- Ochrona gleb przed erozją - na terenach zagrożonych postępującą degradacją konieczna ochrona mozaikowości użytkowania terenów, tworzenie warunków ochrony zasobów genetycznych roślin i zwierząt,

eliminacja źródeł zanieczyszczeń powietrza, wody i gleby, prowadzenie właściwych zabiegów agrotechnicznych, kształtowanie granicy rolno - leśnej i zaniechanie powierzchniowej eksploatacji surowców.

Jednym z elementów niniejszej prognozy jest analiza stanu środowiska w przypadku braku realizacji założeń studium. Ocena ta odnosi się do sytuacji czysto hipotetycznej. Poprzez brak realizacji ustaleń studium rozumie się sytuację pozostawienia obszaru w dotychczasowym stanie planistycznym. Stan planistyczny w obszarze Wilkowice to blisko 100% powierzchni gminy pokryte obowiązującymi planami miejscowymi. W ocenianym dokumencie studium powierzchnia nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę i zainwestowanie przewidziana jest na ok. 47,7 ha, z czego największa powierzchnia przewidziana została pod teren RZ: 18,5 ha.

W przypadku braku realizacji studium w obszarze opracowania realizacja zabudowy będzie następowała na podstawie obowiązujących planów miejscowych.

W zapisach projektu studium przewidziano szereg nakazów i zakazów mających na celu ochronę i poprawę warunków środowiska, takich jak np. zakaz zabudowy w terenach rolnych, zachowanie zieleni przyrodnej i zieleni wysokiej, ograniczenie przedsięwzięć mogących oddziaływać na środowisko. Do pozytywnych dla środowiska skutków realizacji projektu studium zaliczają się zapisy utrzymujące przeznaczenie wielu terenów biologicznie czynnych, w tym mających istotne znaczenie dla jakości życia mieszkańców i właściwego funkcjonowania układów ekologicznych oraz zachowania różnorodności gatunkowej.

5. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIEŹNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY

5.1. Formy ochrony prawnej

Obszar gminy Wilkowice znajduje się w zasięgu form ochrony przyrody:

- Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego wraz z otuliną,
- Park Krajobrazowy Beskidu Małego wraz z otuliną,
- Obszar Natura 2000 – Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Beskid Śląski”(PLH240005) – zlokalizowany wzdłuż zachodniej granicy gminy, w paśmie Klimczok-Szyndzielnia-Kozia Góra,
- Obszar Natura 2000 – Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Beskid Mały” (PLH240023) – zlokalizowany przy wschodniej granicy gminy, w paśmie Czupla i Magurki,
- pomnik przyrody nieożywionej – Jaskinia "Wietrzna Dziura", położona w Beskidzie Małym, w masywie Magurki,
- pomniki przyrody ożywionej – 6 drzew położonych w miejscowościach Wilkowice i Bystra,

oraz korytarzy ekologicznych:

- korytarz ichtiologiczny „Rzeka Biała” (R-9) o znaczeniu regionalnym, biegnący w środkowej części gminy wzdłuż rzeki Białej,
- korytarz ornitologiczny „Lasy Beskidu Śląsko-Żywieckiego” o znaczeniu ponadregionalnym, obejmujący całą zachodnią część gminy,
- korytarze teriologiczne o znaczeniu ponadregionalnym dla ssaków kopytnych i drapieżnych: „Beskid Śląski” i „Beskid Mały”, obejmujące kolejno zachodnią oraz wschodnią część gminy,
- korytarz chiropterologiczny o znaczeniu lokalnym, biegnące wzdłuż granic Parków Krajobrazowych na zachodzie i wschodzie gminy,
- korytarz ekologiczny Górna Wisła – Babia Góra obejmujący część masywu Szyndzielni i Klimczoka w zachodniej części gminy (GKpd-7),
- korytarz spójności obszarów chronionych „Beskid Śląski i Beskid Mały” o znaczeniu krajowym.

Ochrona form przyrodniczych odbywa się zgodnie z przepisami ustawy o ochronie przyrody. Dla obszarów Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego oraz Parku Krajobrazowego Beskidu Małego obowiązują Rozporządzenia nr 9/98 Wojewody Bielskiego z dnia 16 czerwca 1998 roku w sprawie utworzenia Parku Krajobrazowego Beskidu Małego, Rozporządzenia nr 23/98 zmieniającego rozporządzenie w sprawie utworzenia Parku Krajobrazowego Beskidu Małego, Uchwała nr XVII/229/20 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 27 stycznia 2020 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla Parku Krajobrazowego Beskidu Małego – część położona w województwie małopolskim uwzględniającego zakres planu dla obszaru Natura 2000 Beskid Mały PLH 240023, oraz Rozporządzenia nr 10/98 z dnia 16 czerwca 1998 roku w sprawie utworzenia Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego. Dla pomników przyrody obowiązują: uchwały Rady Gminy Wilkowice w sprawie ustanowienia pomników przyrody oraz decyzja PWRN w Katowicach z 10.11.1962 r. Nr RL-op-b/42/62. Dla obszarów Natura 2000 obowiązują: dla obszaru Beskid Mały (PLH240023) obowiązuje Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Krakowie z dnia 20 grudnia 2022 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Mały (PLH240023) (Dz.Urz. Woj. Śląskiego z 2022 poz. 8679), natomiast dla obszaru Beskid Śląski (PLH240005) plan zadań ochronnych jest w opracowaniu, w czasie sporządzenia niniejszej prognozy na etapie konsultacji społecznych.

W ww. planie zadań ochronnych dla obszaru Beskid Mały i w projekcie planu zadań ochronnych dla obszaru Beskid Śląski jako najbardziej podatne na zagrożenia w obszarze gminy Wilkowice uznano siedliska:

- kod 6230: górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (Nardion - płaty bogate florystycznie),
- kod 6520: górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie Polygono-Trisetion.

Siedliska te znajdują się:

- na południowych stokach Magurki Wilkowieckiej (kod 6230 i 6520): na polanach śródleśnych, częściowo zabudowanych istniejącymi gospodarstwami rolnymi; dla całego obszaru obowiązuje plan miejscowy (uchwała nr XLIV/366/2018 Rady Gminy Wilkowice z dnia 31 stycznia 2018 roku w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Wilkowice obejmującego obszar od ul. Żywieckiej w kierunku wschodnim do ul. Prostej oraz od ul. Wyzwolenia w kierunku północnym do granic administracyjnych Gminy),
- w partiach szczytowych masywu Klimczoka (kod 6230): pomiędzy szczytem Klimczok, Siodłem Pod Klimczokiem i schroniskiem górskim PTTK Klimczok; dla całego obszaru obowiązuje plan miejscowy (uchwała nr XLVI/432/2022 Rady Gminy Wilkowice z dnia 28 września 2022 roku w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Wilkowice w zachodniej części gminy, obejmujący część terenu Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego w miejscowości Bystra (obręby ewidencyjne Bystra Krakowska, Bystra Śląska).

W celu określenia kierunków zagospodarowania przestrzennego w obszarach Natura 2000 Beskid Mały i Beskid Śląski dokonano analizy istniejącego stanu zagospodarowania, analizy obowiązujących planów miejscowych, analizy dokumentów obowiązujących i sporządzanych przez RDOŚ w Krakowie i RDOŚ w Katowicach: Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Krakowie z dnia 20 grudnia 2022 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Mały PLH240023, projekt Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Śląski PLH240005, opracowanie pn. „Rozpoznanie obszarów występowania, identyfikacja zagrożeń oraz określenie warunków ochrony i zakresu monitoringu półnaturalnych siedlisk przyrodniczych będących przedmiotami ochrony na terenie Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk Beskid Żywiecki PLH240006, Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk Beskid Śląski PLH240005 oraz Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk Beskid Mały PLH240023, Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Beskid Śląski PLH240005”, 2016r., dr P. Nejfeld, mgr M. Matuszek-Nejfeld, „Rozpoznanie obszarów występowania, identyfikacja zagrożeń oraz określenie warunków ochrony i zakresu monitoringu półnaturalnych siedlisk przyrodniczych będących przedmiotami ochrony na terenie Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk Beskid Żywiecki PLH240006, Specjalnego Obszaru

Ochrony Siedlisk Beskid Śląski PLH240005 oraz Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk Beskid Mały PLH240023, Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Beskid Mały PLH240023”, 2016r., dr P. Nejfeld, mgr M. Matuszek-Nejfeld.

Analiza stanu zagospodarowania terenów położonych w obszarach Natura 2000 wskazała na zmiany jakie zaszły w tych obszarach w stosunku do inwentaryzacji przyrodniczej siedlisk podatnych na zagrożenia, a które wynikają z obowiązujących dokumentów planistycznych (planów miejscowych). Szczególnie widoczne jest to w rejonie masywu Magurki Wilkowskiej oraz w rejonie masywu Klimczoka:

1. Analiza zasięgów siedlisk w masywie Magurki Wilkowskiej pozwoliła na ograniczenie możliwości dalszego zagospodarowania terenów niezabudowanych (w projekcie studium ograniczono zasięgi strefy wielofunkcyjnej z zabudową zagrodową o symbolu RZ). W jednym przypadku nie jest to jednak możliwe z uwagi na istniejące zagospodarowanie kubaturowe i nieodwracalne zmiany zagospodarowania powierzchni ziemi (stanowisko oznaczone w „Rozpoznaniu...” jako nr 6520_W119). Poniżej załączono zdjęcia ilustrujące historyczny i obecny stan zagospodarowania ww. terenu.

Zdj. 1 Stan zagospodarowania w 1996 r.

Zdj. 2 Stan zagospodarowania w 2009 r.

Zdj. 3 Stan zagospodarowania w 2022 r.

2. Analiza zasięgów siedlisk w masywie Klimczoka wskazała, iż w obszarze tym na przestrzeni lat zagospodarowanie nie zmieniło się – podlegało i podlega dużej presji pieszego ruchu turystycznego, co może stanowić problem dla utrzymania siedliska podatnego na zagrożenia (np. poprzez zdeptywanie). Obowiązujące dokumenty planistyczne (plany miejscowe) nie wpłynęły na sposób zagospodarowania tego obszaru. Poniżej załączono zdjęcia ilustrujące historyczny i obecny stan zagospodarowania ww. terenu.

Zdj. 4 Klimczok - stan zagospodarowania w 1996 r.

Zdj. 5 Klimczok - stan zagospodarowania w 2009 r.

Zdj. 6 Klimczok - stan zagospodarowania w 2015 r.

Zdj. 7 Klimczok - stan zagospodarowania w 2022 r.

Ochrona wszystkich siedlisk w obszarach Natura 2000: Beskid Mały PLH240023 i Beskid Śląski PLH240005 została w studium ustalona przede wszystkim poprzez zaliczenie całości terenów do obszaru nieurbanizowanego gminy Wilkowice. Obszar nieurbanizowany wyznaczono w celu ochrony terenów otwartych, cennych przyrodniczo i walorach krajobrazowych, a także w celu zapobiegania „rozlewaniu się” zabudowy. W obszarze tym dopuszczono istniejące zagospodarowanie kubaturowe (w tym ww. gospodarstwa rolne), z dopuszczeniem rozbudowy istniejących budynków, i z jednoczesnym zakazem nowej zabudowy. Istniejące zagospodarowanie wyznaczone w obszarze nieurbanizowanym to:

- a) strefy wielofunkcyjne z zabudową zagrodową (o symbolu RZ) na zachodnich zboczach masywu Magurki Wilkowickiej: wynikają z ustaleń obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (uchwała nr XLIV/366/2018 Rady Gminy Wilkowice z dnia 31 stycznia 2018 roku w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Wilkowice obejmującego obszar od ul. Żywieckiej w kierunku wschodnim do ul. Prostej oraz od ul. Wyzwolenia w kierunku północnym do granic administracyjnych Gminy); plan ten wprowadził tereny zieleni z istniejącą zabudową - 2ZE i ustalił dla niego następujące regulacje: „2. Przeznaczenie podstawowe - zieleni z istniejącą zabudową, 3. Przeznaczenie dopuszczalne: 1) budynki gospodarcze, garaże i wiaty; 2) obiekty, urządzenia i sieci infrastruktury technicznej; 3) drogi wewnętrzne. 4. W terenach ustala się utrzymanie istniejących budynków mieszkalnych i gospodarczych z możliwością wykonywania przebudowy, nadbudowy lub rozbudowy. 5. Na wszystkich terenach zakazuje się: 1) lokalizacji innych niż dopuszczone w ust. 3 pkt 1–3; 2) odprowadzania nieoczyszczonych ścieków; 3) naruszania urządzeń melioracyjnych i innych urządzeń regulujących stosunki wodne”,
- b) tereny usług turystyki (o symbolu UT) w rejonie schronisk górskich PTTK Klimczok i Szyndzielnia oraz teren usług sportu i rekreacji oraz zieleni nieurządzonej (o symbolu US/ZN) w rejonie szczytu Klimczok i szlaku turystycznego/wyciągu narciarskiego na Klimczoku: wynikają z ustaleń obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (uchwała nr XLVI/432/2022 Rady Gminy Wilkowice z dnia 28 września 2022 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Wilkowice w zachodniej części gminy, obejmujący część terenu Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego w miejscowości Bystra (obręby ewidencyjne Bystra Krakowska, Bystra Śląska); plan ten wprowadził tereny usług turystyki i rekreacji UT (dla schronisk) i ustalił dla niego następujące regulacje: „1) przeznaczenie podstawowe - tereny usług sportu i rekreacji; 2) przeznaczenie dopuszczone: przynależne zagospodarowanie terenu, 3) w zakresie zasad zabudowy i zagospodarowania terenów ustala się: a) utrzymanie, remont, przebudowę, nadbudowę i rozbudowę istniejących budynków, z zastrzeżeniem pozostałych ustaleń planu, w tym wskaźników określonych w pkt 4, b) rozbudowa, przebudowa i nadbudowa istniejących obiektów przynależnego zagospodarowania, z zastrzeżeniem, iż ich gabaryty nie przekroczą wskaźników określonych w pkt.4, 4) wskaźniki w obrębie terenu UT: a) maksymalna powierzchnia zabudowy: 30%, b) minimalna powierzchnia biologicznie czynna terenów: 60%, c) minimalna i maksymalna intensywność zabudowy: od 0,05 do 0,5, d) wysokość budynków: maksymalnie 6,0 m, e) geometria dachów: dachy symetryczne dwuspadowe lub wielospadowe o kącie nachylenia połaci dachowych 30-45 stopni lub płaskie, z dopuszczeniem wysuniętych okapów oraz możliwością realizacji lukarn, facjat, świetlików, okien dachowych, zadaszeń nad wejściem, naczółków” oraz teren usług sportu i rekreacji US/UT (w rejonie szczytu Klimczok i wyciągu) i ustalił dla niego następujące regulacje: „1) przeznaczenie podstawowe - tereny usług sportu i rekreacji; 2) przeznaczenie dopuszczone: przynależne zagospodarowanie terenu, z zastrzeżeniem pkt.3. 3) w zakresie zasad zabudowy i zagospodarowania terenów ustala się: zakaz nowej zabudowy (rozumianej jako każdy obiekt budowlany).”,
- c) teren usług zdrowia (o symbolu UZ) – fragment terenu zespołu dawnego sanatorium w Bystrej, w skład którego wchodzi Szpital Specjalistyczny Chorób Płuc i Gruźlicy wraz z parkiem szpitalnym: wynika z ustaleń obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (uchwała nr XLV/451/2010 Rady Gminy Wilkowice z dnia 17 września 2010 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Wilkowice dla terenów położonych w części Bystrej

i Mesznej od ul. Szczyrkowskiej w kierunku zachodnim do granic parku krajobrazowego Beskidu Śląskiego); plan ten wprowadził teren usług zdrowia UZ1 i ustalił dla niego następujące regulacje: „1) utrzymanie kompleksu obiektów i urządzeń zespołu szpitalnego wraz z obiektami zaplecza administracyjnego i socjalnego oraz mieszkaniem związanymi z obsługą zespołu; 2) możliwość wykonywania robót budowlanych oraz lokalizacji nowych obiektów związanych z podstawową funkcją terenu; 3) utrzymanie i rozbudowę urządzeń komunikacji, w tym miejsc parkingowych; 4) utrzymanie i budowę sieci infrastruktury technicznej; 5) rygor ochrony wszystkich form zieleni, w tym terenów leśnych.”

Dla obszarów siedlisk najbardziej podatnych na zagrożenia (kod 6230 i 6520) rejonu masywu Magurki Wilkowickiej i masywu Klimczoka wprowadzono ograniczenia w zabudowie:

- tereny o symbolu RZ zostały wyznaczone poza zasięgami ww. siedlisk (w wersji projektu studium przedstawionej do opiniowania wycofano się z możliwości zabudowy w zasięgu ww. siedlisk), za wyjątkiem części stanowiska oznaczonego 6520_W119 (Natura 2000 „Beskid Mały” PLH240023), które w stanie istniejącym jest częściowo zabudowane i zagospodarowane na cele rekreacyjne – prawdopodobnie utraciło cechy chronionego siedliska (analizę przedstawiono na stronach 28 i 29),
- dla terenu o symbolu US/ZN w rejonie Klimczoka ustalono zakaz nowej zabudowy (Natura 2000 „Beskid Śląski” PLH240005) – analizę przedstawiono na stronie 29,
- w terenie o symbolu UZ (Szpital Specjalistyczny Chorób Płuc i Gruźlicy wraz z parkiem szpitalnym), który w całości objęty jest ochroną konserwatorską (budynek i park, w tym siedlisko 6520) w zapisach ochrony konserwatorskiej ustalono nakaz zachowania przyrodniczych elementów krajobrazu, w szczególności obszarów zieleni położonych w zasięgu obszaru Natura 2000 „Beskid Śląski”(PLH240005), dla których wskazano zakaz nowej zabudowy.

Ponadto w *Tomie II Kierunki zagospodarowania przestrzennego* w Rozdziale 3 w ust. 11.2 i 11.3 wprowadzono szczegółowe kierunki zmian oraz zasady zagospodarowania i wskaźniki urbanistyczne, w tym nakaz uwzględnienia ograniczeń wynikających z położenia w zasięgu obszarów Natura 2000 oraz Parków Krajobrazowych Beskid Śląski i Beskid Mały, w szczególności w zakresie zagospodarowania kolidującego z siedliskami będącymi przedmiotem ochrony.

Ochrona w zasięgu korytarzy ekologicznych została w studium określona dla:

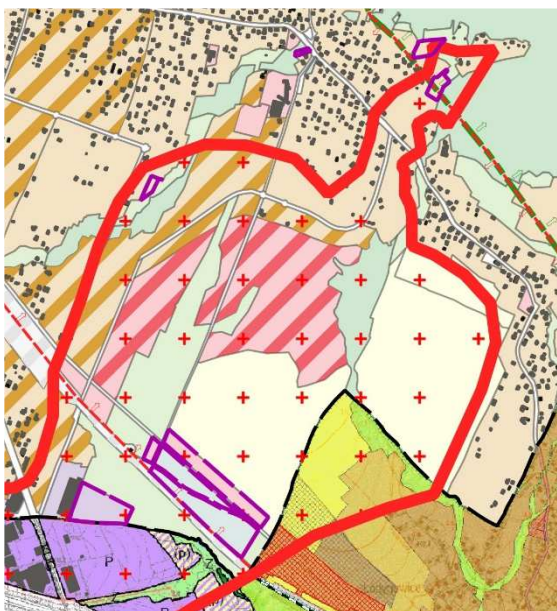
- korytarza ichtiologicznego: utrzymanie istniejących przebiegów cieków wodnych i zbiorników wodnych, w szczególności rzeki Biała, z zastrzeżeniem przepisów ustawy Prawo wodne w zakresie obszarów szczególnego zagrożenia powodzią,
- korytarza ornitologicznego: utrzymanie terenów leśnych, otwartych terenów łąkowych i upraw rolnych, utrzymanie zieleni nieurządzonej, utrzymanie istniejących przebiegów cieków wodnych i zbiorników wodnych wraz z zielenią przywodną,
- korytarza teriologicznego: utrzymanie terenów leśnych, otwartych terenów łąkowych, zieleni nieurządzonej, istniejących przebiegów cieków wodnych i zbiorników wodnych wraz z zielenią przywodną,
- korytarza chiropterologicznego nietoperzy: utrzymanie przeznaczeń zieleni, lasów i wód powierzchniowych na przebiegu korytarza,
- korytarzy Górna Wisła – Babia Góra oraz spójności obszarów chronionych: utrzymanie w miarę możliwości przeznaczeń zieleni, lasów i wód powierzchniowych na przebiegu korytarza, utrzymanie istniejącego zagospodarowania i zagospodarowania przewidzianego w obowiązujących planach miejscowych, lokalizowanie nowej zabudowy wzdłuż istniejących dróg i jako kontynuacja zabudowy istniejącej.

Przeznaczenia w zasięgu korytarzy ekologicznych w przeważającej części stanowią składowe obszary nieurbanizowanego gminy Wilkowice wyznaczonego w projekcie studium, tj. terenów niezabudowanych: ZL – tereny leśne, ZN – tereny zieleni naturalnej, RN – tereny rolnictwa z zakazem zabudowy. W wyznaczonym w projekcie studium obszarze zurbanizowanym znalazła się część korytarza spójności obszarów chronionych.

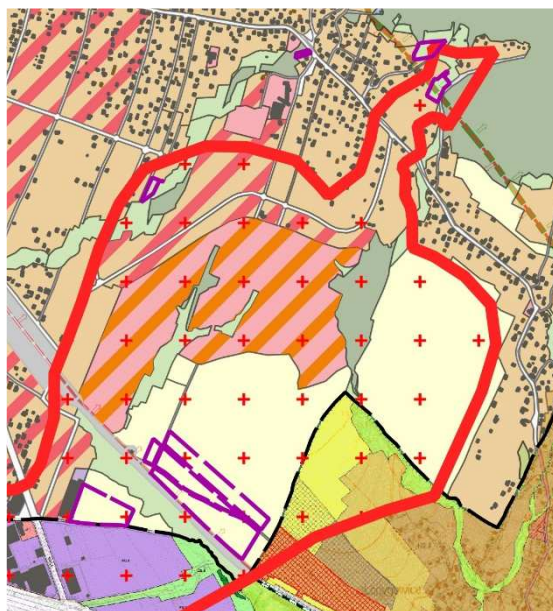
Analiza przebiegu tego korytarza w kontekście istniejącego zagospodarowania i uwarunkowań planistycznych (obowiązujących planów miejscowych w trzech miejscowościach: Wilkowice, Buczkowice i Łodygowice) wykazała zaburzenia ciągłości przez:

- w większości zabudowane strefy aktywności gospodarczej w gminie Buczkowice i Wilkowice, których zasięg wynika z obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- poprzeczne przebiegi liniowe tras komunikacyjnych: drogi ekspresowej S1 (zrealizowanej na nasypie, z jednym przejściem nad potokiem Biała, nie spełniającym warunków przejść dla dużych ssaków) oraz linii kolejowej nr 139 relacji Katowice – Zwardoń (zrealizowanej na nasypie, bez przejść dla zwierząt).

W projekcie studium na części terenu położonego w obszarze korytarza spójności wyznaczono teren nowego cmentarza komunalnego wraz z towarzyszącymi usługami. W celu utrzymania drożności korytarza na tym fragmencie zmniejszono wyznaczony w obowiązującym planie teren rekreacyjno-sportowy i wyznaczono teren o symbolu ZN, który w największym miejscu ma szerokość ok. 172 m (teren rekreacyjno-sportowy zawężono ze 180 m do 100 m). Poniżej załączono rysunki obowiązującego planu miejscowego oraz projektu studium dla tego obszaru wraz z analogicznymi opracowaniami w gminach sąsiednich.

Rys. 4. Przebieg korytarza na tle projektu studium Wilkowic i obowiązujących studiów gmin sąsiednich

Rys. 5. Przebieg korytarza na tle obowiązujących planów miejscowych (w gminie Wilkowice i w gminach sąsiednich)

Lasy ochronne

Na terenie gminy Wilkowice znajdują się oddziały Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe oraz oddziały będące współwłasnością lub własnością osób prywatnych. Obszar gminy znajduje się w zasięgu leśnictw Bystra, Biła, Czernichów i Straconka. Leśnictwa te wchodzi w skład Nadleśnictw Bielsko i Jeleśnia. Obszar gminy w całości podlega pod Regionalną Dyрекcję Lasów Państwowych w Katowicach. Lasy zarządzane przez Lasy Państwowe na terenie gminy zostały przyporządkowane do I grupy lasów ochronnych.

5.2. Zasoby wodne

Zasoby wodne podlegają ochronie na mocy ustawy Prawo wodne. Ustawa reguluje gospodarowanie wodami zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju. Ochronie podlegają między innymi wody podziemne i obszary ich zasilania. Ochrona ta polega na zmniejszaniu ryzyka zanieczyszczenia tych wód poprzez ograniczenie

oddziaływania na obszary ich zasilania oraz na utrzymywaniu równowagi zasobów tych wód. Zasoby wodne zostały scharakteryzowane w rozdziale Istniejący stan środowiska... w pkt. 4.5 Wody powierzchniowe i w pkt 4.6 Wody podziemne.

W przedstawionym do oceny projekcie studium wprowadzono zapisy służące ochronie wód podziemnych i powierzchniowych. W związku z tym realizacja ustaleń studium nie przyczyni się do znaczącego pogorszenia się ich stanu.

5.3. Złoże kopalin

Na terenie gminy Wilkowice nie zidentyfikowano złóż kopalin.

5.4. Osuwiska i obszary zagrożone ruchami masowymi

Na obszarze gminy Wilkowice na podstawie „Mapy osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi dla gminy Wilkowice” opracowanej przez Państwowy Instytut Geologiczny Państwowy Instytut Badawczy zidentyfikowano następujące obszary naturalnych zagrożeń geologicznych:

- osuwiska aktywne okresowo,
- osuwiska nieaktywne,
- tereny zagrożone ruchami masowymi.

Największe koncentracje osuwisk znajdują się na południowych stokach Beskidu Małego między Rogaczem a Magurką (909 m n.p.m.), na południowy-wschód od Wilkowic w pobliżu granicy z gminą Łodygowice oraz w Beskidzie Śląskim na południowych stokach między Szyndzielnią a Górą Równia oraz na północnych i wschodnich stokach pasma Klimczok – Magura.

Na terenie gminy znajdują się 3 osuwiska częściowo okresowo aktywne. Uaktywnienie się osuwisk może następować okresowo, głównie w zależności od intensywności opadów atmosferycznych, choć prawdopodobieństwo ich osuwania się na badanym terenie jest niewielkie.

Na obszarze gminy Wilkowice tereny zagrożone ruchami masowymi znajdują się na dwóch obszarach: przy południowej granicy gminy z miejscowością Buczkowice oraz na północno-wschodniej granicy gminy z miejscowościami Kozy oraz Międzybrodzie Bialskie.

5.5. Rośliny i zwierzęta oraz obszary cenne przyrodniczo a nie objęte ochroną

Rośliny i zwierzęta podlegają ochronie na mocy ustawy o ochronie przyrody oraz ustawy Prawo ochrony środowiska. Ochrona przyrody obejmuje również ochronę gatunkową, czyli ochronę okazów gatunków oraz siedlisk i ostoi roślin, zwierząt i grzybów. Ochronie, polegającej na zapobieganiu niszczeniu i dewastacji, podlegają także tereny zieleni urządzonej, drzewa i krzewy oraz ich zbiorowiska niebędące lasem. Ustawa o ochronie przyrody nakazuje zwrócić szczególną uwagę na roboty ziemne oraz inne roboty związane z wykorzystaniem sprzętu mechanicznego lub urządzeń technicznych, prowadzone w pobliżu drzew lub krzewów albo ich zespołów. Prace te mogą być wykonywane wyłącznie w sposób nie szkodzący drzewom lub krzewom.

Obszar gminy Wilkowice położony jest w zasięgu dwóch parków krajobrazowych: Beskidu Śląskiego i Beskidu Małego wraz z otulinami. Rośliny i zwierzęta naturalnie migrują pomiędzy nimi wykorzystując lokalne korytarze ekologiczne: doliny potoków, zadrzewienia i zakrzewienia oraz otwarte tereny rolne, dla których w projekcie studium ustalono zakaz zabudowy.

5.6. Walory krajobrazowe

Walory krajobrazowe podlegają ochronie na mocy ustawy o ochronie przyrody.

Walory krajobrazowe, rozumiane jako wartości ekologiczne, estetyczne i kulturowe terenu oraz związane z nimi elementy przyrodnicze, ukształtowane przez siły przyrody lub w wyniku działalności człowieka, podlegają ochronie bez względu na to, czy są objęte szczególnymi formami ochrony przyrody.

Walorem krajobrazowym Wilkowic jest urozmaicona rzeźba terenu. Obszar gminy położony jest pomiędzy Beskidem Śląskim na zachodzie a Beskidem Małym na wschodzie. Centrum gminy znajduje się w obniżeniu, które powstało w miejscu zmniejszonej odporności skał pomiędzy dwoma uskokami tektonicznymi. Znacząca część terenów znajduje się zatem na zboczach górskich, charakteryzujących się wartościowymi panoramami widokowymi. Walory krajobrazowe posiadają także wszystkie koryta rzeczne i koryta potoków górskich znajdujące się w granicach opracowania. Rzeki i potoki tworzą zarysowaną formę dolinną, a wzdłuż ich brzegów porastają cenne przyrodniczo zbiorowiska roślinności. Stanowią one zarówno naturalne korytarze ekologiczne, jak również otwarte przestrzenie widokowe i korytarze przewietrzania. Ponadto, obszar gminy położony jest pomiędzy dwoma Parkami Krajobrazowymi, co świadczy o jego dużej wartości przyrodniczej, charakteryzującej się bogactwem szaty roślinnej oraz zróżnicowaniem siedliskowym.

Najcenniejszym przyrodniczo fragmentem obszaru gminy są kompleksy leśne porastające partie grzbietowe wzniesień masywu Klimczoka i Szyndzielni oraz pasma Magurki Wilkowickiej. Są to tereny istotne w utrzymaniu przestrzennej ciągłości obszarów aktywnych biologicznie i o znaczeniu ponadlokalnym. Rejon traktowany jest jako obszar strategicznej ochrony ekologicznej i szczególnej ochrony wód powierzchniowych i podziemnych karpaccich dopływów Wisły. Zapewnia migrację gatunków w kierunku równoleżnikowym, tworząc korytarz ekologiczny pomiędzy Beskidem Śląskim i Żywieckim a Beskidem Małym.

Teren gminy charakteryzuje także atrakcyjny krajobraz kulturowy. Zachowały się pasma zabudowy w dolinach rzecznych i prostopadle rozchodzące się łany pól uprawnych, których zamknięcie stanowią grzbiety gór. W granicach Wilkowic znajduje się stosunkowo duży zasób obiektów zabytkowych. Gmina posiada stosunkowo duży zasób obiektów zabytkowych, które mieszczą się w historycznych częściach wsi. Znaczący w krajobrazie jest także zachowany czytelny układ przestrzenny wsi, który determinuje współczesne zagospodarowanie. Układ zabudowy gminy charakteryzuje się różnorodnością form architektonicznych, gdzie występuje zarówno zabudowa tradycyjna drewniana, zabudowa murowana nawiązująca do tradycyjnych form, jak i zabudowa współczesna.

Antropogeniczne zmiany powierzchni terenu oraz krajobrazu związane są głównie z gospodarką rolną i rozwojem osadnictwa, w tym szlaków komunikacyjnych oraz infrastruktury przemysłowej i komunalnej. Wielkoprzestrzenne formy ochrony przyrody i krajobrazu nie zachowują ciągłości układu na terenie gminy. Część cennych obszarów nie jest objętych ochroną przyrody i pozostaje pod presją inwestycji zagrażających ich ciągłości i otwartemu charakterowi. Należy zatem ograniczać fragmentaryzację zwartych kompleksów leśnych oraz wprowadzić racjonalne dolesianie. Dodatkowo, stopień degradacji krajobrazu i wartości kulturowych został określony jako znaczny i stale postępujący. Odbiór wizualny cennych form niszczy w dużej mierze rozwój osadnictwa i lokalizacja dużych obiektów w sąsiedztwie lub na obszarze cennych form krajobrazu kulturowego. Zauważa się występowanie mało atrakcyjnych wizualnie sieci infrastruktury naziemnej oraz obiektów źle korespondujących z otoczeniem. Rekomenduje się prowadzenie działań zmierzających do skupiania osadnictwa oraz do przywracania równowagi środowiska przyrodniczego i harmonii krajobrazu.

W projekcie studium uwzględniono zasady z zakresu ochrony krajobrazu kulturowego, w tym wprowadzono regulacje wpływające na ład przestrzenny, ochronę wartości kulturowych oraz zachowanie terenów zieleni.

5.7. Klimat akustyczny

Klimat akustyczny podlega ochronie na mocy Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t.j. Dz. U. 2014, poz. 112).

Do głównych źródeł hałasu w obszarze studium należą ciągi komunikacyjne: drogowe i kolejowy. W przypadku rozwoju zabudowy i zwiększenia natężenia ruchu na drogach przebiegających przez obszar objęty studium lub w jego sąsiedztwie zwiększy się również ich oddziaływanie akustyczne.

Analiza uwarunkowań akustycznych na obszarze gminy pozwala stwierdzić, że już obecnie w jego granicach dochodzi do lokalnych przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu od dróg oraz linii kolejowych.

Większość nowo wprowadzanych (projektowanych) w ocenianym studium terenów podlegających ochronie akustycznej na podstawie przepisów odrębnych nie będzie zagrożona przekroczeniami dopuszczalnych poziomów hałasu. Jednakże w niektórych z projektowanych jednostek, zlokalizowanych w pobliżu dużych ciągów komunikacyjnych (dróg, linii kolejowych), będzie potencjalnie dochodzić do przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu.

Oceniany projekt studium nie wprowadza szczegółowych ustaleń w zakresie ochrony akustycznej obszarów. Wynikają one z obowiązującego ustawodawstwa.

5.8. Grunty rolne i leśne

Grunty rolne i leśne podlegają ochronie z mocy ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Część gruntów użytkowanych w chwili obecnej w ramach gospodarki rolnej (użytki rolne) została wskazana w ocenianym projekcie studium do przekształcenia na tereny zabudowy – poszerzenia istniejącej zabudowy mieszkaniowej oraz tereny usługowe i usługowo-produkcyjne, co nieznacznie przyczyni się do zmiany struktury użytkowania tych terenów.

Dla gruntów rolnych będzie wymagane opracowanie wniosku i uzyskanie decyzji o zmianie przeznaczenia na cele nierolnicze zgodnie z przepisami ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych. Wniosek i decyzja zostanie opracowana na etapie sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

W obszarze opracowania w studium nie przewidziano zmian użytkowania gruntów leśnych na cele nieleśne.

5.9. Promieniowanie niejonizujące

Wśród zidentyfikowanych, szkodliwych dla środowiska, rodzajów promieniowania powodowanego przez działalność człowieka, wyróżnia się promieniowanie niejonizujące, pojawiające się wokół linii energetycznych wysokiego napięcia, radiostacji, pracujących silników elektrycznych oraz instalacji przemysłowych, urządzeń łączności, domowego sprzętu elektrycznego, elektronicznego itp.

Źródła niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego oddziałujące na środowisko mogą mieć charakter liniowy lub punktowy. Elektromagnetyczne promieniowanie niejonizujące występuje w zakresie częstotliwości 1 Hz do 1016 Hz. Z punktu widzenia ochrony środowiska istotne znaczenie mają źródła liniowe - linie elektroenergetyczne o napięciu znamionowym wynoszącym 110 kV lub wyższym oraz źródła punktowe - urządzenia emitujące elektromagnetyczne promieniowanie niejonizujące w zakresie częstotliwości 0,1-300,000 MHz, do których należą:

- stacje transformatorowe o napięciu znamionowym powyżej 110 kV,
- urządzenia radionadawcze i telewizyjne (np. stacje bazowe telefonii komórkowej).

Zagadnienia ochrony ludzi i środowiska przed niejonizującym promieniowaniem elektromagnetycznym są uregulowane przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy, prawa budowlanego, prawa ochrony środowiska, zagospodarowania przestrzennego i przepisami sanitarnymi. W obowiązującym prawie polskim natężenie pola elektrycznego o wartości poniżej 1 kV/m uważane jest za całkowicie bezpieczne, nawet przy długotrwałym w nim przebywaniu. Natomiast w polu o wartości powyżej 10 kV/m – strefa ochronna pierwszego stopnia – przebywanie ludzi jest zabronione. W strefie ochronnej drugiego stopnia – pole o natężeniu 1-10 kV/m – przebywanie ludności jest dozwolone, jednakże nie wolno lokalizować budynków mieszkalnych, szkół, żłobków, przedszkoli, szpitali, itp. W Polsce nie istnieją przepisy ograniczające gospodarowanie oraz przebywanie ludności w obszarach, w których występuje pole magnetyczne.

Zagrożenie promieniowaniem niejonizującym może być wyeliminowane lub ograniczone poprzez zapewnienie odpowiedniej separacji przestrzennej człowieka od pól przekraczających określone wartości graniczne.

Przez teren gminy Wilkowice przebiegają linie energetyczne wysokich napięć 110 kV, będące własnością Spółki TAURON Dystrybucja S. A. Istniejąca infrastruktura techniczna elektroenergetyczna obejmuje następujące elementy sieci dystrybucyjnej:

- linia napowietrzna WN 110 kV Magurka – Szczyrk,
- linia napowietrzna WN 110 kV Komorowice – Żywiec,
- linie napowietrzne i kablowe średniego napięcia (SN-15 kV),
- linie napowietrzne i kablowe niskiego napięcia (nN-0,4 kV),
- stacje elektroenergetyczne SN/nN.

Przez teren Wilkowic nie przebiegają linie energetyczne najwyższych napięć 400 kV i 220 kV. Zdecydowana większość odbiorców energii elektrycznej jest zasilana z sieci średniego i niskiego napięcia.

6. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU

Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym istotne z punktu widzenia spójności działań proekologicznych zostały uwzględnione w następujących dokumentach:

- 1) Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju 2030 (Monitor Polski z 2012 r. poz. 252),
- 2) Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju - Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności (Monitor Polski, 2013 r.),
- 3) Strategia na rzecz odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) (Monitor Polski z 2017 r. poz. 260),
- 4) Polityka ekologiczna Państwa 2030 (Monitor Polski z 2019 r., poz. 794).
- 5) Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030,
- 6) Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010 – 2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie (Monitor Polski z 2011 r. Nr 36, poz. 423),
- 7) Dyrektywy Unii Europejskiej:
 - Dyrektywa 98/83/WE z dnia 3 listopada 1998 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi,
 - Ramowa Dyrektywa Wodna 2000/60/WE z dnia 23 października 2000 r.,
 - Dyrektywa 98/15/WE z dnia 27 lutego 1998 r. dot. wprowadzania zanieczyszczeń do wód,
 - Dyrektywa 75/442/EWG z dnia 15 lipca 1975 r. w sprawie odpadów,
 - Dyrektywa 91/689/EWG w sprawie odpadów niebezpiecznych,
 - Dyrektywa 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. (z późn. zm.) w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory,
 - Dyrektywa 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. (z późn. zm.) w sprawie ochrony dzikich ptaków, będąca podstawą tworzenia Europejskiej Sieci Ekologicznej NATURA 2000,
- 8) konwencje międzynarodowe, przyjęte przez stronę polską - dokumenty rangi międzynarodowej o charakterze przestrzennym, stanowiące podstawę do formułowania celów ochrony środowiska w programach krajowych, m. in.:
 - Konwencja Genewska w sprawie transgranicznego zanieczyszczenia powietrza na dalekie odległości z dnia 13 listopada 1979 r. wraz z II protokołem siarkowym z 1994 r. (Oslo),
 - Konwencja Berneńska o ochronie gatunków dzikiej flory i fauny europejskiej oraz ich siedlisk z 19 września 1979 r.,
 - Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z dnia 9 maja 1992 r. (Kioto) wraz Protokołem z Kioto z 11 grudnia 1997 r.,

- Konwencja Ramsarska o obszarach wodno – błotnych mających znaczenie międzynarodowe, zwłaszcza jako środowisko życiowe ptactwa wodnego z dnia 2 lutego 1971 r. ze zmianami z Paryża (1982 r.) i Regina (1987 r.),
 - Konwencja o różnorodności biologicznej z dnia 5 czerwca 1992 r. (Rio de Janeiro),
 - Protokół montrealski w sprawie substancji zubożających warstwę ozonową z dnia 16 września 1987 r. wraz z poprawkami londyńskimi (1990 r.), wiedeńskimi (1992 r.),
- 9) Krajowa strategia ochrony i umiarkowanego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z Programem działań – o zachowaniu całej rodzimej przyrody, bez względu na jej formę użytkowania oraz stopień jej przekształcenia lub zniszczenia,
 - 10) Krajowy program zwiększania lesistości – instrument polityki leśnej w zakresie kształtowania przestrzeni przyrodniczej kraju, zawiera ogólne wytyczne sporządzania regionalnych planów przestrzennego zagospodarowania w dziedzinie zwiększania lesistości,
 - 11) Krajowy plan gospodarki odpadami określa zakres działania niezbędny do zaplanowania zintegrowanej gospodarki odpadami w kraju, w sposób zapewniający ochronę środowiska z uwzględnieniem obecnych i przyszłych możliwości technicznych, organizacyjnych,
 - 12) Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych – program rozbudowy systemów oczyszczalni ścieków w sektorze komunalnym, pozwalający na wyeliminowanie nieoczyszczonych ścieków (pochodzących ze źródeł miejskich i aglomeracji) z wód powierzchniowych; dokument dotyczy także poprawy jakości wód powierzchniowych, z których ujmowane są wody; zamierzeniem Programu jest również pobudzenie inicjatyw lokalnych (nowe miejsca pracy) oraz pełne dostosowanie do wymogów Unii Europejskiej w zakresie wyposażenia w system oczyszczalni ścieków i kanalizacji.

Analizując zgodność ustaleń projektu studium z celami ochrony środowiska określonymi w dokumentach nadrzędnych, wzięto pod uwagę zapisy Polityki Ekologicznej Państwa (PEP) 2030 przyjętej uchwałą z dnia 16 lipca 2019 roku (Monitor Polski z 2019 r., poz. 794). Zapisy tego dokumentu przyjmują priorytety ustalone na szczelbu Unii Europejskiej dotyczące:

- 1) przeciwdziałaniu zmianom klimatu i globalnemu ociepleniu,
- 2) ochrony przyrody i bioróżnorodności,
- 3) środowiska naturalnego, zdrowia i jakości życia,
- 4) zasobów naturalnych i gospodarki odpadami (recykling).

Instrumentem realizacji PEP na poziomie lokalnym jest gminny program ochrony środowiska. Dla gminy Wilkowice obowiązuje Program ochrony środowiska dla Gminy Wilkowice na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2024 (Uchwała nr XLI/331/2017 Rady Gminy Wilkowice z dnia 25 października 2017 r.).

Głównym celem *Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności* jest poprawa jakości życia Polaków w wyniku stabilnego i wysokiego wzrostu gospodarczego możliwego dzięki podjęciu działań w trzech obszarach zadaniowych:

- konkurencyjności i innowacyjności (modernizacji),
- równoważenia potencjałów rozwojowego regionów Polski (dyfuzji),
- efektywności i sprawności państwa.

W strategii sformułowano cele strategiczne i kierunki interwencji w powyższych obszarach zadaniowych. W obszarze konkurencyjności i innowacyjności gospodarki są to:

- wspieranie prorozwojowej alokacji zasobów w gospodarce, stworzenie warunków dla wzrostu oszczędności oraz podaży pracy i innowacji,
- zmniejszenie długu publicznego i kontrola deficytu w cyklu koniunkturalnym,
- poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności

nauki,

- wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki,
- stworzenie Polski Cyfrowej,
- rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”, zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska.

Cele strategiczne i kierunki interwencji w obszarze równoważenia potencjałów rozwojowych regionów:

- wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych,
- zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego.

Cele strategiczne i kierunki interwencji w obszarze efektywności i sprawności państwa:

- stworzenie sprawnego państwa jako modelu działania administracji publicznej,
- wzrost społecznego kapitału rozwoju.

Strategia wytycza podstawowe kierunki, zawiera analizę i charakterystykę warunków niezbędnych dla rozwoju Polski w kluczowych obszarach na tle Unii Europejskiej oraz procesów gospodarczych zachodzących w świecie, a następnie, w oparciu o nie, formułuje wyzwania i ich przełożenie na propozycje narzędzi i działań w ramach strategicznej interwencji polityki publicznej.

System planowania przestrzennego, który od szczebla centralnego do lokalnego wspomaga proces podejmowania decyzji inwestycyjnych, a zarazem chroni szczególnie cenne zasoby przyrodnicze ma umożliwić wzrost gospodarczy i przemiany społeczne oraz poprawę stanu środowiska.

Polityka ekologiczna państwa 2030 zakłada:

- zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód,
- likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania,
- ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb,
- przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej,
- zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu,
- wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej,
- gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym,
- zarządzanie zasobami geologicznymi przez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa,
- wspieranie wdrażania ekoinnowacji oraz upowszechnianie najlepszych dostępnych technik BAT (polegają określaniu granicznych wielkości emisji dla większych zakładów przemysłowych),
- przeciwdziałanie zmianom klimatu,
- adaptacja do zmian klimatu oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych,
- edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji,
- usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania.

Wymienione powyżej cele znalazły odzwierciedlenie w projekcie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wilkowice.

Projekt studium nie wprowadza ustaleń będących w sprzeczności z założeniami Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA 2020). Głównym celem SPA 2020 jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania

gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu. Realizacji tego celu służą sformułowane cele szczegółowe:

- zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska,
- skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich,
- rozwój transportu w warunkach zmian klimatu,
- zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnianiem zmian klimatu,
- stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu,
- kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu.

Zapisy projektu studium uwzględniają cele SPA 2020 w zakresie kształtowania zagospodarowania przestrzennego oraz stosowania technologii i rozwiązań przyjaznych środowisku i wspierających ochronę jego zasobów.

W świetle powyższych wskazań, mając na uwadze projektowany sposób zagospodarowania obszaru objętego opracowaniem, należy stwierdzić, iż oceniany projekt studium uwzględnia cele ochrony środowiska określone w dokumentach nadrzędnych.

7. PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA, W TYM ODDZIAŁYWANIA BEZPOŚREDNIE, POŚREDNIE, WTÓRNE, SKUMULOWANE, KRÓTKOTERMINOWE, ŚREDNIOTERMINOWE I DŁUGOTERMINOWE, STAŁE I CHWILOWE ORAZ POZYTYWNE I NEGATYWNE, NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU, A TAKŻE NA ŚRODOWISKO

Projekt studium ustala zasady i wskazuje sposoby zagospodarowania, których realizacja jest pożądana ze względu na możliwość niwelowania (neutralizowania) negatywnych skutków działań. Ustalenia mające na celu minimalizację negatywnego wpływu na środowisko, jakie wprowadzono w projekcie studium, zostały szczegółowo omówione w pkt 9 niniejszej prognozy.

Oceniany projekt Studium w dużej mierze utrzymuje dotychczasowe przeznaczenie terenów wskazane zarówno w obowiązującym Studium, jak i w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Przede wszystkim utrzymuje w istniejące tereny biologicznie czynne: lasy i tereny zielone, w tym związane z ciekami wodnymi, miejscami wprowadzając także nowe tereny o przeznaczeniu zieleni. Jako zasadę przyjęto utrzymanie wszystkich terenów leśnych – oznaczonych w ewidencji gruntów jako Ls oraz terenów zieleni nieurządzonej w sąsiedztwie cieków wodnych i zbiorników wodnych. Jednocześnie część terenów dotychczas rolnych, na których nie prowadzona jest działalności rolnicza przeznaczona zostanie na tereny zieleni nieurządzonej – naturalnej, stanowiącej strefy ekotonowe dla terenów leśnych, a tym samym obszarów chronionych. Niewielka część terenów rolnych, a więc nieurbanizowanych, przeznaczona zostanie na tereny zabudowy o różnym charakterze. Zmiany te jednak dokonywane są albo w obrębie istniejącej zabudowy lub w terenach na których obowiązują plany miejscowe i mają z reguły charakter porządkujący.

Każda zmiana zainwestowania terenu związana jest z mniejszym bądź większym oddziaływaniem na środowisko, a stopień oddziaływania będzie uzależniony od intensywności i charakteru zainwestowania.

Obecnie na obszarach już zainwestowanych oraz w ich sąsiedztwie występuje stałe oddziaływanie na środowisko związane między innymi z emisją zanieczyszczeń atmosferycznych (ze źródeł komunikacyjnych i tzw. „niska emisja”), powstawaniem odpadów i ścieków oraz dokonany, nieodwracalny przekształceniem powierzchni terenu. Na terenach już zagospodarowanych realizacja ustaleń projektu studium będzie więc związana głównie z utrzymaniem bądź pogłębieniem się oddziaływań już tu występujących.

Oddziaływanie trwale będzie polegało przede wszystkim na przekształceniu powierzchni ziemi spowodowanym na przykład pracami niwelacyjnymi oraz zajęciem terenu przez obiekty kubaturowe czy powierzchnie uszczelnione, tam gdzie nie zostało to jeszcze dotychczas przeprowadzone, ale na terenach już do tego przeznaczonych zgodnie z obowiązującym dokumentem. Wprowadzanie poza przyrodniczych form zagospodarowania będzie związane z zajęciem powierzchni biologicznie czynnych i usunięciem porastającej je roślinności. Realizacja ustaleń studium będzie może być lokalnie związana z koniecznością wycinki zieleni wysokiej (drzew i krzewów). Wraz zajęciem terenów biologicznie czynnych trwale przekształcone zostaną siedliska faunistyczne (ograniczona zostanie ich powierzchnia). Wraz zajęciem terenów biologicznie czynnych, potencjalnie zamieszkująca je fauna kręgowców zostanie z nich wyparta.

Dogęszczanie istniejącej zabudowy oraz realizacja obszarów zabudowy kosztem powierzchni biologicznie czynnych przyczyni się do lokalnych zmian uwarunkowań krajobrazowych i topoklimatycznych. Wzrost terenów zabudowy przyczyni się również do wzrostu emisji zanieczyszczeń atmosferycznych do powietrza (nasilenie tzw. „niskiej emisji”), które mogą stamtąd być wywiewane na tereny przyległe.

Aktualnie istniejące w granicach opracowania ciągi komunikacyjne oddziałują na tereny przyległe. W większości są to drogi gminne. Największe oddziaływanie następuje od drogi ekspresowej S1, która prowadzi ruch osobowy i transport towarowy z Polski na Słowację (przez przejście graniczne w Zwardoniu). Wzrost oddziaływania tej drogi nastąpi po zakończeniu budowy odcinków: Przybędza-Milówka oraz Kosztowy-Bielsko Biała, czego efektem będzie zwiększenie przepustowości i co się z tym wiąże wzrost długotrwałego oddziaływania akustycznego i zanieczyszczenia powietrza. Drugim co do wielkości emisji hałasu jest transport kolejowy. Istniejąca linia kolejowa nr 139 relacji Katowice – Zwardoń. Planowana przebudowa i budowa infrastruktury

kolejowej na tej linii również może powodować wzrost emisji hałasu. Z uwagi na fakt, iż ww. inwestycje są prowadzone niezależnie od projektu studium brak danych uniemożliwia uwzględnienie ich przyszłego oddziaływania na obszary w gminie Wilkowice.

Opisane wyżej oddziaływania związane z realizacją studium będą się w mniejszym lub większym stopniu kumulować w środowisku. Nakładanie się wpływów pochodzących z poszczególnych terenów spowoduje wzrost tego oddziaływania. Kumulacji podlegać będzie przede wszystkim hałas, a także emitowane zanieczyszczenia atmosferyczne. Kumulacja ta może mieć miejsce w granicach jednostek stanowiących źródło oddziaływań bądź na terenach przyległych. O efekcie kumulacji w skali lokalnej można mówić również w przypadku zajmowanie powierzchni biologicznie czynnych. Nie przewiduje się jednak, aby potencjalna kumulacja miała znacząco negatywny wpływ na stan środowiska.

Zaprezentowane wpływy zarówno na etapie budowy jak i eksploatacji będą ograniczane zapisami studium oraz przyszłych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, a także przepisami zawartymi w obowiązującym ustawodawstwie dotyczącymi między innymi dopuszczalnych poziomów hałasu i sposobu ograniczenia jego wpływu, a także gospodarki odpadami i gospodarki wodno-ściekowej.

Szczegółowy opis oddziaływań na poszczególne komponenty środowiska, w tym na obszary przyrodniczo cenne i obszary Natura 2000 zostały opisane w pkt. od 7.1 do 7.11.

Skutki możliwych oddziaływań zagospodarowania terenu w obszarze opracowania będą zależały od stopnia realizacji ustaleń projektu studium oraz przepisów z zakresu ochrony środowiska, jak również od przestrzegania zasad zrównoważonego rozwoju, ład przestrzennego, wrażliwości terenów sąsiadujących, a także od kumulacji oddziaływań. Mając na uwadze powyższe, sporządzono tabelę obrazującą wpływ ustaleń projektu studium na komponenty środowiska w zależności od:

- siły i kierunku oddziaływań:
 - (+) korzystnie wpływające na środowisko,
 - (0) neutralne wobec środowiska,
 - (-) negatywne dla środowiska, w stopniu: 1 - nieznacznym, 2 - umiarkowanym, 3 - znaczącym,
- czasu oddziaływania:
 - (K) krótkoterminowe,
 - (Ś) średnioterminowe,
 - (D) długoterminowe,
- trwałości:
 - (N) nieodwracalne,
 - (O) odwracalne,
- sposobu oddziaływania:
 - (B) bezpośrednie,
 - (P) pośrednie,
 - (W) wtórne.

Tabela 1. Ocena wpływu ustaleń projektu studium na komponenty środowiska:

Ustalenia projektu studium	Wpływ na komponenty środowiska												opis oddziaływania (negatywnego, pozytywnego) /Przewidywane skutki realizacji ustaleń studium
	Powierzchnia ziemi	Zasoby naturalne	Wody	Powietrze i klimat	Rośliny	Obszary przyrodniczo cenne, w tym Natura 2000	Ludzie	Zwierzęta	Różnorodność biologiczna	Krajobraz	Zabytki	Dobra materialne	
TERENY KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ													
KDS - tereny dróg ekspresowych	-1 DNB	0	-1 DNP	-1 DNP	-1 DNP	0	-1 DNP	-1 DNP	-1 DNB	-1 DNP	0	+ DNB	utrzymanie natężenia emisji z istniejącego ruchu drogowego /mało znaczące dla środowiska
KDG - tereny dróg głównych	-1 DNB	0	-1 DNP	-1 DNP	-1 DNP	0	-1 DNP	-1 DNP	-1 DNB	-1 DNP	0	+ DNB	utrzymanie natężenia emisji z istniejącego ruchu drogowego /mało znaczące dla środowiska
KDZ - tereny dróg zbiorczych	-1 DNB	0	-1 DNP	-1 DNP	-1 DNP	0	-1 DNP	-1 DNP	-1 DNB	-1 DNP	0	+ DNB	utrzymanie natężenia emisji z istniejącego ruchu drogowego /mało znaczące dla środowiska
KDL - tereny dróg lokalnych	-1 DNB	0	-1 DNP	-1 DNP	-1 DNP	0	-1 DNP	-1 DNP	-1 DNB	-1 DNP	0	+ DNB	utrzymanie natężenia emisji z istniejącego ruchu drogowego /mało znaczące dla środowiska
KDD – tereny dróg dojazdowych	-1 DNB	0	-1 DNP	-1 DNP	-1 DNP	0	-1 DNP	-1 DNP	-1 DNB	-1 DNP	0	+ DNB	utrzymanie natężenia emisji z istniejącego ruchu drogowego /mało znaczące dla środowiska
KK - tereny komunikacji kolejowej i szynowej	-1 DNB	0	-1 DNP	-1 DNP	-1 DNP	0	-1 DNP	-1 DNP	-1 DNB	-1 DNP	0	+ DNB	emisja hałasu i zanieczyszczeń z istniejących linii kolejowych /mało znaczące dla środowiska
K – tereny obsługi komunikacji	-1 DNB	0	-1 DNP	-1 DNB	0 DNP	0	+ DNB	-1 DNP	-1 DNB	-1 DNB	0	+ DNB	zmniejszanie powierzchni terenów biologicznie czynnych, uciążliwości komunikacyjne / mało znaczące dla środowiska
IT - tereny infrastruktury technicznej	-1 DNB	0	-1 DNP	-1 DNB	0 DNP	0	+ DNB	-1 DNP	-1 DNB	-1 DNB	0	+ DNB	zmniejszanie powierzchni terenów biologicznie czynnych, uciążliwości komunikacyjne / mało znaczące dla środowiska
TERENY OBSZARU ZURBANIZOWANEGO (ZURBANIZOWANE I ZABUDOWANE)													

Ustalenia projektu studium	Wpływ na komponenty środowiska												opis oddziaływania (negatywnego, pozytywnego) /Przewidywane skutki realizacji ustaleń studium
	Powierzchnia ziemi	Zasoby naturalne	Wody	Powietrze i klimat	Rośliny	Obszary przyrodniczo cenne, w tym Natura 2000	Ludzie	Zwierzęta	Różnorodność biologiczna	Krajobraz	Zabytki	Dobra materialne	
WJ - strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną	-1 DNB	0	-1 DNP	-1 DNB	0 DNP	0	+ DNB	-1 DNP	-1 DNB	0 DNB	+ DNP	+ DNB	utrzymanie przeznaczenia terenów zabudowy - utrzymanie emisji ciepła związanego z udziałem terenów zabudowanych, uciążliwości komunikacyjne, zmniejszanie powierzchni terenów biologicznie czynnych przez nową zabudowę / mało znaczące dla środowiska
WW - strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną	-1 DNB	0	-1 DNP	-1 DNB	0	0	+ DNB	-1 DNB	0	0	+ DNB	+ DNB	utrzymanie przeznaczenia terenów zabudowy - utrzymanie emisji ciepła związanego z udziałem terenów zabudowanych, uciążliwości komunikacyjne, zmniejszanie powierzchni terenów biologicznie czynnych przez nową zabudowę / mało znaczące dla środowiska
	-1 DNB	0	-1 DNP	-1 DNB	-1 DNP	0	+ DNB	-1 DNP	-1 DNP	-1 DNB	+ DNB	+ DNB	przeznaczenie nowych terenów na zabudowę mieszkaniową i usługową - zmniejszanie powierzchni terenów biologicznie czynnych przez nową zabudowę, wzrost emisji ciepła związany ze zwiększeniem udziału terenów zabudowanych, uciążliwości komunikacyjne / mało znaczące dla środowiska

Ustalenia projektu studium	Wpływ na komponenty środowiska												opis oddziaływania (negatywnego, pozytywnego) /Przewidywane skutki realizacji ustaleń studium
	Powierzchnia ziemi	Zasoby naturalne	Wody	Powietrze i klimat	Rośliny	Obszary przyrodniczo cenne, w tym Natura 2000	Ludzie	Zwierzęta	Różnorodność biologiczna	Krajobraz	Zabytki	Dobra materialne	
MN - tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	-1 DNB	0	-1 DNP	-1 DNB	0	0	+	-1 DNB	0	0	+	+	utrzymanie przeznaczenia terenów zabudowy - utrzymanie emisji ciepła związanego z udziałem terenów zabudowanych, uciążliwości komunikacyjne, zmniejszanie powierzchni terenów biologicznie czynnych przez nową zabudowę / mało znaczące dla środowiska
	-1 DNB	0	-1 DNP	-1 DNB	-1 DNP	0	+	-1 DNP	-1 DNP	-1 DNB	+	+	przeznaczenie nowych terenów na zabudowę mieszkaniową - zmniejszanie powierzchni terenów biologicznie czynnych przez nową zabudowę, wzrost emisji ciepła związany ze zwiększeniem udziału terenów zabudowanych, uciążliwości komunikacyjne / mało znaczące dla środowiska
U - strefa usługowa	-1 DNB	0	-1 DNP	-1 DNB	-1 DNB	0	+	-1 DNP	-1 DNB	-1 DNB	+	+	utrzymanie przeznaczenia terenów zabudowy - utrzymanie emisji ciepła związanego z udziałem terenów zabudowanych, uciążliwości komunikacyjne, zmniejszanie powierzchni terenów biologicznie czynnych przez nową zabudowę / mało znaczące dla środowiska
UZ - teren usług zdrowia i pomocy społecznej	-1 DNB	0	-1 DNP	-1 DNB	0	0	+	-1 DNP	-1 DNB	0	+	+	utrzymanie przeznaczenia terenów zabudowy – istniejąca zabudowa – utrzymanie emisji ciepła związanego z udziałem terenów zabudowanych, uciążliwości komunikacyjne / neutralne dla środowiska

Ustalenia projektu studium	Wpływ na komponenty środowiska												opis oddziaływania (negatywnego, pozytywnego) /Przewidywane skutki realizacji ustaleń studium
	Powierzchnia ziemi	Zasoby naturalne	Wody	Powietrze i klimat	Rośliny	Obszary przyrodniczo cenne, w tym Natura 2000	Ludzie	Zwierzęta	Różnorodność biologiczna	Krajobraz	Zabytki	Dobra materialne	
UT - teren usług turystyki	-1 DNB	0	-1 DNP	-1 DNP	-1 DNB	0	+	-1 DNP	-1 DNP	0	+	+	utrzymanie istniejącego przeznaczenia turystycznego /neutralne dla środowiska
UT/Z – teren usług turystyki oraz teren zieleni	-1 DNB	0	-1 DNP	0	+	0	+	-1 DNP	0	0	+	+	utrzymanie istniejącego przeznaczenia turystycznego, wprowadzenie przeznaczenia terenów zieleni /neutralne dla środowiska
US - tereny usług sportu i rekreacji	-1 DNB	0	-1 DNP	-1 DNB	-1 DNP	0	+	0 DNP	0 DNP	+	0	+	utrzymanie istniejącego przeznaczenia rekreacyjno-sportowego /neutralne dla środowiska
US/UT - teren usług sportu i rekreacji oraz teren usług turystyki	-1 DNB	0	-1 DNP	-1 DNP	-1 DNB	0	+	-1 DNP	-1 DNP	0	+	+	utrzymanie istniejącego przeznaczenia rekreacyjno-sportowego i turystycznego, /neutralne dla środowiska
US/ZN – tereny usług sportu i rekreacji oraz teren zieleni naturalnej	-1 DNB	0	-1 DNP	0	+	0	+	-1 DNP	0	0	+	+	utrzymanie istniejącego przeznaczenia rekreacyjno-sportowego, wprowadzenie przeznaczenia terenów zieleni naturalnej /neutralne dla środowiska
P - strefa gospodarcza	-1 DNB	0	-1 DNP	-1 DNB	-1 DNB	0	+	-1 DNP	-1 DNB	-2 DNB	0	+2 DNB	utrzymanie istniejącego przeznaczenia terenów - zmniejszanie powierzchni terenów biologicznie czynnych na rzecz powierzchni zabudowanych, wzrost emisji ciepła związany ze zwiększeniem udziału terenów zabudowanych, uciążliwości komunikacyjne / znaczące dla środowiska

Ustalenia projektu studium	Wpływ na komponenty środowiska												opis oddziaływania (negatywnego, pozytywnego) /Przewidywane skutki realizacji ustaleń studium
	Powierzchnia ziemi	Zasoby naturalne	Wody	Powietrze i klimat	Rośliny	Obszary przyrodniczo cenne, w tym Natura 2000	Ludzie	Zwierzęta	Różnorodność biologiczna	Krajobraz	Zabytki	Dobra materialne	
	-1 DNB	0	-1 DNP	-1 DNB	-1 DNB	0	+ DNB	-1 DNP	-2 DNB	-2 DNB	0	+2 DNB	przeznaczenie nowych terenów na zabudowę usługowo-produkcyjną - zmniejszanie powierzchni terenów biologicznie czynnych na rzecz powierzchni zabudowanych, wzrost emisji ciepła związany ze zwiększeniem udziału terenów zabudowanych, uciążliwości komunikacyjne /znaczące dla środowiska
RZ - strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową	-1 DNB	0	-1 DNP	-1 DNB	0 DNP	0	+ DNB	-1 DNP	-1 DNB	-1 DNB	+ DNP	+ DNB	utrzymanie istniejącego przeznaczenia terenów - wzrost emisji ciepła związany ze zwiększeniem udziału terenów zabudowanych i prowadzoną działalnością rolniczą /mało znaczące dla środowiska
													przeznaczenie nowych terenów na zabudowę związaną z produkcją rolniczą - wzrost emisji ciepła związany ze zwiększeniem udziału terenów zabudowanych i prowadzoną działalnością rolniczą /mało znaczące dla środowiska
CC - tereny cmentarzy	-1 DOB	0	-1 DOP	+ DOB	-1 DOB	0	+ DNB	0	0	+ DNB	+ DNB	0	utrzymanie zasięgów istniejących cmentarzy /neutralne dla środowiska

Ustalenia projektu studium	Wpływ na komponenty środowiska												opis oddziaływania (negatywnego, pozytywnego) /Przewidywane skutki realizacji ustaleń studium
	Powierz- chnia ziemi	Zasoby naturalne	Wody	Powietrze i klimat	Rośliny	Obszary przyrodni- czo cenne, w tym Natura 2000	Ludzie	Zwierzęta	Różnoro- dność biologiczna	Krajobraz	Zabytki	Dobra materialne	
ZP - tereny zieleni urządzonej	+	0	+	+	+	0	+	+	+	+	+	+	zapewnianie ochrony walorów krajobrazowych, zwiększenie potencjału retencyjnego zlewni i zmniejszenie spływu powierzchniowego /korzystne dla środowiska
TERENY OBSZARU NIEZURBANIZOWANEGO (NIEZURBANIZOWANE I NIEZABUDOWANE)													
RN - teren rolnictwa z zakazem zabudowy	-1 DOB	0	-1 DOP	+	-1 DOB	0	+	+	-1 ŚOB	+	0	+	objęcie zakazem zabudowy, niedopuszczenie zmian przeznaczenia gruntów na cele nierolnicze, utrzymanie istniejących enklaw zieleni zapewnianie ochrony walorów krajobrazowych /korzystne dla środowiska
ZN - tereny zieleni naturalnej	+	0	+	+	+	0	+	+	+	+	0	0	objęcie zakazem zabudowy obszarów o wysokich walorach przyrodniczo- krajobrazowych, niedopuszczenie zmian przeznaczenia gruntów na cele związane z zabudowywaniem i urbanizacją utrzymanie istniejących enklaw zieleni zapewnianie ochrony walorów krajobrazowych, zwiększenie potencjału retencyjnego zlewni i zmniejszenie spływu powierzchniowego /korzystne dla środowiska

Ustalenia projektu studium	Wpływ na komponenty środowiska												opis oddziaływania (negatywnego, pozytywnego) /Przewidywane skutki realizacji ustaleń studium
	Powierz- chnia ziemi	Zasoby naturalne	Wody	Powietrze i klimat	Rośliny	Obszary przyrodni- czo cenne, w tym Natura 2000	Ludzie	Zwierzęta	Różnoro- dność biologiczna	Krajobraz	Zabytki	Dobra materialne	
ZL - tereny leśne	+ DNB	0	+ DNB	+ DNB	+ DNB	0	+ DNB	+ DNB	+ DNB	+ DNB	0	0	objęcie zakazem zabudowy obszarów o wysokich walorach przyrodniczo-krajobrazowych, niedopuszczenie zmian przeznaczenia gruntów na cele nieleśne, zabudowywanie i urbanizację zwiększenie potencjału retencyjnego zlewni i zmniejszenie spływu powierzchniowego /korzystne dla środowiska

Stałe oddziaływania zagospodarowania na środowisko wiązać się będą między innymi z emisją zanieczyszczeń atmosferycznych (głównie ze źródeł komunikacyjnych), emisją hałasu do otoczenia (istniejących dróg i linii kolejowej), powstawaniem odpadów i ścieków oraz przekształceniem powierzchni terenu.

Oddziaływanie krótkotrwale polegać będzie między innymi na emisji hałasu oraz zanieczyszczeń do powietrza związanych z budową (których źródłem będą maszyny i urządzenia budowlane). Oddziaływania te będą miały charakter chwilowy, bo związany z realizacją poszczególnych zadań założonych w studium (ograniczony do czasu realizacji poszczególnych inwestycji).

Oddziaływanie trwałe będzie polegało przede wszystkim na przekształceniu powierzchni ziemi spowodowanym pracami niwelacyjnymi oraz zajęciem terenu przez obiekty budowlane, w tym obiekty kubaturowe czy infrastrukturę komunikacyjną. Wprowadzanie pozaprzyrodniczych form zagospodarowania będzie związane z zajęciem powierzchni biologicznie czynnych i usunięciem porastającej je roślinności. Wraz z zajęciem terenów biologicznie czynnych, lokalnie dojdzie do przekształcenia siedlisk faunistycznych (ograniczona zostanie ich powierzchnia). Potencjalnie zamieszkująca je fauna zostanie z nich wyparta na tereny sąsiednie.

Wprowadzenie nowych terenów zabudowanych wiązać się będzie ze wzrostem natężenia ruchu samochodowego, a więc z emisją zanieczyszczeń atmosferycznych i emisją hałasu do otoczenia. Powstawać także będą zwiększone ilości odpadów i ścieków, w tym wód opadowych związanych ze wzrostem powierzchni szczelnych. Projekt studium dopuszcza możliwość retencji i zagospodarowania wód opadowych na działce budowlanej, w tym w zbiornikach na wody opadowe.

Kumulacji oddziaływań podlegać będzie przede wszystkim hałas, a także emitowane zanieczyszczenia atmosferyczne, przy czym będzie miało to miejsce głównie w centralnej części gminy, wzdłuż drogi S1, drogi wojewódzkiej 942, drogi powiatowej – ul. Szczyrkowskiej oraz linii kolejowej. O efekcie kumulacji w skali lokalnej można mówić również w przypadku zajmowania przez zabudowę powierzchni biologicznie czynnych. Nie przewiduje się jednak, aby potencjalna kumulacja miała znacząco negatywny wpływ na stan środowiska, w szczególności obszary objęte ochroną przyrody.

Opisane wpływy zarówno na etapie budowy jak i eksploatacji będą ograniczane zapisami studium, a także przepisami zawartymi w obowiązującym ustawodawstwie, dotyczącymi między innymi dopuszczalnych poziomów hałasu i sposobu ograniczenia jego wpływu, a także gospodarki odpadami i gospodarki wodno-ściekowej.

Rozpatrując oddziaływania ustaleń projektu studium na środowisko stwierdzono, iż żadne z zapisów studium nie będzie krótkotrwale oddziaływało na środowisko. Wynika to ze specyfiki procesu planistycznego – studium nie jest bezpośrednio związane z procesami budowlanymi i inwestycyjnymi, z uwagi na kierunkowy charakter dokumentu i jego powiązania z ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Prognozuje się, że realizacja założeń studium wiązać się będzie z różnymi oddziaływaniami na środowisko. Mając na względzie obecny stan środowiska przyrodniczego przedmiotowego terenu, jak również uwzględniając w szerszym ujęciu jego otoczenie i niewielką skalę projektowanych zamierzeń planistycznych oraz zakładając zachowanie ograniczeń wpływu na środowisko wynikających ustaleń studium i przepisów odrębnych, należy stwierdzić, że realizacja studium nie będzie związana ze znaczącym oddziaływaniem na środowisko przyrodnicze. Mogące wystąpić oddziaływania będą miały w większości charakter mało znaczący dla środowiska.

7.1. Oddziaływania na ludzi

Rozwój zabudowy zwiększy zasięg uciążliwości z tym związanych (m.in. emisje zanieczyszczeń powietrza, emisje hałasu, ograniczenie powierzchni otwartych i terenów biologicznie czynnych) oraz zwiększy liczbę użytkowników, którzy mogą być narażeni na te uciążliwości. Zanieczyszczenia powietrza wynikające z niskiej emisji oraz generowane przez pojazdy mieszkańców mogą pośrednio wpływać negatywnie na zdrowie ludzi, jednak projekt studium zawiera ustalenia mające na celu minimalizowanie tego oddziaływania. Poziom hałasu nie będzie mógł przekraczać poziomu dopuszczalnego, a emitowany hałas nie będzie mógł oddziaływać na tereny sąsiednie przeznaczone na stały pobyt ludzi.

W zakresie ochrony przed wibracjami oraz polami elektromagnetycznymi obowiązują przepisy sanitarne, ochrony środowiska oraz prawa budowlanego, w tym nakaz ograniczenia wibracji do poziomu wartości dopuszczalnych na granicy użytkowanego terenu. W studium zakazano zagospodarowania i użytkowania terenów w sposób stwarzający ponadnormatywne uciążliwości dla sąsiednich nieruchomości w zakresie wytwarzania wibracji i emisji pola elektromagnetycznego.

Ponadto ustalenia projektu studium zakazują lokalizacji zakładów stwarzających duże lub zwiększone ryzyko zagrożenia dla życia lub zdrowia ludzi, a w szczególności zagrożenie wystąpienia poważnych awarii.

7.2. Oddziaływania na wody

W przypadku realizacji ustaleń studium potencjalnie zwiększy się ilość powstających ścieków komunalnych, co jest wynikiem wzrostu liczby osób przebywających na tym terenie (zamieszkiwanie, obiekty usługowe). Przy prawidłowej realizacji zapisów studium w zakresie gospodarki wodno-ściekowej nie powinno dochodzić do zanieczyszczenia wód gruntowych i gruntu.

Zabudowa i utwardzenie powierzchni działek budowlanych, dróg, parkingów i placów ogranicza możliwość zasilania wód gruntowych wodami opadowymi, jednocześnie przyczynia się do zwiększenia ilości wody odprowadzanej do kolektorów deszczowych. Zanieczyszczone wody opadowe i roztopowe nie będą zanieczyszczać wód powierzchniowych, gruntów i wód gruntowych pod warunkiem właściwej realizacji i eksploatacji kanalizacji deszczowej.

7.3. Oddziaływania na powietrze

Wprowadzenie nowych terenów zabudowanych wiązać się będzie z powstawaniem nowych indywidualnych instalacji grzewczych oraz ze wzrostem natężenia ruchu samochodowego, a więc z emisją zanieczyszczeń atmosferycznych do otoczenia. Emisja pyłów nie powinna znacząco wpływać na warunki aerosanitarne powietrza atmosferycznego i z punktu widzenia długoterminowych skutków będzie obojętna dla stanu atmosfery.

7.4. Oddziaływania na powierzchnię ziemi

Ustalenia studium mogą spowodować ograniczenie powierzchni biologicznie czynnych i zmniejszenie przestrzeni produkcyjnej gleb oraz częściowo nieodwracalne przekształcenia rzeźby terenu. Będą to zmiany mogące wpływać na jakość gleb. Przy realizacji obiektów budowlanych, zwłaszcza tych o dużej powierzchni konieczna może stać się niwelacja terenu.

7.5. Oddziaływania na krajobraz

Na lokalny krajobraz wpływać będzie realizacja nowej zabudowy na obszarach otwartych – dotychczas niezabudowanych.

7.6. Oddziaływania na zasoby naturalne

Na terenie gminy Wilkowice nie zidentyfikowano złóż surowców naturalnych.

7.7. Oddziaływania na zabytki

W obszarze opracowania studium wskazano obiekty zabytkowe:

1. 2 zabytki wpisane do rejestru zabytków wraz ze strefami ochrony:
 - Willa artysty malarza Juliana Fałata „Fałatówka” (obecnie muzeum) w Bystrej – budynek wraz z ogrodem, ruinami pracowni i kapliczką, nr rejestru A-689/93,
 - Kaplica pw. Matki Boskiej Siewnej w Miesznej, nr rejestru A-712/95,
2. obiekty i obszary zabytkowe ujęte w „Gminnej ewidencji zabytków Gminy Wilkowice”, wskazane do ochrony w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego – 14 obiektów sakralnych, 144 obiekty świeckie, 25 obiektów małej architektury,

3. strefy B ochrony konserwatorskiej, obejmujące:

- Teren zespołu dawnego sanatorium w Bystrej, w skład którego wchodzi Szpital Specjalistyczny wraz z parkiem szpitalnym (z drzewostanem, alejkami, ogrodzeniem, małą architekturą m. in. fontanną i kapliczką), budynek dawnej dyrektorówki (obecnie przychodnia lekarska nr 2A, budynek szpitalnej stacji pomp, budynek szpitalny 2B, pawilon szpitalny 4, zespół budynków leżalni nr 3, dom ogrodnika, budynek szpitalnej kuchni, budynek szpitalnej oczyszczalni ścieków, budynek trafo przy kuchni, przyszpitalne osiedle mieszkalne bloków: 2C (hotel-apartamentowiec), 2D, 2E, 2F, 4A, 4B, 6, dawne przedszkole ze świetlicą (obecnie Gminny Ośrodek Kultury 2K, dawne zabudowania techniczne 2G (stolarnia, warsztaty), 2H (remiza strażacka) obecnie izba regionalna, pracownia rzeźby, mieszkania lokatorskie,
 - Zespół kościoła rzymskokatolickiego pw. Św. Michała w Wilkowicach: kościół, kaplica, plebania, cmentarz, drzewostan, otoczenie,
 - Zespół Szpitala Kolejowego w Wilkowicach (dawne sanatorium): budynek szpitala i ogród,
 - Budynek schroniska górskiego na Magurce w Wilkowicach wraz z otoczeniem krajobrazowym (strefą krajobrazową),
 - Teren cmentarza parafialnego w Wilkowicach,
 - Teren cmentarza parafialnego w Bystrej Krakowskiej,
 - Teren cmentarza parafialnego w Bystrej Śląskiej,
 - Teren cmentarza parafialnego w Mesznej;
4. strefę E ochrony ekspozycji dla kaplicy pw. Matki Boskiej Siewnej w Mesznej (wpisanej do rejestru zabytków pod nr A-712/95),
5. stanowiska archeologiczne wraz ze strefami ochrony:
- st. nr 1 Bystra Krakowska, AZP 108-48/1, ślad osadnictwa, średniowiecze lub okres nowożytny,
 - st. nr 2 Bystra Krakowska, AZP 109-48/5, ślad osadnictwa, pradzieje oraz okres nowożytny,
 - st. nr 3 Bystra Krakowska, AZP 109-48/6, wały kamienne, okres nowożytny (?),
 - st. nr 3 Wilkowice, AZP 109-48/3, ślad osadnictwa, okres nowożytny,
 - st. nr 5 Wilkowice, AZP 109-48/18, huta, szkła okres nowożytny,
 - st. nr 6 Wilkowice, AZP 108-49/9, umocnienia polowe, 1944 i 1945 r.,
 - st. nr 7 Wilkowice, AZP 108-48/5, umocnienia polowe, 1944 i 1945 r.,
 - st. nr 8 Wilkowice, AZP 108-48/6, umocnienia polowe, 1944 i 1945 r.

Ustalenia studium wprowadziły nakazy, zakazy i dopuszczenia dla ww. obiektów zgodnie z przepisami ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r., które zapewniają ograniczenie oddziaływania oraz ich ochronę.

7.8. Oddziaływania na dobra materialne

Ustalenia studium nie spowodują strat materialnych, rozumianych w tej prognozie jako dodatkowe nakłady poniesione przez osoby trzecie, konieczne na przeciwdziałanie zanieczyszczeniu środowiska lub inne szkody dające się wyrazić w pieniądzu.

W studium ze względu na zagrożenie zalaniem wodami powodziowymi nie przewiduje się wyznaczenia nowych terenów zabudowy w zasięgu obszarów szczególnego zagrożenia powodzią. Dla terenów znajdujących się w granicach obszarów szczególnego zagrożenia powodzią ustalono:

- zakaz zabudowy na obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10% (z wyjątkiem terenu UP), który nie dotyczy budowli przeciwpowodziowych, urządzeń wodnych i obiektów związanych z gospodarką wodną (tj. obiektów hydrotechnicznych, hydroenergetycznych, itp.),
- wymóg wyniesienia poziomu parteru ponad poziom wód powodziowych (Q1%),
- wymóg zabezpieczenia wszelkich obiektów infrastruktury technicznej (sieci, urządzeń i instalacji) przed uszkodzeniami w czasie powodzi,

- wymóg zastosowania odpowiednich technologii i materiałów w celu zminimalizowania strat powodziowych.

W studium wskazano, iż na etapie opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego należy uwzględnić zakazy i wymogi wymienione powyżej, w odniesieniu do wymagań lub warunków dla planowanej zabudowy wymaganych przepisami Rozporządzenia Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej oraz Ministra Inwestycji i Rozwoju z dnia 24 stycznia 2019 r. *w sprawie zakresu wymagań oraz warunków dla planowanej zabudowy oraz planowanego zagospodarowania terenów położonych na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią oraz sposobu ich ustalania.*

W studium ze względu na niebezpieczeństwo osuwania się mas ziemnych położonych w obszarze gminy Wilkowice wskazano:

- prowadzenie monitoringu na obszarach osuwiskowych,
- dążenie do wykluczenia możliwości prowadzenia prac ziemnych, które zmieniają parametry zbocza oraz zakaz lokalizacji nowej zabudowy przy jednoczesnym poszanowaniu praw nabytych,
- zagospodarowanie i odwadnianie terenów osuwiskowych - zgodnie z obowiązującymi przepisami,
- w przypadku budowy jednoznacznego potwierdzenia wystąpienia negatywnych zjawisk osuwiskowych poprzez wykonywanie badań jak dla obszarów o skomplikowanych warunkach gruntowych.

7.9. Oddziaływania na przedmiot ochrony obszarów Natura 2000: Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Beskid Śląski”(PLH240005) oraz Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Beskid Mały”(PLH240023)

W zakresie obszaru Natura 2000 Beskid Mały PLH240023 obowiązuje Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Krakowie z dnia 20 grudnia 2022 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Mały PLH240023 (Dz.Urz. Woj. Śląskiego z 2022 poz. 8679). Dla obszaru Natura 2000 Beskid Śląski PLH240005 plan zadań ochronnych jest w opracowaniu, w czasie sporządzenia niniejszej prognozy na etapie konsultacji społecznych.

Zasięgi obszarów Natura 2000 w gminie Wilkowice obejmują tereny:

- zlokalizowane wzdłuż zachodniej granicy gminy, w paśmie Klimczok-Szyndzielnia-Kozia Góra (SOO „Beskid Śląski”(PLH240005)),
- zlokalizowane przy wschodniej granicy gminy, w paśmie Czupla i Magurki Wilkowickiej (SOO „Beskid Mały”(PLH240023)).

Tereny te są w większości niezabudowane i w studium wskazano je jako obszar nieurbanizowany gminy Wilkowice w przeważającej części o przeznaczeniach leśnym i zieleni naturalnej. Ustalenia te umożliwiają realizację działań obligatoryjnych wynikających z planów zadań ochronnych dla obszarów, tj. zachowania siedlisk stanowiących przedmiot ochrony, w szczególności wskazanych jako najbardziej podatne na zagrożenia w gminie Wilkowice: górskich i niżowych muraw bliźniczkowych (Nardion - płaty bogate florystycznie - kod 6230) oraz górskich łąk konietlicowych użytkowanych ekstensywnie Polygono-Trisetion (kod 6520).

Wyjątek stanowią istniejące zagospodarowania:

- a) strefy wielofunkcyjne z zabudową zagrodową (o symbolu RZ) na zachodnich zboczach masywu Magurki: wynikają z ustaleń obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (uchwała nr XLIV/366/2018 Rady Gminy Wilkowice z dnia 31 stycznia 2018 roku w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Wilkowice obejmującego obszar od ul. Żywieckiej w kierunku wschodnim do ul. Prostej oraz od ul. Wyzwolenia w kierunku północnym do granic administracyjnych Gminy),
- b) tereny usług turystyki (o symbolu UT) w rejonie schronisk górskich PTTK Klimczok i Szyndzielnia oraz teren usług sportu i rekreacji oraz zieleni nieurządzonej (o symbolu US/ZN) w rejonie szczytu Klimczok

i szlaku turystycznego/wyciągu narciarskiego na Klimczoku: wynikają z ustaleń obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (uchwała nr XLVI/432/2022 Rady Gminy Wilkowice z dnia 28 września 2022 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Wilkowice w zachodniej części gminy, obejmujący część terenu Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego w miejscowości Bystra (obręby ewidencyjne Bystra Krakowska, Bystra Śląska),

- c) teren usług zdrowia (o symbolu UZ) – fragment terenu zespołu dawnego sanatorium w Bystrej, w skład którego wchodzi Szpital Specjalistyczny Chorób Płuc i Gruźlicy wraz z parkiem szpitalnym: wynika z ustaleń obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (uchwała nr XLV/451/2010 Rady Gminy Wilkowice z dnia 17 września 2010 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Wilkowice dla terenów położonych w części Bystrej i Miesznej od ul. Szczyrkowskiej w kierunku zachodnim do granic parku krajobrazowego Beskidu Śląskiego).

Jak wskazano powyżej projekt studium wyznacza obszar zurbanizowany i obszar niezurbanizowany. Zasięgi tych obszarów zostały przedstawione graficznie na Schemacie nr 1: *Podstawowa struktura przestrzenna* znajdującym się na rysunku nr 4: *Ustalenia studium*. W obszarze niezurbanizowanym, do którego zaliczone zostały „tereny niezurbanizowane i niezabudowane o kierunkach przeznaczeń oznaczonych symbolami RN, ZN i L oraz tereny oznaczone symbolami RZ, UT, UT/Z, US/Z i US/UT położone poza obszarem zwartej zabudowy oraz w zasięgu granic Parku Krajobrazowego Beskidu Małego oraz Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego”, wprowadzono w Rozdziale 3 w ust.11.3 szczegółowe kierunki zmian oraz zasady zagospodarowania i wskaźniki urbanistyczne. Zapisy te zawierają najistotniejsze z punktu widzenia obszarów Natura 2000 ustalenia, tj. zakaz nowej zabudowy w zasięgu siedlisk będących przedmiotem ochrony. Dla obszarów siedlisk najbardziej podatnych na zagrożenia (kod 6230 i 6520) rejonu masywu Magurki Wilkowieckiej i masywu Klimczoka oraz w parku szpitala w Bystrej wprowadzono ograniczenia w zabudowie:

- tereny o symbolu RZ zostały wyznaczone poza zasięgami ww. siedlisk, za wyjątkiem części stanowiska oznaczonego 6520_W119 (Natura 2000 „Beskid Mały” PLH240023), które w stanie istniejącym jest częściowo zabudowane i zagospodarowane na cele rekreacyjne – prawdopodobnie utraciło cechy chronionego siedliska,
- dla terenu o symbolu US/ZN w rejonie Klimczoka ustalono zakaz nowej zabudowy (Natura 2000 „Beskid Śląski” PLH240005),
- w terenie o symbolu UZ (Szpital Specjalistyczny Chorób Płuc i Gruźlicy wraz z parkiem szpitalnym), który w całości objęty jest ochroną konserwatorską (budynki i park, w tym siedlisko 6520) w zapisach ochrony konserwatorskiej ustalono nakaz zachowania przyrodniczych elementów krajobrazu, w szczególności obszarów zieleni położonych w zasięgu obszaru Natura 2000 „Beskid Śląski”(PLH240005), dla których wskazano zakaz nowej zabudowy.

Oddziaływanie na przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 ograniczy się więc przede wszystkim do tego, które wynika z istniejącego zagospodarowania ww. obiektów. Nowa zabudowa została zaplanowana w projekcie studium w taki sposób, aby nie wpływać na przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 – nie przewiduje się oddziaływań związanych z wyznaczeniem nowych terenów zabudowy.

7.10. Oddziaływania na cele ochrony Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego oraz Parku Krajobrazowego Beskidu Małego

W zakresie obszarów Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego oraz Parku Krajobrazowego Beskidu Małego obowiązują Rozporządzenia nr 9/98 Wojewody Bielskiego z dnia 16 czerwca 1998 roku w sprawie utworzenia Parku Krajobrazowego Beskidu Małego, Rozporządzenia nr 23/98 zmieniającego rozporządzenie w sprawie utworzenia Parku Krajobrazowego Beskidu Małego, Uchwała nr XVII/229/20 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 27 stycznia 2020 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla Parku Krajobrazowego Beskidu Małego – część położona w województwie małopolskim uwzględniającego zakres planu dla obszaru

Natura 2000 Beskid Mały PLH 240023, oraz Rozporządzenia nr 10/98 z dnia 16 czerwca 1998 roku w sprawie utworzenia Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego.

Ustalenia studium ograniczyły możliwość nowej zabudowy w granicach obydwu parków krajobrazowych poprzez wprowadzenie terenów, dla których obowiązuje zakaz zabudowy: tereny lasów, tereny zieleni naturalnej oraz terenu rolnictwa z zakazem zabudowy. Dla obszarów istniejącej zabudowy wyznaczono zasięgi zgodne z obowiązującymi planami miejscowymi i wskazano ograniczenia nowej zabudowy. W otulinach parków wyznaczono istniejącą zabudowę w zasięgach zgodnych z obowiązującymi planami miejscowymi oraz poszerzenia przeznaczeń zabudowy mieszkaniowej i usługowej. Strefy związane z aktywnością gospodarczą, usługowo-produkcyjne zostały wyznaczone poza zasięgiem parków krajobrazowych i ich otulin. Dla obszaru nieurbanizowanego gminy Wilkowice, tj. terenów niezabudowanych ustalono w studium:

- ochrona i ekspozycja krajobrazu górskiego – zakaz nowej zabudowy i ograniczanie rozbudowy istniejących budynków, na zasadach określonych w ust. 11.3 pkt. 2 (tekst studium tom II),
- ochrona gruntów rolnych i zieleni nieurządzonej – zakaz zabudowy w celu ochrony terenów otwartych i dolin cieków wodnych, poza zagospodarowaniem dopuszczonym przepisami odrębnymi w terenach L, oraz dopuszczeń wynikających z zasad zagospodarowania określonych w ust. 11.3 pkt. 2 (tekst studium tom II),
- włączenie terenów RN, ZN i L do obszaru przestrzeni zieleni na zasadach zawartych w Rozdziale IV pkt. 13 (tekst studium tom II),
- ochrona i ekspozycja krajobrazu kulturowego na zasadach określonych w Rozdziale IV pkt. 13, a ochrona dziedzictwa kulturowego i zabytków na zasadach określonych w Rozdziale V studium (tekst studium tom II),
- zwiększanie potencjału przyrodniczego i różnorodności siedlisk, w szczególności w dolinach cieków wodnych,
- utrzymanie lokalnych, ponadlokalnych i regionalnych korytarzy ekologicznych, z uwzględnieniem przepisów odrębnych,
- realizacja połączeń pieszych i rowerowych z centrum gminy oraz z terenami mieszkaniowymi, rekreacyjnymi i usług publicznych – wykształcenie powiązań dla rekreacji weekendowej i codziennej z uwzględnieniem przepisów odrębnych,
- dopuszczenie realizacji zagospodarowania infrastruktury turystycznej (obiekty małej architektury, punkty widokowe, wiaty) z uwzględnieniem przepisów odrębnych
- dla terenów o kierunkach przeznaczeń RN – rolnictwo z zakazem zabudowy, ZN – zieleń naturalna oraz L – lasy, z uwagi na ustalony zakaz zabudowy nie określa się wskaźników zabudowy,
- dopuszczenie zagospodarowania towarzyszącego turystyce oraz istniejącym obiektom sportu i rekreacji, w szczególności wiat, miejsc odpoczynku, punktów widokowych z uwzględnieniem ograniczeń wynikających z położenia w zasięgu obszarów Natura 2000 oraz Parków Krajobrazowych Beskid Śląski i Beskid Mały, w szczególności w zakresie zagospodarowania kolidującego z siedliskami przyrodniczymi tj. płątów roślinności łąkowej, będących przedmiotem ochrony, w tym tych które zostały wskazane w Zarządzeniu Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Krakowie z dnia 20 grudnia 2022 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Mały PLH240023 (Dz.Urz. Woj. Śląskiego z 2022 poz. 8679),
- dopuszczenie nowych przebiegów infrastruktury technicznej,
- dopuszczenie istniejącej zabudowy i zagospodarowania terenu w zasięgu terenów o kierunkach przeznaczeń: UT – usługi turystyki, US/UT – usługi sportu i rekreacji oraz usługi turystyki, US/Z – usługi sportu i rekreacji oraz zieleni oraz RZ – strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową, na zasadach określonych w ust. 11.2 pkt 2 (tekst studium tom II).

Oddziaływanie dotyczyć będzie głównie wprowadzenia nowej zabudowy mieszkaniowej. W wyniku realizacji zaplanowanej zabudowy dojdzie do zajęcia powierzchni biologicznie czynnych i usunięcia porastającej je roślinności, a także, w konsekwencji, do ograniczenia powierzchni siedlisk występującej tu fauny. Pojawia się

gatunki charakterystyczne dla terenów zabudowanych, tzw. gatunki ruderalne i gatunki obce wprowadzane przy urządzeniu zieleni w zasięgu inwestycji.

7.11. Oddziaływania na różnorodność przyrodniczą, w tym rośliny i zwierzęta, pomniki przyrody, stanowiska chronionych gatunków roślin, grzybów i zwierząt, lokalne ostoje przyrody istotne dla zachowania różnorodności biologicznej, funkcjonowanie korytarzy ekologicznych

Oddziaływanie dotyczyć będzie głównie wprowadzenia zabudowy mieszkaniowej oraz usługowo-produkcyjnej w strefach gospodarczych. Tereny zabudowy obejmują przede wszystkim istniejącą, historycznie ukształtowaną zabudowę oraz tereny wynikające z obowiązujących planów miejscowych. W wyniku realizacji zaplanowanej zabudowy dojdzie do zajęcia powierzchni biologicznie czynnych i usunięcia porastającej je roślinności, a także, w konsekwencji, do ograniczenia powierzchni siedlisk występującej tu fauny. Pojawią się gatunki charakterystyczne dla terenów zabudowanych, tzw. gatunki ruderalne i gatunki obce wprowadzane przy urządzeniu zieleni w zasięgu inwestycji.

Przez obszar opracowania przebiegają następujące korytarze ekologiczne, w zasięgu których, w studium została ustalona następująca ochrona:

- korytarza ichtiologicznego „Rzeka Biała” (R-9) o znaczeniu regionalnym: utrzymanie istniejących przebiegów cieków wodnych i zbiorników wodnych, w szczególności rzeki Biała, z zastrzeżeniem przepisów ustawy Prawo wodne w zakresie obszarów szczególnego zagrożenia powodzią,
- korytarza ornitologicznego „Lasy Beskidu Śląsko-Żywieckiego” o znaczeniu ponadregionalnym: utrzymanie terenów leśnych, otwartych terenów łąkowych i upraw rolnych, utrzymanie zieleni nieurządzonej, utrzymanie istniejących przebiegów cieków wodnych i zbiorników wodnych wraz z zielenią przywodną,
- korytarzy teriologicznych ssaków kopytnych i ssaków drapieżnych „Beskid Śląski” i „Beskid Mały” o znaczeniu ponadregionalnym: utrzymanie terenów leśnych, otwartych terenów łąkowych, zieleni nieurządzonej, istniejących przebiegów cieków wodnych i zbiorników wodnych wraz z zielenią przywodną,
- korytarzy chiropterologicznych nietoperzy o znaczeniu lokalnym: utrzymanie przeznaczeń zieleni, lasów i wód powierzchniowych na przebiegu korytarzy,
- korytarzy Górna Wisła – Babia Góra oraz spójności obszarów chronionych „Beskid Śląski i Beskid Mały” o znaczeniu krajowym: utrzymanie w miarę możliwości przeznaczeń zieleni, lasów i wód powierzchniowych na przebiegu korytarza, utrzymanie istniejącego zagospodarowania i zagospodarowania przewidzianego w obowiązujących planach miejscowych, lokalizowanie nowej zabudowy wzdłuż istniejących dróg i jako kontynuacja zabudowy istniejącej.

Przeznaczenia w zasięgu korytarzy ekologicznych w przeważającej części stanowią składowe obszaru nieurbanizowanego gminy Wilkowice, tj. terenów niezabudowanych: ZL – tereny leśne, ZN – tereny zieleni naturalnej, RN – tereny rolnictwa z zakazem zabudowy, dla których zapisano w projekcie studium ustalenia:

- ochrona i ekspozycja krajobrazu górskiego – zakaz nowej zabudowy i ograniczanie rozbudowy istniejących budynków, na zasadach określonych w ust. 11.3 pkt. 2 (tekst studium tom II),
- ochrona gruntów rolnych i zieleni nieurządzonej – zakaz zabudowy w celu ochrony terenów otwartych i dolin cieków wodnych, poza zagospodarowaniem dopuszczonym przepisami odrębnymi w terenach L, oraz dopuszczeń wynikających z zasad zagospodarowania określonych w ust. 11.3 pkt. 2 (tekst studium tom II),
- włączenie terenów RN, ZN i L do obszaru przestrzeni zieleni na zasadach zawartych w Rozdziale IV pkt. 13 (tekst studium tom II),
- ochrona i ekspozycja krajobrazu kulturowego na zasadach określonych w Rozdziale IV pkt. 13, a ochrona dziedzictwa kulturowego i zabytków na zasadach określonych w Rozdziale V studium (tekst studium tom II),

- zwiększanie potencjału przyrodniczego i różnorodności siedlisk, w szczególności w dolinach cieków wodnych,
- utrzymanie lokalnych, ponadlokalnych i regionalnych korytarzy ekologicznych, z uwzględnieniem przepisów odrębnych,
- realizacja połączeń pieszych i rowerowych z centrum gminy oraz z terenami mieszkaniowymi, rekreacyjnymi i usług publicznymi – wykształcenie powiązań dla rekreacji weekendowej i codziennej z uwzględnieniem przepisów odrębnych,
- dopuszczenie realizacji zagospodarowania infrastruktury turystycznej (obiekty małej architektury, punkty widokowe, wiaty) z uwzględnieniem przepisów odrębnych
- dla terenów o kierunkach przeznaczeń RN – rolnictwo z zakazem zabudowy, ZN – zielen naturalna oraz L – lasy, z uwagi na ustalony zakaz zabudowy nie określa się wskaźników zabudowy,
- dopuszczenie zagospodarowania towarzyszącego turystyce oraz istniejącym obiektom sportu i rekreacji, w szczególności wiat, miejsc odpoczynku, punktów widokowych,
- dopuszczenie nowych przebiegów infrastruktury technicznej,
- dopuszczenie istniejącej zabudowy i zagospodarowania terenu w zasięgu terenów o kierunkach przeznaczeń: UT – usługi turystyki, US/UT – usługi sportu i rekreacji oraz usługi turystyki, US/Z – usługi sportu i rekreacji oraz zieleni oraz RZ – strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową, na zasadach określonych w ust. 11.2 pkt 2 (tekst studium tom II).

W wyznaczonym w projekcie studium obszarze zurbanizowanym znalazła się część korytarza spójności obszarów chronionych „Beskid Śląski i Beskid Mały” o znaczeniu krajowym. Przeprowadzono analizę jego drożności w oparciu o obowiązujące dokumenty planistyczne w trzech gminach (Wilkowice, Buczkowice, Łodygowice), przez które przebiega przedmiotowy korytarz. Wizualizację graficzną analizy przedstawiają Rys. 10, 11 i 12. W wyniku analizy stwierdzono, że ciągłość tego korytarza została zaburzona i przerwana przez:

- w większości zabudowane strefy aktywności gospodarczej w gminie Buczkowice i Wilkowice, które wynikają z obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- poprzeczne przebiegi liniowe tras komunikacyjnych: drogę ekspresową S1 (zrealizowaną na nasypie, z jednym przejściem nad potokiem Biała, nie spełniającym warunków przejść dla dużych ssaków) oraz linię kolejową nr 139 relacji Katowice – Zwardoń (zrealizowana na nasypie, bez przejść dla zwierząt).

Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (o symbolu MN) i tereny usług sportu i rekreacji oraz usług turystyki (o symbolu US/UT) w zasięgu korytarza wynikają z obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Projekt studium wprowadza nowe zagospodarowanie w zasięgu korytarza:

- wprowadza teren cmentarza (o symbolu CC o pow. ok. 4 ha), który wynika z konieczności realizacji zadań własnych gminy tj. zabezpieczenia możliwości pochówku zmarłych (przy wyczerpujących się możliwościach istniejących cmentarzy); przedmiotowy teren został zlokalizowany wewnątrz korytarza spójności niemniej jednak zachowano ciągłość powiązań przyrodniczych poprzez pasy zieleni naturalnej o szerokości od 50 do 150 m zarówno od strony wschodniej jak i zachodniej od terenu cmentarza; drożność tych powiązań będzie mogła zostać zagwarantowana wyłącznie poprzez realizację przejść dla zwierząt nad lub pod istniejącą linią kolejową, przy czym działania inwestycyjne w tym zakresie są niezależne od gminy; w celu utrzymania drożności korytarza na tym fragmencie zmniejszono wyznaczony w obowiązującym planie teren rekreacyjno-sportowy i wyznaczono teren o symbolu ZN, który w największym miejscu ma szerokość ok. 172 m (teren rekreacyjno-sportowy zawężono ze 180 m do 100 m);
- dwa tereny strefy gospodarczej (o symbolu P o pow. ok. 1 ha i 1,8 ha) zlokalizowane przy istniejących terenach przemysłowo-usługowych i nie prowadzą do zaburzenia drożności korytarza ekologicznego, gdyż drożność ta została już przerwana ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości Rybarzowice w gminie Buczkowice.

Nowa zabudowa została zaplanowana w projekcie studium w taki sposób, aby w jak najmniejszym stopniu wpływać na różnorodność przyrodniczą obszaru gminy oraz aby nie przerywać ciągłości i drożności korytarzy ekologicznych. Zasięgi korytarzy ekologicznych został przedstawiony na rysunkach schematycznych:

- Rys. 4 Rozmieszczenie form ochrony przyrody na terenie gminy Wilkowice
- Rys. 5 Rozmieszczenie korytarzy ekologicznych na terenie gminy Wilkowice na tle obszarów chronionych
- Rys. 6 Rozmieszczenie korytarzy ekologicznych na terenie gminy Wilkowice na tle obowiązujących planów miejscowych

Przyrosty terenów przewidzianych pod zabudowę w stosunku do obowiązujących planów miejscowych przedstawia Rys. 7.

8. STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM

W wielu miejscach gminy, zwłaszcza na terenach zabudowanych oraz produkcyjnych środowisko uległo znacznym przekształceniom (degradacji) i utraciło swoje pierwotne walory przyrodnicze. W celu ochrony istniejących zasobów przyrody a także zwiększenia bioróżnorodności w projekcie studium zapisano zasady pozwalające na ograniczenie oddziaływania planowanych przeznaczeń na środowisko.

W przedstawionym do oceny projekcie studium wskazano obszary, na których przewiduje się znaczące oddziaływanie (mało znaczące i znaczące):

- tereny istniejących dróg i kolei oraz tereny związane z obsługą komunikacji, na których przewiduje się utrzymanie emisji z istniejącego ruchu komunikacyjnego;
- nowe tereny mieszkaniowe, stanowiące poszerzenia istniejącej zabudowy, na których dopuszczona została działalność usługowa;
- nowe tereny usługowe i strefy gospodarczej, stanowiące poszerzenia istniejącej zabudowy, na których przewiduje się zwiększenie uciążliwości komunikacyjnych, zmniejszanie powierzchni biologicznie czynnych i zwiększenie emisji ciepła.

Wyznaczone w projekcie studium tereny strefy gospodarczej mogą, w myśl przepisów ochrony środowiska, stanowić działalność mogącą oddziaływać na środowisko. Dla wymienionych terenów zapisy studium uwzględniają rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczenia oraz kompensację negatywnych wpływów na środowisko. Do najważniejszych z nich zaliczyć należy zastosowanie minimalnej powierzchni biologicznie czynnej, ustalenie dotyczące utrzymania obszarów zadrzewionych, ochronę cieków i zbiorników wodnych oraz zieleni śródpolnej. Rozwiązania te powinny znaleźć swoje odzwierciedlenie i uszczegółowienie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego sporządzonych na podstawie niniejszego projektu studium. Projekt studium, jako dokument ogólny, niebędący prawem miejscowym, zawiera zasady, które powinny być stosowane w planach miejscowych.

9. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

W projekcie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, będącym przedmiotem niniejszej oceny, wprowadzone zostały rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację negatywnych wpływów na środowisko bądź ludzi. W tekście studium zawarto zapisy o charakterze ogólnym oraz szczegółowym, dotyczącym przeznaczeń terenu. Analiza przyjętych zapisów w projekcie studium wykazała, że zostały uwzględnione wymogi z zakresu ochrony środowiska, określone w obowiązujących przepisach.

W zapisach studium wprowadzono następujące ogólne ustalenia mające na celu minimalizację negatywnego wpływu na środowisko, w tym:

1. w odniesieniu do ochrony powierzchni ziemi i gleb określono:
 - zakaz lokalizacji przedsięwzięć związanych ze składowaniem odpadów,

- zakaz wprowadzania nieoczyszczonych ścieków do ziemi,
 - wykorzystanie terenów o słabych i złych warunkach budowlanych jako terenów zieleni i rekreacji;
2. w zakresie ochrony lokalnego klimatu oraz ze względu na utrzymanie warunków przewietrzania obszaru zurbanizowanego określono:
- utrzymanie istniejących i wykształcenie nowych ciągów zieleni, szczególnie w dolinach potoków;
 - wprowadzanie zieleni średniej i niskiej w terenach zurbanizowanych, głównie w terenach mieszkaniowych i mieszkaniowo-usługowych;
 - działania zwiększające efektywność energetyczną oraz uwzględniające adaptację do zmian klimatu;
3. w odniesieniu do systemu wód oraz przyległych doń terenów zieleni przywodnej wskazano działania mające na celu:
- ochronę cieków i zieleni przywodnej, szczególnie w terenach zurbanizowanych i zabudowanych, z uwzględnieniem wymogów wynikających z ochrony przeciwpowodziowej,
 - zagwarantowanie dostępu do wód dla celów konserwacji oraz ogólnej dostępności do tych terenów, zgodnie z przepisami ustawy prawo wodne,
 - zapewnienie ciągłości w trakcie i po wykonaniu prac remontowych, regulacyjnych i konserwatorskich na wodach powierzchniowych płynących, w szczególności na skrzyżowaniach z układami komunikacji drogowej i kolejowej,
 - realizację w ich granicach ścieżek pieszych i rowerowych, zieleni rekreacyjnej,
 - wyznaczenia pasów wolnych od zabudowy i zagospodarowania wzdłuż cieków wodnych dla:
 - umożliwienia dostępu do wody w ramach powszechnego korzystania z wód,
 - umożliwienia administratorowi cieków prowadzenia robót remontowych i konserwatorskich w korytach cieków,
 - ochrony otuliny biologicznej cieków wodnych,
 - uwzględnienia realizacji „małej retencji”, z zastrzeżeniem zachowania lokalnych korytarzy ekologicznych i uwzględnieniem występowania cennych siedlisk przyrodniczych, a także z uwzględnieniem wymogów wynikających z ochrony przeciwpowodziowej,
 - dopuszczenie:
 - robót związanych z regulacją i przebudową koryt cieków wodnych z uwzględnieniem przepisów prawa wodnego,
 - prowadzenie robót związanych z usuwaniem szkód powodziowych oraz szkód związanych z lokalnym zalewaniem i podtopieniami,
 - dla utrzymania czystości wód zgodnie z przepisami odrębnymi, należy:
 - wprowadzić zakaz wprowadzania ścieków nieoczyszczonych,
 - nałożyć obowiązek utrzymania czystości na brzegach mających na celu wyeliminowanie powstawania niekontrolowanych wysypisk śmieci.
 - dopuścić możliwość zagospodarowania terenów przylegających do wód zgodnie z ustaleniami studium, bez prawa ograniczania wielkości lustra wody oraz ograniczania dostępu do wody, z możliwością regulacji brzegów i wykorzystaniem ich dla celów rekreacyjnych, zgodnie z przepisami prawa wodnego;
4. w odniesieniu do ochrony szaty roślinnej wskazano, iż winna być realizowana przede wszystkim w granicach terenów leśnych, zadrzewionych, zakrzewionych, zieleni nieurządzonej, oraz terenów niezabudowanych położonych w dolinach Białej, Białki, Mesznianki i Wilkówki, w pozostałych dolinach cieków wodnych i nad zbiornikami wodnymi, z uwzględnieniem:
- dążenia do utrzymania jak największego odsetka powierzchni biologicznie czynnych na istniejących i projektowanych obszarach zabudowy, z utrzymaniem w pierwszej kolejności obszarów zadrzewionych,

- urządzania nowych zadrzewień z dostosowaniem składu gatunkowego drzew i krzewów do warunków siedliskowo-glebowych,
 - utrzymania, w miarę możliwości, drobnych cieków wodnych oraz rowów melioracyjnych;
5. w odniesieniu do gatunków objętych ochroną prawną oraz korytarzy ekologicznych wskazano:
- ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów, w szczególności gatunków rzadkich i objętych ochroną, a także ochrona siedlisk, winna być realizowana zgodnie z przepisami ustawy o ochronie przyrody oraz przepisami: Rozporządzenia nr 9/98 Wojewody Bielskiego z dnia 16 czerwca 1998 roku w sprawie utworzenia Parku Krajobrazowego Beskidu Małego, Rozporządzenia nr 23/98 zmieniającego rozporządzenie w sprawie utworzenia Parku Krajobrazowego Beskidu Małego, Rozporządzenia nr 10/98 z dnia 16 czerwca 1998 roku w sprawie utworzenia Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego, Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Krakowie z dnia 20 grudnia 2022 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Mały PLH240023 (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2022 poz. 8679) oraz planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Śląski PLH240005 po jego ustanowieniu (ww. plan zadań ochronnych jest w opracowaniu, w czasie sporządzenia niniejszego studium na etapie konsultacji społecznych);
 - w zasięgu korytarzy ekologicznych:
 - korytarza ichtologicznego: utrzymanie istniejących przebiegów cieków wodnych i zbiorników wodnych, w szczególności rzeki Biała, z zastrzeżeniem przepisów ustawy Prawo wodne w zakresie obszarów szczególnego zagrożenia powodzią,
 - korytarza ornitologicznego: utrzymanie terenów leśnych, otwartych terenów łąkowych i upraw rolnych, utrzymanie zieleni nieurządzonej, utrzymanie istniejących przebiegów cieków wodnych i zbiorników wodnych wraz z zielenią przywodną,
 - korytarza teriologicznego: utrzymanie terenów leśnych, otwartych terenów łąkowych, zieleni nieurządzonej, istniejących przebiegów cieków wodnych i zbiorników wodnych wraz z zielenią przywodną,
 - korytarza chiropterologicznego nietoperzy: utrzymanie przeznaczeń zieleni, lasów i wód powierzchniowych na przebiegu korytarza,
 - korytarzy Górna Wisła – Babia Góra oraz spójności obszarów chronionych: utrzymanie w miarę możliwości przeznaczeń zieleni, lasów i wód powierzchniowych na przebiegu korytarza, utrzymanie istniejącego zagospodarowania i zagospodarowania przewidzianego w obowiązujących planach miejscowych, lokalizowanie nowej zabudowy wzdłuż istniejących dróg i jako kontynuacja zabudowy istniejącej;
 - wyznaczono obszar ochrony zieleni (tzw. zielonej infrastruktury) obejmujący: tereny zieleni naturalnej ZN, tereny lasu L, tereny rolnictwa z zakazem zabudowy RN, tereny zieleni urządzonej ZP, cieki wodne wraz z zielenią przywodną nie wyznaczone jako tereny studium, obiekty i obszary chronione w myśl ustawy o ochronie przyrody tworzące wraz z pozostałymi, niewyznaczonymi jako tereny studium: zadrzewieniami, zakrzewieniami, zielenią przywodną oraz ze ścieżkami pieszymi i rowerowymi, szlakami turystycznymi, dla którego wskazano wytyczne do planów miejscowych:
 - obszar winien tworzyć w granicach gminy system ciągłych powiązań, mając jednocześnie swoje naturalne połączenia z podobnymi systemami lub jego elementami, funkcjonującymi lub planowanymi w gminach sąsiednich; obszary włączone do systemu winny utrzymać wiodące funkcje terenów: rolnych, leśnych, wodnych i niezabudowanych, nie wymagając zmiany przeznaczenia i użytkowania terenów,
 - w granicach obszaru ochrony zieleni oraz w bezpośredniej jego bliskości należy w planach miejscowych rozważyć i w miarę możliwości uwzględnić szczegółowe wyznaczenie przedmiotowego obszaru z wyodrębnieniem:
 - terenów chronionych przepisami ustawy o ochronie przyrody, w granicach których możliwe przedsięwzięcia wymagają zgodności z ww. ustawą,

- terenów rolnictwa, w granicach których wszelkie przedsięwzięcia zostaną ograniczone, do tych, które wynikają z obowiązujących przepisów, i dla których priorytetem powinna być ochrona przed zabudową i zainwestowaniem,
- terenów stref ekotonowych, w zasięgu których należy dążyć do utrzymania urządzenia w formie łąk/pastwisk lub utrzymania zbiorowisk łąkowych, naturalnego charakteru zieleni, w tym zadrzewień i zakrzewień, ograniczenia intensywnej gospodarki rolnej, w tym wypasu zwierząt, ochrony przed zabudową i zainwestowaniem,
- terenów pozostałych, w granicach których w zależności od stanu prawnego i uwarunkowań oraz zgodnie z kierunkami przeznaczenia określonymi w studium, możliwe będą dopuszczenia poniższych przedsięwzięć:
 - a) terenów przydatnych dla zagospodarowania sportowo-rekreacyjnego, trwałego i sezonowego (tymczasowego), wraz z funkcjami towarzyszącymi,
 - b) tras rowerowych i pieszych, w granicach których funkcje te mają charakter dominujący niezależnie od stanu użytkowania terenu,
 - c) terenów pod infrastrukturę rekreacyjną o charakterze trwałym i sezonowym (tymczasowym),
 - d) niezbędnych obiektów o funkcjach usługowych dla zagospodarowania sportowo-rekreacyjnego, tj. infrastruktury technicznej, dojazdów, terenów rezerwowanych dla obsługi technicznej urządzeń itp.,
- w skali gminy podstawową zasadą systemu jest zachowanie ciągłości tych obszarów uwzględniającej ich przenikanie przez tereny zainwestowane. Oprócz funkcji ekologicznej obszar ochrony zieleni ma za zadanie pełnić i realizować dodatkowe funkcje:
 - krajobrazowe - poprzez utrzymanie zieleni, objęcie zakazem zabudowy obszarów o wysokich walorach przyrodniczo-krajobrazowych, poprzez niedopuszczenie zmian przeznaczenia gruntów na cele nieleśne, nierolnicze, zabudowywanie i urbanizację,
 - klimatyczne - poprzez zachowanie terenów otwartych, istniejących ekosystemów oraz terenów zadrzewionych, a także wprowadzanie zadrzewień – umożliwiające poprawę przewietrzania i mikroklimatu obszarów mieszkaniowych, a także usługi ekosystemowe obszaru dla gminy i gmin sąsiednich,
 - społeczne - związane z wypoczynkiem i rekreacją.

Główne kierunki rozwoju gminy obejmują następujące minimalizację negatywnego wpływu na środowisko:

- zachowanie skali i charakteru, a jednocześnie odrębności przestrzennej gminy,
- waloryzacja obszarów zurbanizowanych wraz z wyodrębnieniem obszarów przestrzenno-funkcjonalnych, dla których możliwe jest określenie generalnych kierunków i zasad rozwoju,
- określenie maksymalnego zasięgu planowanej urbanizacji z założeniem, iż zasięg ten nie naruszy terenów cennych przyrodniczo oraz nie wkroczy na tereny to tej pory niezurbanizowane i niezabudowane,
- wyznaczenie w studium obszaru urbanizacji jako świadome przeciwdziałanie tendencjom niekontrolowanego i rozproszonego inwestowania
- utrzymanie obszarów niezurbanizowanych oraz obszarów zieleni położonych w obszarach zurbanizowanych:
 - przestrzeganie zasad zrównoważonego rozwoju w sukcesywnie zachodzących procesach zmian przeznaczenia i zagospodarowania terenów,
 - wyznaczenie obszarów zieleni publicznej (urządzonej i nieurządzonej, będącej we władaniu gminy), w ramach których należy wykształcić:

- lokalne strefy wypoczynku i rekreacji, w tym dedykowane dzieciom i młodzieży oraz seniorom,
- strefy związane z błękitno-zieloną infrastrukturą,
- wykorzystanie potencjału przyrodniczego i scalającego rzek i potoków: Białej, Białki, Mesznianki i Wilkówki, wraz z pozostałymi ciekami wodnymi przepływającymi przez gminę, poprzez zagospodarowanie ich otoczenia i nadanie im funkcji, z uwzględnieniem przepisów prawa wodnego i ustawy o ochronie przyrody,
- podwyższenie standardów technicznych i ekologicznych istniejącego zasobu mieszkaniowego, w szczególności w zakresie energooszczędności (podnoszenia efektywności energetycznej obiektów), ograniczania niskiej emisji (podnoszenia jakości powietrza),
- ograniczanie rozwoju zabudowy usług turystycznych w obszarach nieurbanizowanych, w szczególności cennych przyrodniczo i chronionych,
- dla zabudowy usługowej i produkcyjnej:
 - uwzględnienie zapotrzebowania terenowego nie kolidującego zabudową mieszkaniową i zasobami przyrodniczymi, z uwzględnieniem stref izolujących ewentualne konflikty zagospodarowania,
 - wsparcie dla zastosowania procesów technologicznych przystosowujących prowadzoną działalność do aktualnych wymogów ochrony środowiska oraz nowych wysoko technologicznych i innowacyjnych dziedzin aktywności gospodarczej,
- promowanie, rozwijanie i wykorzystanie systemów i technologii związanych z odnawialnymi źródłami energii,
- poprawa funkcjonowania systemów infrastruktury technicznej związanych z obsługą mieszkańców: gospodarką odpadami i odbiorem ścieków.

Ponadto wprowadzono ustalenia szczegółowe dla przeznaczeń terenów zabudowy i zagospodarowania znajdujących się w granicach obszarów wyznaczonych w projekcie studium należących do:

- obszaru zurbanizowanego:
 - zwiększanie potencjału retencyjnego i zmniejszanie spływu powierzchniowego poprzez zastosowanie rozwiązań błękitno-zielonej infrastruktury, w tym: zbiorników i niecek retencyjnych, nawierzchni przepuszczalnych lub innych rozwiązań, po przeprowadzeniu analiz możliwości ich realizacji i zgodności z przepisami odrębnymi,
 - ochrona i ekspozycja krajobrazu kulturowego na zasadach określonych w studium,
 - przy opracowaniu planów miejscowych należy:
 - uwzględnić ochronę obiektów i obszarów zabytkowych zgodnie z zasadami zawartymi w Rozdziale V,
 - uwzględnić ochronę cieków wodnych oraz zieleni przyrodnej i śródpolnej stanowiących lokalne korytarze ekologiczne,
- obszaru nieurbanizowanego:
 - ochrona i ekspozycja krajobrazu górskiego – zakaz nowej zabudowy i ograniczanie rozbudowy istniejących budynków, na zasadach określonych w ust. 11.3 pkt. 2 (tekst studium tom II),
 - ochrona gruntów rolnych i zieleni nieurządzonej – zakaz zabudowy w celu ochrony terenów otwartych i dolin cieków wodnych, poza zagospodarowaniem dopuszczonym przepisami odrębnymi w terenach L, oraz dopuszczeń wynikających z zasad zagospodarowania określonych w ust. 11.3 pkt. 2 (tekst studium tom II),
 - włączenie terenów RN, ZN i L do obszaru przestrzeni zieleni na zasadach zawartych w Rozdziale IV pkt. 13 (tekst studium tom II),

- ochrona i ekspozycja krajobrazu kulturowego na zasadach określonych w Rozdziale IV pkt. 13, a ochrona dziedzictwa kulturowego i zabytków na zasadach określonych w Rozdziale V studium (tekst studium tom II),
- zwiększanie potencjału przyrodniczego i różnorodności siedlisk, w szczególności w dolinach cieków wodnych,
- utrzymanie lokalnych, ponadlokalnych i regionalnych korytarzy ekologicznych, z uwzględnieniem przepisów odrębnych,
- realizacja połączeń pieszych i rowerowych z centrum gminy oraz z terenami mieszkaniowymi, rekreacyjnymi i usług publicznych – wykształcenie powiązań dla rekreacji weekendowej i codziennej z uwzględnieniem przepisów odrębnych,
- dopuszczenie realizacji zagospodarowania infrastruktury turystycznej (obiekty małej architektury, punkty widokowe, wiaty) z uwzględnieniem przepisów odrębnych
- dla terenów o kierunkach przeznaczeń RN – rolnictwo z zakazem zabudowy, ZN – zielen naturalna oraz L – lasy, z uwagi na ustalony zakaz zabudowy nie określa się wskaźników zabudowy,
- dopuszczenie zagospodarowania towarzyszącego turystyce oraz istniejącym obiektom sportu i rekreacji, w szczególności wiat, miejsc odpoczynku, punktów widokowych,
- dopuszczenie nowych przebiegów infrastruktury technicznej,
- dopuszczenie istniejącej zabudowy i zagospodarowania terenu w zasięgu terenów o kierunkach przeznaczeń: UT – usługi turystyki, US/UT – usługi sportu i rekreacji oraz usługi turystyki, US/Z – usługi sportu i rekreacji oraz zieleni oraz RZ – strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową, na zasadach określonych w ust. 11.2 pkt 2 (tekst studium tom II).

10. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE WRAZ Z UZASADNIENIEM ICH WYBORU – Z UWZGLĘDNIENIEM CELU I GEOGRAFICZNEGO ZASIĘGU DOKUMENTU ORAZ CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU

Zmiany wprowadzane projektem studium nie są znaczące względem obowiązującego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wilkowice. Uznać należy, że nowe tereny zabudowane, uwzględniające potrzeby rozwoju gminy wyznaczone zostały w sposób racjonalny. W projekcie studium

Jako alternatywę dla przedstawionych rozwiązań zaproponować można rezygnację z realizacji zabudowy. Jednakże z uwagi na wskazanie większości tych obszarów w obowiązujących planach miejscowych byłoby to ekonomicznie nieuzasadnione – skutkowałoby koniecznością uwzględnienia odszkodowań lub wykupów gruntów wynikających z art. 36 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Zagospodarowania terenów w zurbanizowanej części gminy, dla których nie zmieniono przeznaczenia terenu, a które obecnie są niezagospodarowane i pokryte roślinnością, powinny podlegać zagospodarowaniu z zachowaniem istniejącej roślinności w jak największym zakresie. Na tych terenach powinno dążyć się do wyznaczania terenów zieleni chronionych przed zabudową.

Lokalizacja zabudowy mieszkaniowej i mieszkaniowo-usługowej w bliskim sąsiedztwie głównych ciągów komunikacyjnych może stanowić problemy ze względu na oddziaływanie akustyczne. Rozwiązaniem alternatywnym, które umożliwiłoby dodatkowe ograniczenia oddziaływania hałasu na zabudowania mieszkalne tych terenów (poza ustaleniami przyjętymi w projekcie studium) jest zagospodarowanie pierwszej linii zabudowy o funkcjach typowo usługowych i odsunięcie obiektów mieszkalnych od źródeł hałasu na odległość zapewniającą dotrzymanie dopuszczalnych poziomów hałasu na terenach chronionych akustycznie.

W celu ograniczenia przyrostu powierzchni szczelnych (tzw. szarej infrastruktury) na terenach zabudowy mieszkaniowej i mieszkaniowo-usługowej korzystnym będzie uwzględnienie w miejscowych planach

zagospodarowania przestrzennego minimalnego odsetka na poziomie wyższym aniżeli wskazany w ocenianym studium, nawet 40% dla terenów MN i 30% dla terenów U. Korzystne będzie również dostosowanie w miarę możliwości intensywności wprowadzanej zabudowy do poziomu zagęszczenia zabudowy istniejącej na terenach przyległych, co szczególnie dotyczy zabudowy wprowadzanej na tereny rolne (korzystne zachowanie zabudowy o niskiej intensywności).

Możliwym rozwiązaniem dla maksymalnej ochrony elementów przyrody byłoby utrzymanie zieleni wysokiej na terenach, na których wprowadza się nową zabudowę. Ponadto korzystne będzie wprowadzenie zieleni wysokiej na obszarach niezabudowanych, nieużytkowanych rolniczo, w sąsiedztwie potoków i innych wód powierzchniowych - z wyłączeniem obszarów szczególnego zagrożenia powodzią.

W przypadku realizacji zabudowy na terenach stref gospodarczych istotną kwestią jest ustalenie jak najwyższego wskaźnika powierzchni biologicznie czynnej, utrzymanie zadrzewień i pozostawienie otwartych przebiegów cieków wodnych (potoków i rowów) wraz z otuliną od każdego brzegu.

11. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI USTALEŃ STUDIUM ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA

Aktualnie w granicach omawianego terenu nie jest prowadzony monitoring hałasu.

Najbliższe stacje pomiarowe stanu powietrza atmosferycznego zlokalizowane są w Bystrej, przy ul. Jasnej oraz w sąsiadujących Buczkowicach przy ul. Lipowskiej (pomiar prowadzony przez Airly). Są to stacje automatyczna, które prowadzą pomiar w sposób ciągły.

W zakresie analizy skutków oddziaływania na środowisko realizacji ustaleń studium za wystarczający przyjmuje się system monitoringu państwowego realizowany przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Jakość poszczególnych elementów środowiska takich jak powietrze, wody powierzchniowe czy wody podziemne na terenie województwa śląskiego podlega monitoringowi prowadzonemu przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska (WIOŚ) w Katowicach.

W odniesieniu do przedsięwzięć, dla których będą wydawane decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach monitoring określony zostanie w decyzjach środowiskowych.

W odniesieniu do zlokalizowanych w obszarze gminy form ochrony przyrody:

- Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego wraz z otuliną,
- Parku Krajobrazowy Beskid Małego wraz z otuliną,
- Obszaru Natura 2000 – SOO Beskid Śląski PLH240005,
- Obszaru Natura 2000 – SOO Beskid Mały,
- pomników przyrody nieożywionej i ożywionej,
- korytarzy ekologicznych,

należy na etapie sporządzenia planów miejscowych przeprowadzić analizę stanu zagospodarowania, w szczególności w zakresie przedmiotu ochrony i jego zagrożeń oraz drożności korytarzy ekologicznych, a następnie monitorować realizację tych planów miejscowym pod kątem zgodności z obowiązującym prawem i przepisami ochrony przyrody.

W odniesieniu do siedlisk najbardziej podatnych na zagrożenia obszarów Natura 2000 Beskid Mały i Beskid Śląski kod 6230: górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (Nardion - płaty bogate florystycznie) oraz kod 6520: górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie Polygono-Trisetion należy monitorować ich stan zgodnie z wytycznymi Planu Zadań Ochronnych.

12. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO

Realizacja ustaleń studium nie będzie powodowała transgranicznego oddziaływania na środowisko.

13. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Prognoza oddziaływania na środowisko została opracowana w celu określenia wpływu na środowisko planowanego sposobu zagospodarowania terenu objętego projektem studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wilkowice.

Prognoza oddziaływania na środowisko została opracowana w celu określenia wpływu na środowisko planowanego sposobu zagospodarowania terenu objętego projektem studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wilkowice.

W pierwszej części opracowania dokonano rozpoznania istniejącego stanu środowiska, a następnie istniejących problemów związanych z ochroną środowiska. Podstawowym źródłem informacji wykorzystanych podczas sporządzania niniejszej prognozy są dane zebrane podczas wizji terenowej oraz dane kartograficzne. W prognozie wykorzystano również dokumenty wyszczególnione w wykazie literatury, przy czym głównie oparto się na „Opracowaniu ekofizjograficznym podstawowym, sporządzonym na potrzeby opracowań z zakresu planowania przestrzennego w gminie Wilkowice” (kwiecień 2009).

W dalszej części prognozy przeprowadzono analizę zgodności ustaleń projektu studium z celami ekologicznymi wyrażonymi w dokumentach nadrzędnych. Następnie zostały przeanalizowane możliwe skutki środowiskowe, jakie potencjalnie może powodować realizacja ustaleń studium, w rozbiciu na poszczególne typy oddziaływań i przedmiot oddziaływania (komponenty środowiska).

Podstawowym sposobem wizualizacji informacji jest rysunek prognozy sporządzony na rysunku projektu studium, na którym przedstawiono prognozowane oddziaływania, które mogą wynikać z projektowanych kierunków przeznaczeń terenów.

Przy sporządzaniu prognozy przyjęto podstawowe założenie, że zapisy ustaleń projektu studium przygotowane zostały tak, by w możliwie maksymalnym stopniu ograniczyć negatywne oddziaływanie przyszłych aktywności na stan środowiska naturalnego i zdrowie mieszkańców.

Szczegółowe lokalizacje nowych inwestycji muszą być ustalane z uwzględnieniem przepisów szczególnych, dotyczących m.in. ochrony środowiska, co stanowi dodatkowe zabezpieczenie przed potencjalną degradacją środowiska.

W celu otrzymania stosunkowo wysokiej przejrzystości prognozy oddziaływania ustaleń studium na środowisko przyrodnicze dokonano klasyfikacji poszczególnych terenów pod kątem potencjalnych zagrożeń stanu środowiska, mogących wystąpić w wyniku realizacji studium. Określono również przewidywany zasięg oddziaływania, jego rodzaj oraz trwałość i odwracalność. Przy zastosowaniu powyższej metodologii określono typy obszarów, które zostały wskazane na załączniku graficznym wraz z opisaniem potencjalnego oddziaływania i skutków realizacji ustaleń.

Gmina Wilkowice to gmina wiejska położona w południowej części województwa śląskiego w powiecie bielskim. Powierzchnia gminy wynosi 34,4 km², co stanowi 7,49% powierzchni powiatu.

Gmina graniczy: od północy i zachodu z gminą Bielsko-Biała, od strony południowej z gminami: Szczyrk, Buczkowice, Łodygowice, od wschodu z gminą Czernichów, a od strony północno-wschodniej z gminą Kozy. Do gminy Wilkowice należą 3 sołectwa: Bystra, Mieszna i Wilkowice.

Przez gminę przebiegają: droga ekspresowa S1, droga wojewódzka nr 942, drogi powiatowe oraz linia kolejowa nr 139 relacji Katowice – Zwardoń. Na terenie gminy znajduje się stacja kolejowa Wilkowice Bystra, kończąca dwutorową część linii.

Według stanu na 31.12.2021, w 2021 roku gminę zamieszkiwały 13 381 osoby, z czego 51,4% stanowiły kobiety, a 48,6% mężczyźni.

Zgodnie z podziałem Polski na jednostki fizycznogeograficzne (opisane przez Jerzego Kondrackiego w „Geografii regionalnej Polski”), gmina Wilkowice położona jest na obszarze Europy Zachodniej w megaregionie Karpaty, Podkarpackie i Nizina Panońska. Biorąc pod uwagę rozróżnienie na prowincje, przedmiotowa gmina znajduje się

w obrębie prowincji Karpaty Zachodnie z Podkarpaciem Zachodnim i Północnym, natomiast według podziału na podprowincje – na obszarze podprowincji Zewnętrzne Karpaty Zachodnie. Północna część sołectwa Bystra przynależy do makroregionu Pogórze Zachodniobeskidzkie i mezoregionu Pogórze Śląskie. Pozostała część gminy mieści się w makroregionie Beskidy Zachodnie i mezoregionach: Kotlina Żywiecka, Beskid Śląski (sołectwa Bystra i Mieszna) oraz Beskid Mały (sołectwo Wilkowice).

Walorem gminy Wilkowice jest ich malownicze położenie oraz wysoka wartość przyrodnicza. Obszar gminy częściowo objęto formami ochrony przyrody takimi jak parki krajobrazowe i Natura 2000 – obszary siedliskowe. Sieć szlaków turystycznych oraz bogata baza noclegowa umożliwiają rozwój turystyki. Krajobraz naturalny obszaru gminy jest urozmaicony. Wśród największych walorów przyrodniczo-krajobrazowych gminy należy wymienić atrakcyjny krajobrazowo rejon pasma Magurki Wilkowickiej oraz pasma Szyndzielni, Klimczoka i Magury, rozległość doliny, w której skupia się zabudowa, stosunkowo dużą ilość zieleni towarzyszącej zabudowie i dolinach potoków Biała, Białka i Miesznianka.

Obszar gminy charakteryzuje stosunkowo zwarta struktura przestrzenna, wykształcona w wyniku stopniowego rozwoju terenów zurbanizowanych. Tereny inwestycyjne – strefy gospodarczej zlokalizowane są wzdłuż drogi krajowej poza obszarem centralnym gminy (zdominowanym przez zabudowę mieszkaniowo-usługową). Tereny mieszkaniowe w gminie stanowi zabudowa jednorodzinna wolnostojąca. Tereny zurbanizowane są zwarte, otoczone kompleksami rolnymi lub zieleni nieurządzonej. Struktura gminy również pod względem funkcjonalnym jest uporządkowana, co przekłada się na brak znaczących konfliktów przestrzennych. Ważnymi elementami kompozycyjnym obszaru zurbanizowanego są układy komunikacyjne: drogowy i kolejowy. Gmina posiada wystarczającą ilość połączeń komunikacyjnych z sąsiednimi miastami i gminami, a wewnętrzna sieć dróg lokalnych i dojazdowych zapewnia dobrą obsługę terenów zabudowanych.

Rozwój przestrzenny odbywa się w sposób uporządkowany z uwagi na całkowite pokrycie obowiązującymi planami miejscowymi. W planach miejscowych wymóg ochrony ładu przestrzennego jest prawidłowo realizowany.

W prognozie przeanalizowano wpływ ustaleń projektu studium na formy ochrony przyrody znajdujące się w obszarze gminy, tj.:

- Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego wraz z otuliną,
- Park Krajobrazowy Beskidu Małego wraz z otuliną,
- Obszar Natura 2000 – Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Beskid Śląski”(PLH240005) – zlokalizowany wzdłuż zachodniej granicy gminy, w paśmie Klimczok-Szyndzielnia-Kozia Góra,
- Obszar Natura 2000 – Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Beskid Mały” (PLH240023) – zlokalizowany przy wschodniej granicy gminy, w paśmie Czupla i Magurki,
- pomnik przyrody nieożywionej – Jaskinia "Wietrzna Dziura", położona w Beskidzie Małym, w masywie Magurki,
- pomniki przyrody ożywionej – 6 drzew położonych w miejscowościach Wilkowice i Bystra,

oraz na korytarze ekologiczne:

- korytarz ichtiologiczny „Rzeka Biała” (R-9) o znaczeniu regionalnym
- korytarz ornitologiczny „Lasy Beskidu Śląsko-Żywieckiego” o znaczeniu ponadregionalnym, obejmujący całą zachodnią część gminy;
- korytarz ekologiczny Górna Wisła – Babia Góra obejmujący część masywu Szyndzielni i Klimczoka w zachodniej części gminy (GKPd-7),
- korytarze teriologiczne o znaczeniu ponadregionalnym dla ssaków kopytnych i drapieżnych: „Beskid Śląski” i „Beskid Mały”, obejmujące kolejno zachodnią oraz wschodnią część gminy;
- korytarz chiropterologiczny o znaczeniu lokalnym,
- korytarz spójności obszarów chronionych Beskid Śląski (GKPd-14) i Beskid Mały (KPd-13C).

Ochrona form przyrodniczych odbywa się zgodnie z przepisami ustawy o ochronie przyrody. Dla obszarów Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego oraz Parku Krajobrazowego Beskidu Małego obowiązują Rozporządzenia nr

9/98 Wojewody Bielskiego z dnia 16 czerwca 1998 roku w sprawie utworzenia Parku Krajobrazowego Beskidu Małego, Rozporządzenia nr 23/98 zmieniającego rozporządzenie w sprawie utworzenia Parku Krajobrazowego Beskidu Małego, Uchwała nr XVII/229/20 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 27 stycznia 2020 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla Parku Krajobrazowego Beskidu Małego – część położona w województwie małopolskim uwzględniającego zakres planu dla obszaru Natura 2000 Beskid Mały PLH 240023, oraz Rozporządzenia nr 10/98 z dnia 16 czerwca 1998 roku w sprawie utworzenia Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego. Dla pomników przyrody obowiązują: uchwały Rady Gminy Wilkowice w sprawie ustanowienia pomników przyrody oraz decyzja PWRN w Katowicach z 10.11.1962 r. Nr RL-op-b/42/62. Dla obszarów Natura 2000 obowiązują: dla obszaru Beskid Mały (PLH240023) obowiązuje Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Krakowie z dnia 20 grudnia 2022 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Mały (PLH240023) (Dz.Urz. Woj. Śląskiego z 2022 poz. 8679), natomiast dla obszaru Beskid Śląski (PLH240005) plan zadań ochronnych jest w opracowaniu, w czasie sporządzenia niniejszej prognozy na etapie konsultacji społecznych.

Prognoza przeanalizowała ponadto oddziaływanie na: ludzi, wody (powierzchniowe i podziemne), powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne, przedmiot ochrony obszarów Natura 2000, różnorodność przyrodniczą, w tym rośliny i zwierzęta, pomniki przyrody, stanowiska chronionych gatunków roślin, grzybów i zwierząt, lokalne ostoje przyrody istotne dla zachowania różnorodności biologicznej.

Zmiany wprowadzane projektem studium nie są znaczące względem obowiązującego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wilkowice oraz w stosunku do obowiązujących planów miejscowych.

Oceniany projekt Studium w dużej mierze utrzymuje dotychczasowe przeznaczenie terenów wskazane w obowiązującym studium oraz w planach miejscowych. Zmiany w obrębie istniejącej zabudowy mają z reguły charakter porządkujący, utrzymuje się istniejące tereny zurbanizowane, a w stosunku do pozostałej części wprowadza nowe zagospodarowanie w części południowej – tereny usługowo-produkcyjne.

Każda zmiana zainwestowania terenu związana jest z mniejszym bądź większym oddziaływaniem na środowisko, a stopień oddziaływania będzie uzależniony od intensywności i charakteru zainwestowania. Aktualnie na obszarach już zainwestowanych oraz w ich sąsiedztwie występuje stałe oddziaływanie na środowisko związane między innymi z emisją zanieczyszczeń atmosferycznych, powstawaniem odpadów i ścieków oraz dokonaniem, nieodwracalnym przekształceniem powierzchni terenu. Na terenach już zagospodarowanych realizacja ustaleń studium będzie więc związana głównie z utrzymaniem bądź pogłębieniem się oddziaływań już tu występujących. Dogęszczanie istniejącej zabudowy oraz realizacja obszarów zabudowy kosztem powierzchni biologicznie czynnych przyczyni się do lokalnych zmian uwarunkowań krajobrazowych i topoklimatycznych. Wzrost terenów zabudowy przyczyni się również do wzrostu emisji zanieczyszczeń atmosferycznych do powietrza.

Aktualnie istniejące w granicach opracowania ciągi komunikacyjne oddziałują na tereny przyległe. Wzrost długotrwałego oddziaływania akustycznego od tych emitatorów mógłby potencjalnie nastąpić z chwilą zwiększenia ich przepustowości.

Oddziaływania związane z realizacją studium będą się w mniejszym lub większym stopniu kumulować w środowisku. Nakładanie się wpływów pochodzących z poszczególnych terenów spowoduje wzrost tego oddziaływania.

Opisane wyżej wpływy zarówno na etapie budowy jak i eksploatacji będą ograniczane zapisami studium oraz powstających na jego podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, a także przepisami zawartymi w obowiązującym ustawodawstwie dotyczącymi między innymi dopuszczalnych poziomów hałasu i sposobu ograniczenia jego wpływu, a także gospodarki odpadami i gospodarki wodno-ściekowej.

Realizacja ustaleń projektu studium nie niesie istotnego ryzyka pogorszenia stanu środowiska w rejonie opracowania. Projekt przedmiotowego dokumentu:

- jest zgodny z podstawowymi zasadami i normami zrównoważonego rozwoju, a także wskazaniemi zawartymi w opracowaniu ekofizjograficznym;
- minimalizuje wpływ wzmożonej antropopresji, na stosunki wodne występujące na terenie objętym opracowaniem i obszarze przewidywanego oddziaływania inwestycji;
- zawiera ustalenia ograniczające wpływ na obszarowe formy ochrony przyrody, w zasięgu których się znajduje;
- cele, dla których podjęto prace planistyczne zostaną osiągnięte z zachowaniem ciągłości systemów przyrodniczych;
- nie zawiera ustaleń, których realizacja może powodować trwałe i nieodwracalne zagrożenia dla środowiska oraz oddziaływać niekorzystnie długofalowo na zdrowie ludzi;
- nie zawiera ustaleń, których realizacja mogłaby pogorszyć długofalowo komfort życia lokalnej społeczności.

Oceniany projekt studium realizuje ustalenia zawarte w obowiązującym ustawodawstwie.

Przedstawiony do oceny projekt studium uwzględnia cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, w zakresie ustalonym ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Uwzględniając skalę i charakter ogólnych kierunków zagospodarowania przewidzianych w ocenianym dokumencie, można stwierdzić, iż realizacja założeń projektowanego studium wiązać się będzie z różnymi oddziaływaniami na środowisko. Mając na względzie obecny stan środowiska przyrodniczego obszaru Wilkowic, jak również uwzględniając w szerszym ujęciu jego otoczenie i niewielką skalę projektowanych zamierzeń planistycznych oraz zakładając zachowanie ograniczeń wpływu na środowisko wynikających ustaleń studium i przepisów odrębnych, należy stwierdzić, że realizacja studium nie będzie związana ze znaczącym oddziaływaniem na środowisko przyrodnicze. Mogące wystąpić negatywne oddziaływania będą miały charakter lokalny. Część z przedstawionych powyżej uwag i rozwiązań należy uszczegółowić na etapie tworzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

14. DOKUMENTY WYKORZYSTANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

1. Ustawa o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko z dnia 3 października 2008 (tekst jednolity Dz.U. 2022, poz. 1029);
2. Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 (tekst jednolity Dz.U. 2021, poz. 1973);
3. Ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r (tekst jednolity Dz.U. 2022, poz. 916);
4. Ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych z dnia 3 lutego 1995 r (tekst jednolity Dz.U. 2021, poz. 1326),
5. Prawo wodne z dnia 20 lipca 2017 r (tekst jednolity Dz. U. 2021, poz. 2233);
6. Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r. (tekst jednolity Dz. U. 2022, poz. 840);
7. Prawo geologiczne i górnicze z dnia 9 czerwca 2011 r (tekst jednolity Dz.U. 2022, poz. 1072).
8. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (tekst jednolity Dz.U. 2014, poz. 112);
9. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. 2019, poz. 1839 z późn. zm.);
10. Program ochrony środowiska dla Gminy Wilkowice na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024;
11. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+ przyjętego uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego Nr V/26/2/2016 z dnia 29 sierpnia 2016 r. (Dz. Urz. Woj. Śl. Z dnia 13.09.2016r., poz.4619);
12. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju - Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności (Monitor Polski, 2013 r.);
13. Polityka ekologiczna Państwa 2030 (Monitor Polski z 2019 r., poz. 794);
14. Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030;
15. Kondracki J., Geografia Regionalna Polski, PWN, Warszawa, 2000;
16. Program ochrony środowiska dla województwa śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024;
17. Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31.12.2020 r. – Państwowy Instytut Geologiczny- Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa;
18. Mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego publikowane na portalu KZGW – październik 2020 r.;
19. „Rozpoznanie obszarów występowania, identyfikacja zagrożeń oraz określenie warunków ochrony i zakresu monitoringu półnaturalnych siedlisk przyrodniczych będących przedmiotami ochrony na terenie Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk Beskid Żywiecki PLH240006, Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk Beskid Śląski PLH240005 oraz Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk Beskid Mały PLH240023, Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Beskid Śląski PLH240005”, 2016r., dr P. Nejfeld, mgr M. Matuszek-Nejfeld;
20. „Rozpoznanie obszarów występowania, identyfikacja zagrożeń oraz określenie warunków ochrony i zakresu monitoringu półnaturalnych siedlisk przyrodniczych będących przedmiotami ochrony na terenie Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk Beskid Żywiecki PLH240006, Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk Beskid Śląski PLH240005 oraz Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk Beskid Mały PLH240023, Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Beskid Mały PLH240023”, 2016r., dr P. Nejfeld, mgr M. Matuszek-Nejfeld.

OŚWIADCZENIE – KLAUZULA

Kierujący zespołem wykonującym niniejsze opracowanie oświadcza, że spełnia wymagania, o których mowa w art. 74a ust. 2 pkt. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2023 poz. 1094)

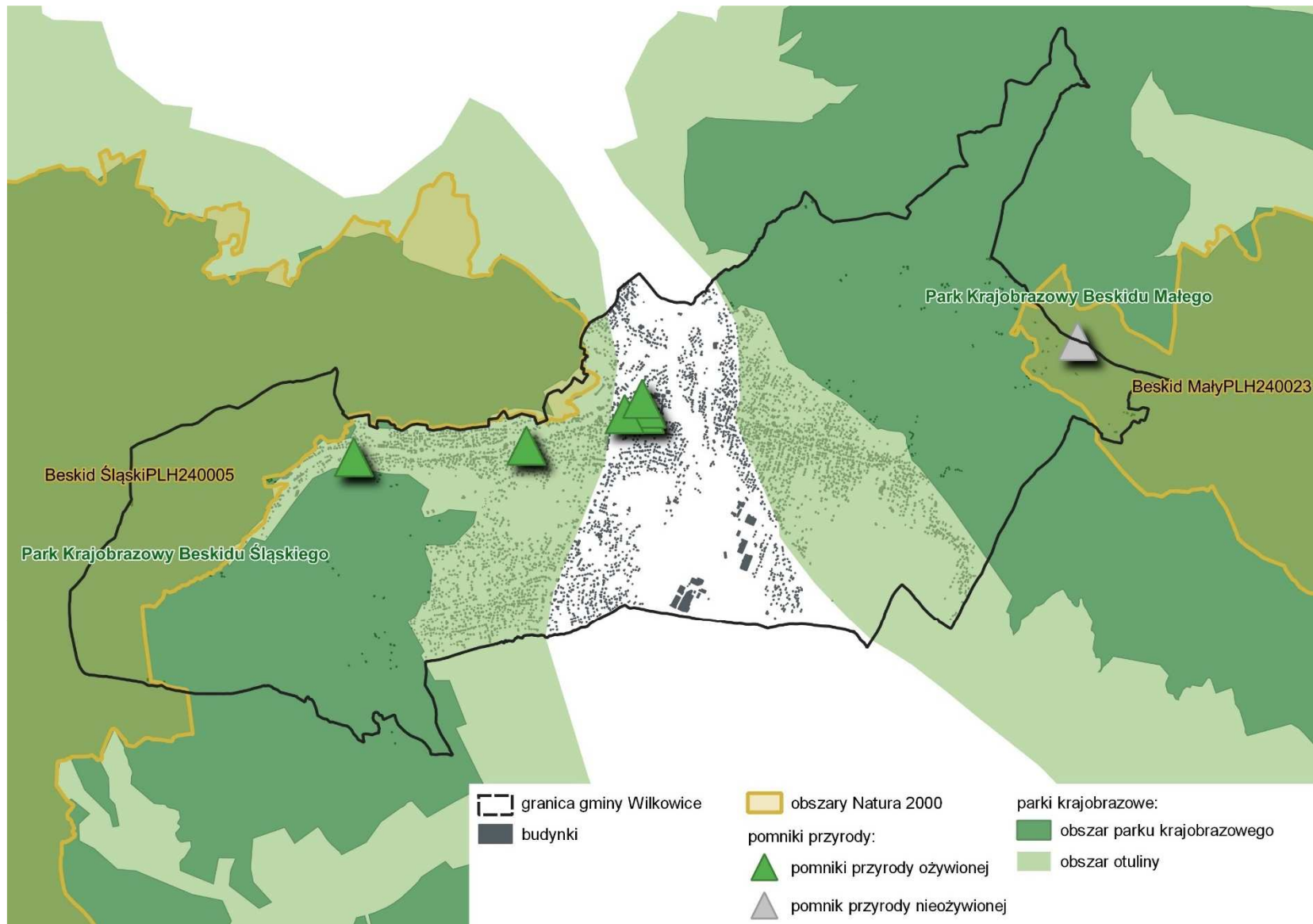
WYKSZTAŁCENIE	IMIĘ I NAZWISKO	PODPIS
mgr inż. arch.	Sławomir Tront	

TYTUŁ OPRACOWANIA:

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY WILKOWICE**

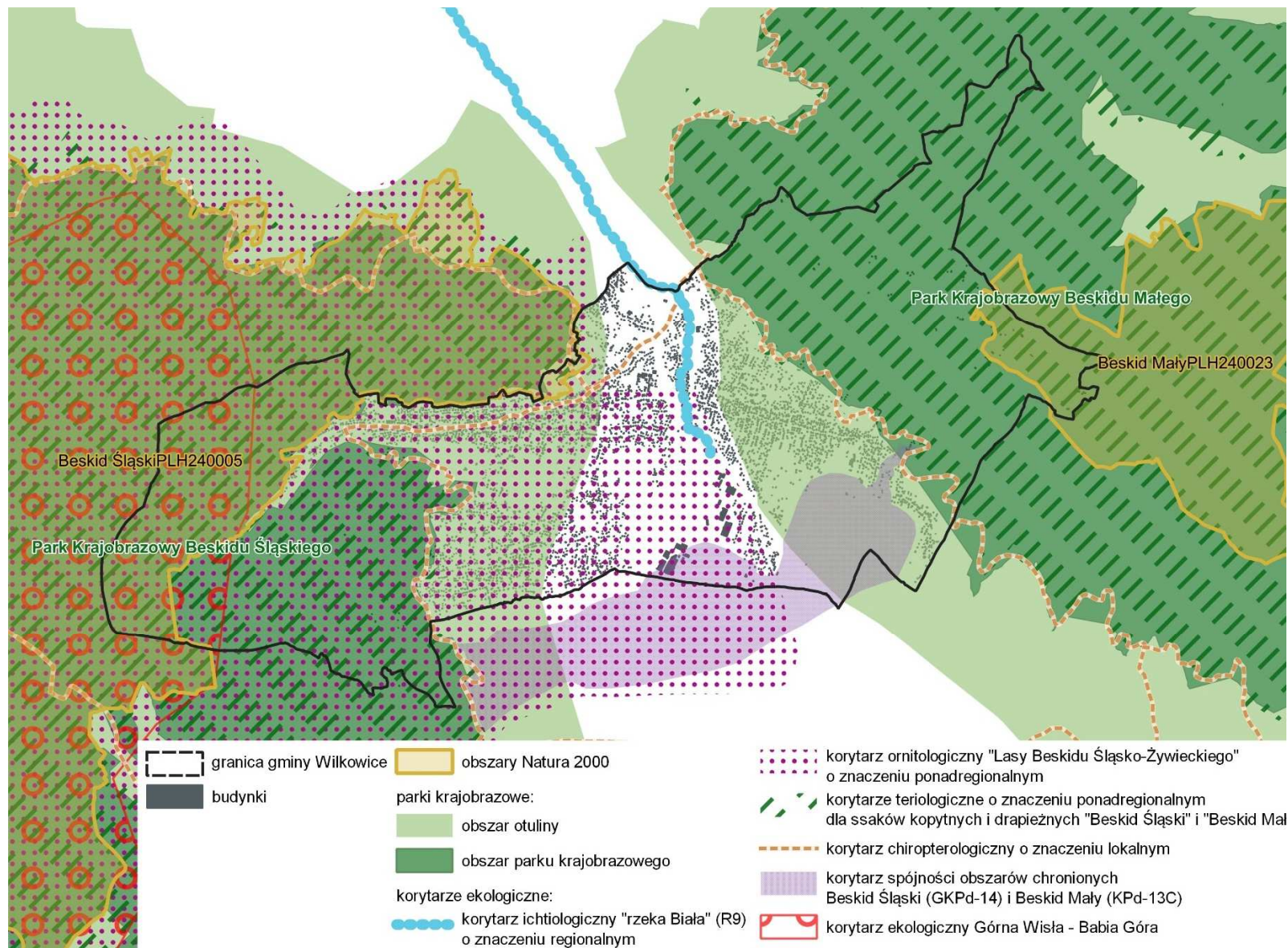
DATA OPRACOWANIA: luty 2024 r.

Rys. 6. Rozmieszczenie form ochrony przyrody na terenie gminy Wilkowice

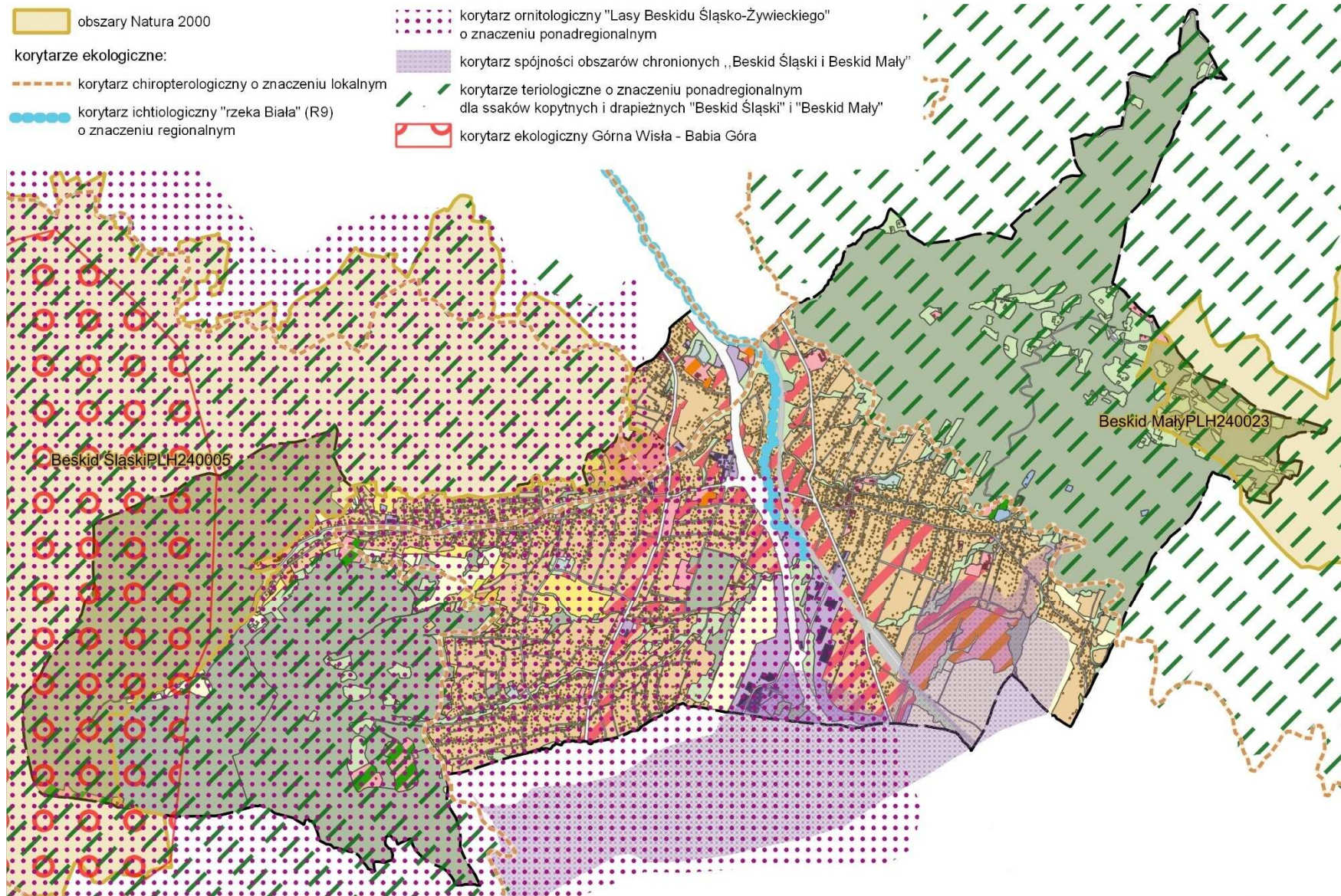
źródło: opracowanie własne na podstawie Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody GDOŚ (crfo.gdos.gov.pl)

Rys. 7. Rozmieszczenie korytarzy ekologicznych na terenie gminy Wilkowice na tle obszarów chronionych

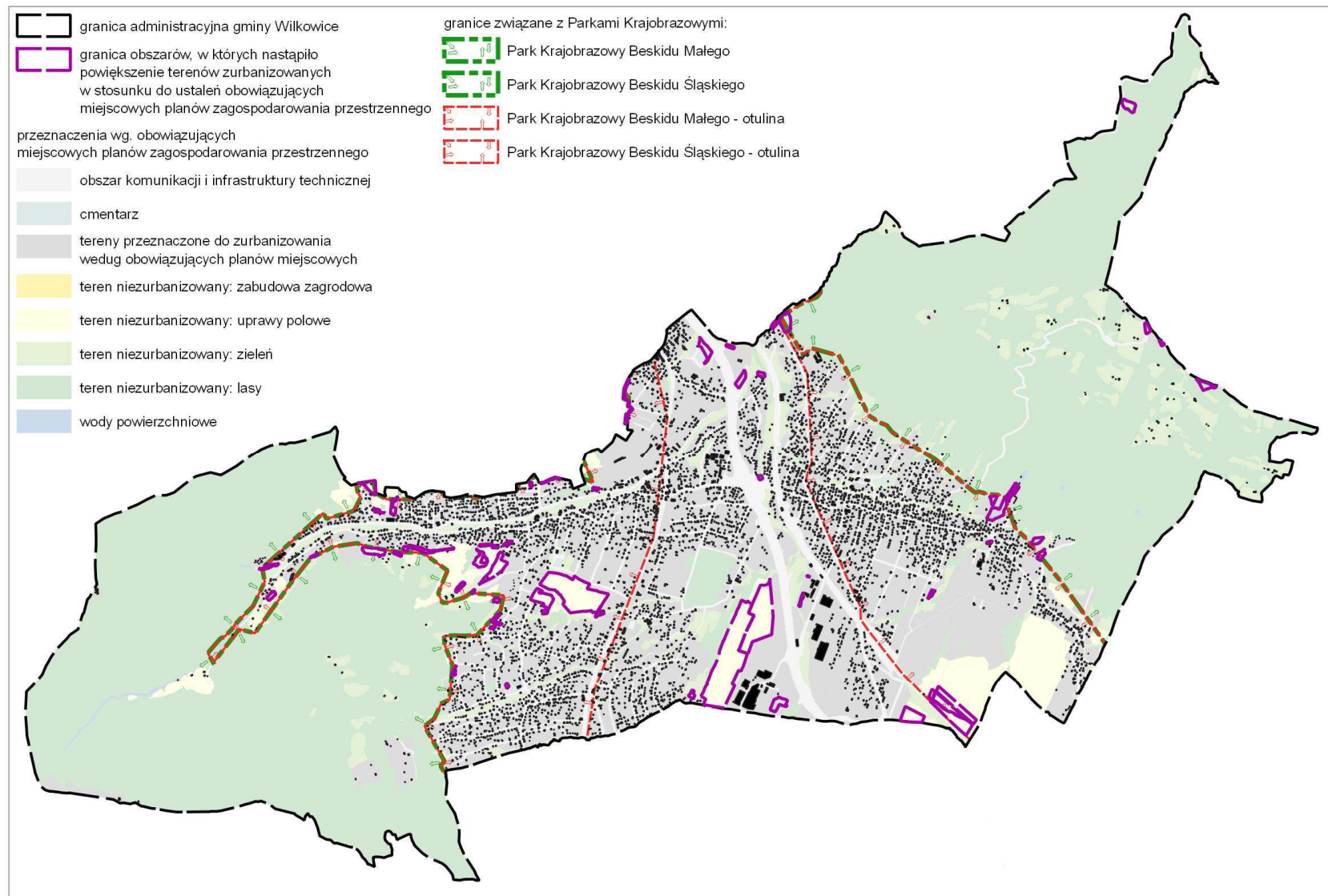
źródło: opracowanie własne na podstawie map archiwalnych <https://mapy.orsip.pl/imap/>

Rys. 8. Rozmieszczenie korytarzy ekologicznych na terenie gminy Wilkowice na tle obowiązujących planów miejscowych

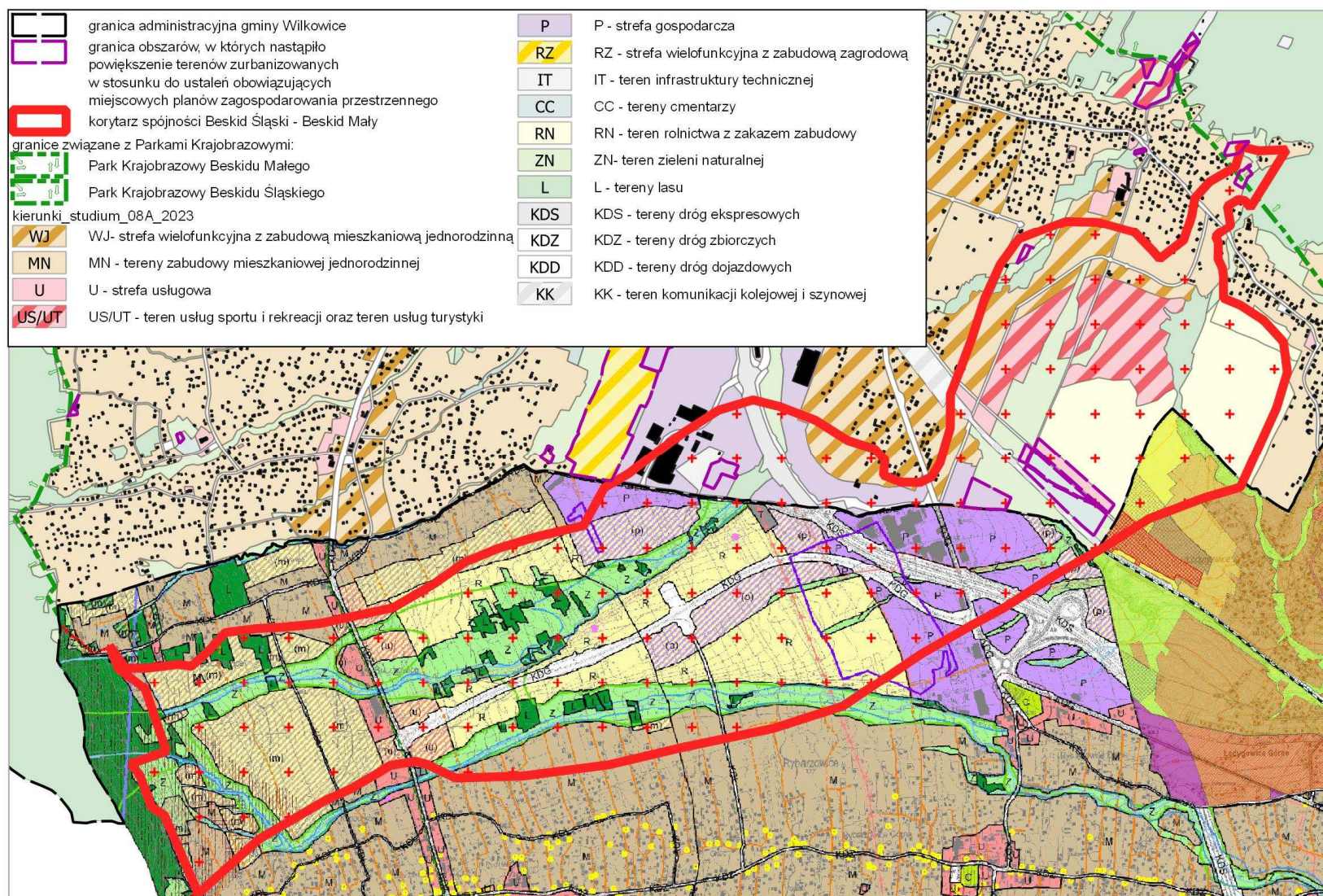
źródło: opracowanie własne na podstawie map archiwalnych <https://mapy.orsip.pl/imap/>

Rys. 9. Przyrosty terenów przewidzianych pod zabudowę w stosunku do obowiązujących planów miejscowych przedstawia

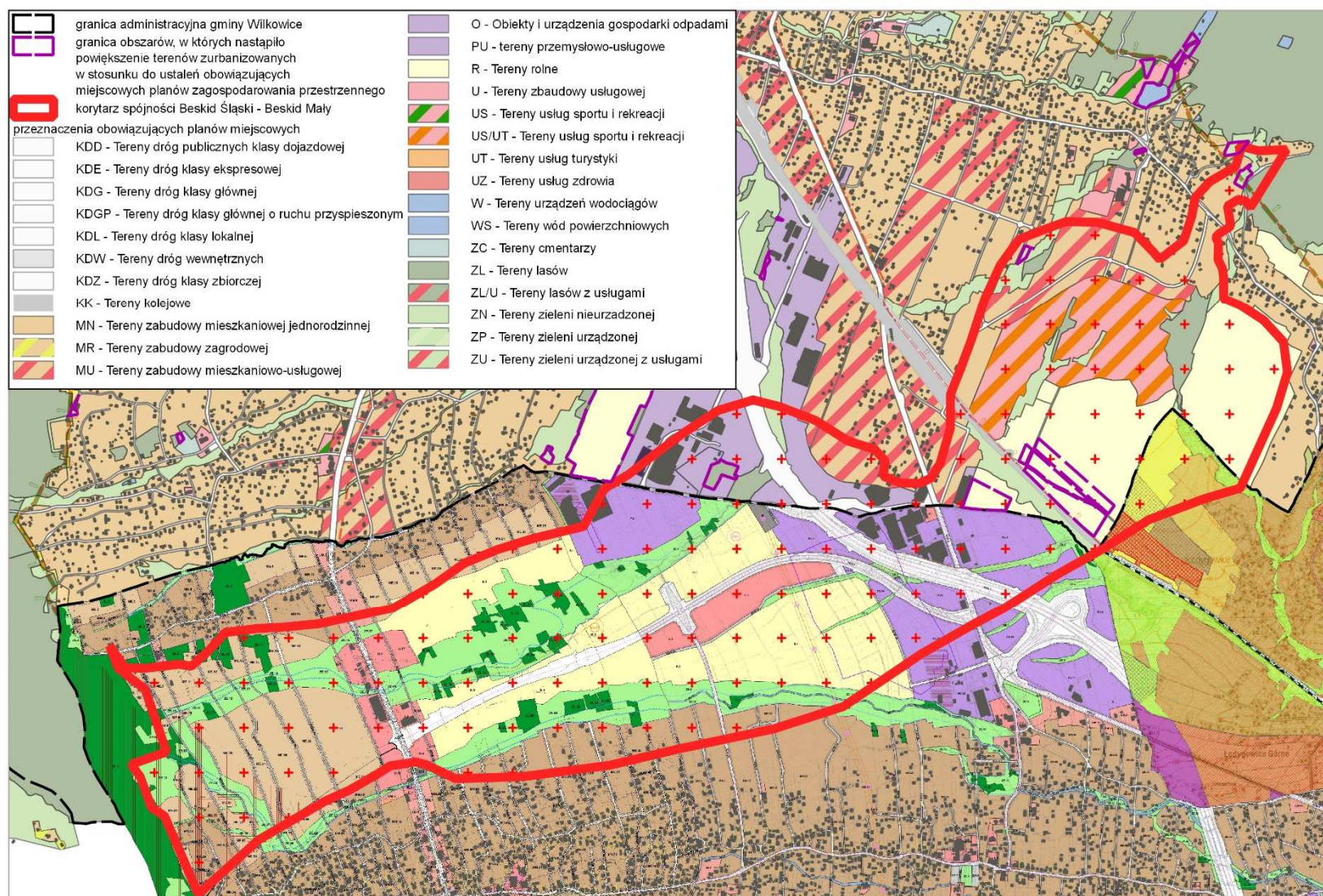
źródło: opracowanie własne

Rys. 10. Korytarz spójności obszarów chronionych „Beskid Śląski i Beskid Mały” na tle projektu studium oraz obowiązujących studiów gmin Buczkowice i Łodygowice

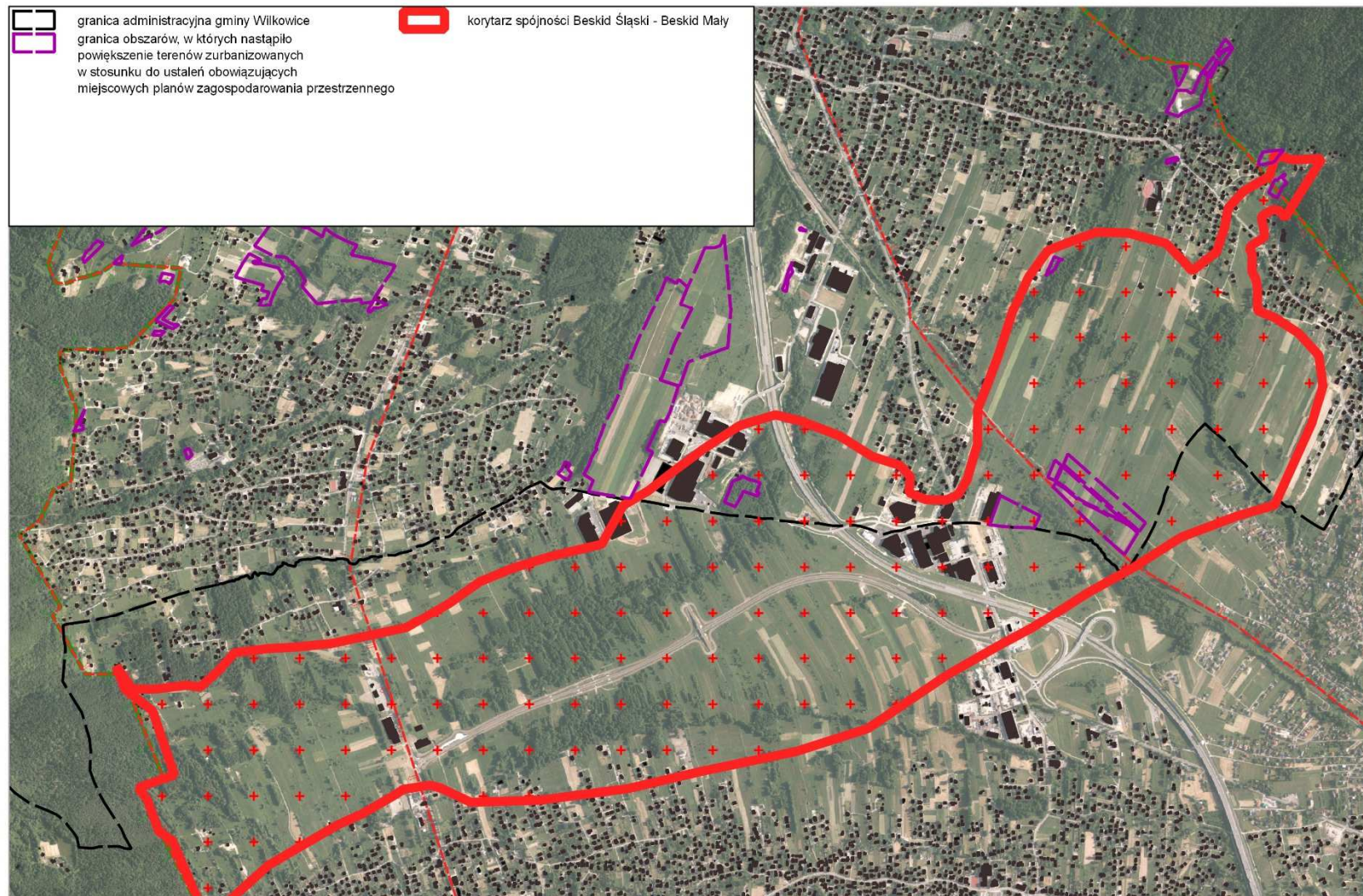
źródło: opracowanie własne na podstawie map archiwalnych <https://mapy.orsip.pl/imap/> oraz zbiorów danych przestrzennych gmin Wilkowice, Łodygowice i Buczkowice

Rys. 11. Korytarz spójności obszarów chronionych „Beskid Śląski i Beskid Mały” na tle obowiązujących planów miejscowych gminy Wilkowice oraz obowiązujących planów miejscowych gminy Buczkowice i obowiązującego studium gminy Łodygowice

źródło: opracowanie własne na podstawie map archiwalnych <https://mapy.orsip.pl/imap/> oraz zbiorów danych przestrzennych gmin Wilkowice, Łodygowice i Buczkowice

Rys. 12. Korytarz spójności obszarów chronionych „Beskid Śląski i Beskid Mały” na tle ortofotomapy

źródło: opracowanie własne na podstawie map archiwalnych <https://mapy.orsip.pl/imap/> oraz https://mapy.geoportal.gov.pl/imap/lmgp_2.html